

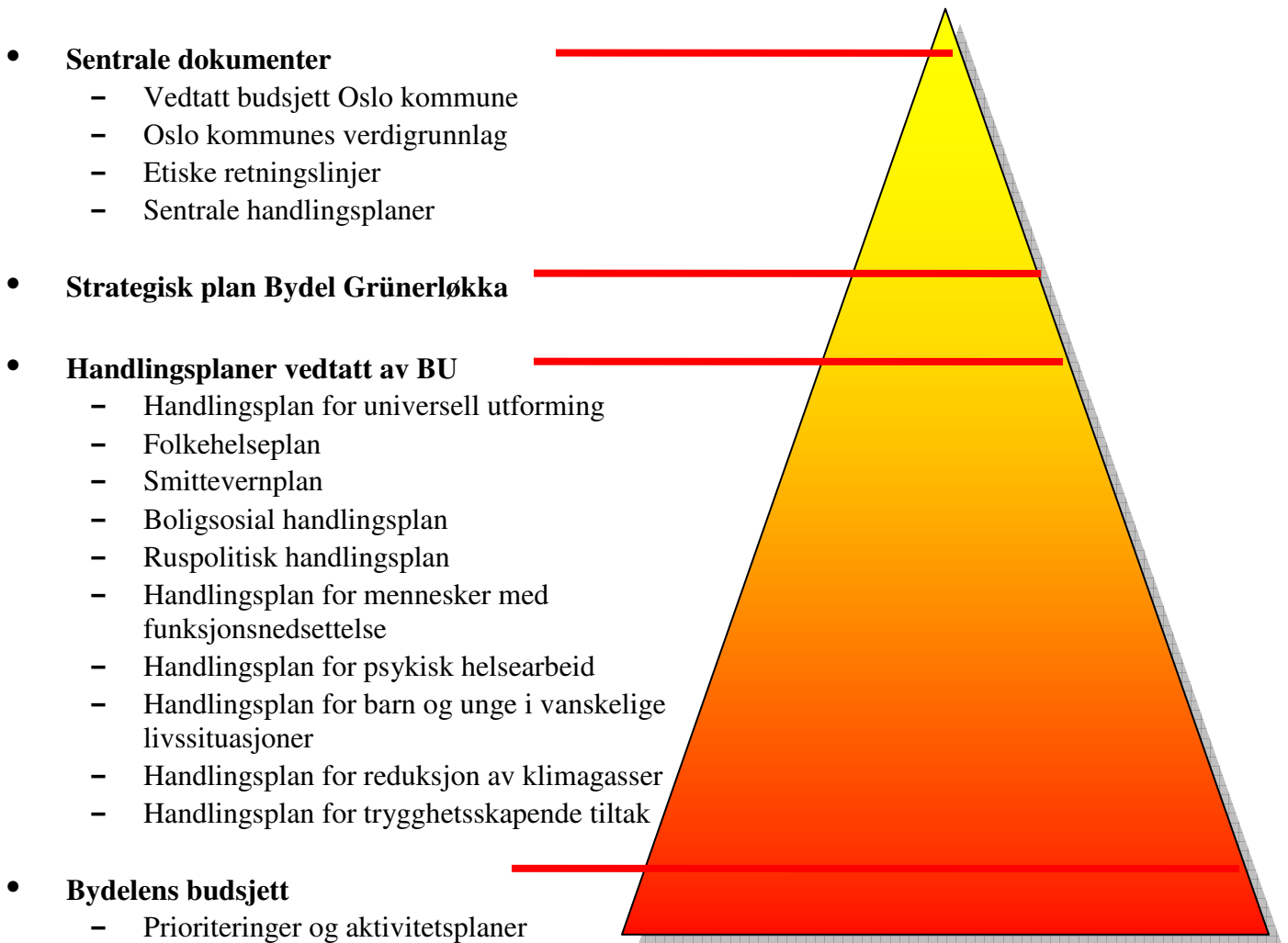

Oslo kommune
Bydel Grünerløkka

ÅRSBERETNING 2012

Bydel Grünerløkka

PLANHIERARKI

1	INNLEDNING	5
2	SITUASJONSBESKRIVELSE.....	5
2.1	Organisasjon / bemanning	6
2.2	Befolkningsgrunnlag	7
2.3	Omfang av Politiske organers virksomhet	8
3	MÅL OG RESULTATER.....	9
3.1	Bydelens strategiske plan	9
3.1.1	Bydelens totale ressursinnsats – driftsregnskapet	10
3.1.2	Bydelens investeringer	11
3.1.3	Noter i regnskapet	11
3.2	Funksjonsområde 1 Helse, sosial og nærmiljø.....	13
3.2.1	Ansvarsområde helse, sosial og nærmiljø.....	13
3.2.2	Bydelens hovedmål – Strategisk plan 2012-2015	14
3.2.3	Situasjonsbeskrivelse helse, sosial og nærmiljø.....	15
3.2.4	Hovedoversikt økonomi, helse sosial og nærmiljø	24
3.2.5	Måltall helse, sosial og nærmiljø.....	27
3.3	Funksjonsområde 2A Barnehager	29
3.3.1	Ansvarsområde barnehage	29
3.3.2	Hovedmål barnehager – Strategisk plan 2012-2015	29
3.3.3	Situasjonsbeskrivelse barnhager	30
3.3.4	Hovedoversikt økonomi barnehager	32
3.3.5	Mål- og nøkkeltall barnehager	33
3.4	Funksjonsområde 2B Oppvekst	34
3.4.1	Ansvarsområde oppvekst	34
3.4.2	Hovedmål oppvekst – Strategisk plan 2012-2015.....	35
3.4.3	Situasjonsbeskrivelse oppvekst.....	36
3.4.4	Hovedoversikt økonomi oppvekst.....	49
3.4.5	Mål- og nøkkeltall oppvekst.....	50
3.5	Funksjonsområde 3 Pleie og omsorg	51
3.5.1	Ansvarsområde pleie og omsorg	51
3.5.2	Hovedmål pleie og omsorg – Strategisk plan 2012-2015	52
3.5.3	Situasjonsbeskrivelse pleie og omsorg.....	53
3.5.4	Økonomitabell pleie og omsorg	59
3.5.5	Måltall for pleie og omsorg.....	60
3.6	Funksjonsområde 4 Økonomisk sosialhjelp.....	61
3.6.1	Ansvarsområde økonomisk sosialhjelp.....	61
3.6.2	Hovedmål økonomisk sosialhjelp	61
3.6.3	Situasjonsbeskrivelse økonomisk sosialhjelp.....	62
3.6.4	Hovedoversikt økonomi økonomisk sosialhjelp	62
3.6.5	Måltall for tjenesteproduksjonen økonomisk sosialhjelp.....	63
3.7	Gjennomførte omstillings- og effektiviseringstiltak – større prosjekter	63
4	SÆRSKILT RAPPORTERING	64
4.1	Tiltak for å forbedre service ovenfor brukerne	64
4.2	Saksbehandlingstid.....	65
4.3	Tilgjengelighet for mennesker med funksjonshemming	65
4.4	Tiltak i Oslo kommunes folkehelseplan	65
4.5	Likestilling og mangfold	67
4.6	Rapportering innen HR-området og helse- miljø og sikkerhet (HMS).....	69
4.7	Informasjonssikkerhet	72

4.8	Anskaffelser	72
4.9	Risikostyring og internkontroll	73
4.10	Forvaltning av kunstverk i Oslo kommunes virksomheter	74
4.11	Rekruttering av lærlinger	74
4.12	Gjeldsofferassistanse	74
5	OPPFØLGING AV VERBALVEDTAK OG FLERTALLSMERKNADER	75
5.1	Utkvittering av bystyrets verbalvedtak og merknader	75
5.2	Merknader fra kommunerevisjonen og kontrollutvalget.....	82
5.3	Andre spørsmål fra byrådet / bystyret	82

1 INNLEDNING

Årsberetningen er bygget opp i samsvar med den sentrale malen for Oslo kommune.

2 SITUASJONSBEKRIVELSE

Bydel Grünerløkka er ikke så stor i utstrekning, men desto rikere på aktivitet og folkeliv. Fra Vaterlands bro i sør til Sinsenkrysset i nord finner man både de tettbygde, travle og urbane områdene som kjennetegner en bykjerne, og mer avslappede miljøer preget av småhusbebyggelse og villastrøk. Mot vest går bydelens grense i Maridalsveien, mens den største tilflytningen er kommet på østkanten, til utbyggingsprosjekter på blant annet Økern, Løren og Hasle. Her har tidligere industriområder fått en ny blanding av boliger, næringsliv og uteoppholdsarealer. Endringene stiller store krav til både tjeneste- og kulturtilbudet i bydelen.

En vesentlig andel av Oslos kulturinstitusjoner og grøntområder ligger på Grünerløkka, og Birkelunden med 139 tilhørende bygårder er det første helhetlige kulturmiljøet som er fredet i en norsk by. Sofienbergparken, Tøyen kulturpark og Akerselva er populære rekreasjonssteder for innbyggere og besøkende, og gir bydelen et blågrønt preg med gode byrom. Balansen mellom vekst og vern er avgjørende for at Grünerløkka også i fremtiden skal gjennomgå en sammenhengende og ansvarlig byutvikling, og være et sted hvor barn, unge, voksne og eldre føler seg hjemme.

Kulturlivet på Grünerløkka er like mangfoldig som det er aktivt, med mange scener og serveringssteder i sentrale områder. Samtidig ser man en tilstrømning av større kommersielle virksomheter til bydelen. Et variert forretningsliv og tilrettelegging for møteplasser og arenaer for kunst- og kulturliv er viktig for å beholde Grünerløkkas særpreg som en åpen og inkluderende bydel.

Bydel Grünerløkka har siden bydelsreformen i 2004 vært gjennom store omstillinger. Bydelens budsjett ble i årene 2004 til 2009 redusert med over 90 millioner kroner med tilsvarende redusert tjenestetilbud. For 2010 ble budsjettet økt for første gang etter bydelsreformen, hovedsakelig p.g.a. endringer i kriteriesystemet som slo gunstig ut for bydelen. For 2011 innebar byrådets forslag en reduksjon i rammen på 14,4 mill. kr. i forhold til korrigeret budsjett mens det i 2012 var en liten økning.

Det har vært utfordrende for bydelen å klare de omfattende endringene som har vært nødvendig. Bydelen har arbeidet systematisk med å endre tjenestetilbudet i tråd med endringer i befolkning, behov, krav og lover og å gi befolkningen et godt tilbud innenfor de vedtatte rammene. Bydelen hadde et lite mindreforbruk i 2007, et merforbruk i 2008, gikk i balanse i 2009, hadde et mindreforbruk i 2010 og 2011. I 2012 har bydelen et mindreforbruk i overkant av 23 millioner. Dette er nærmere kommentert under kapittel 3.1.3.

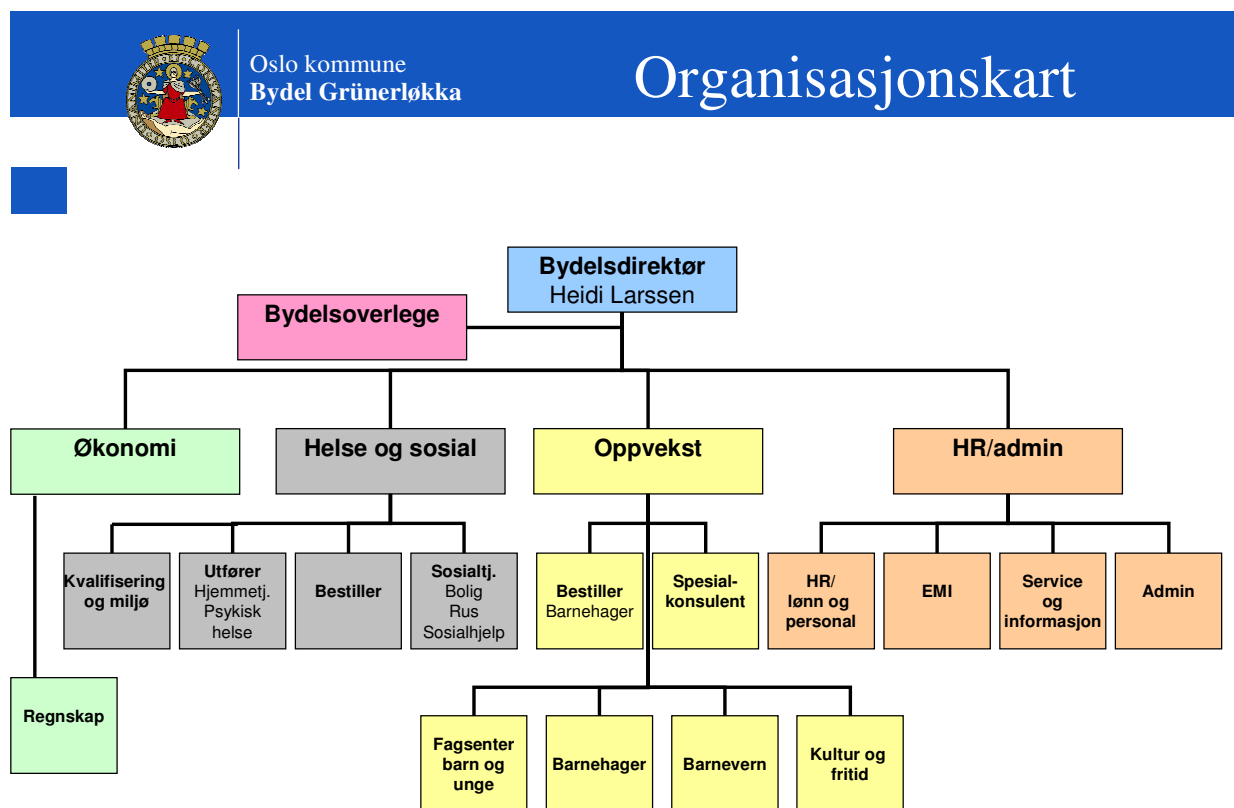
Bydel Grünerløkka har i den siste fireårsperiode videreutviklet sin identitet både internt i organisasjonen og eksternt overfor innbyggere og brukere. Bydelen har etablert en rekke samarbeidsrutiner og tverrfaglige møteplasser på ulike nivåer. Ambisjonen er å etablere sømløse tjenester som sikrer gode og koordinerte tjenester, tidlig intervensjon og forebygging. Vi tar i bruk lokale tiltak og vektlegger valgfrihet og brukerperspektiv. I tillegg er bydelens

grunnholdning at innsatsen vår skal bidra til et selvstendig liv, aktiv og meningsfylt tilværelse og hjelp til selvhjelp.

Bydelen har en lang tradisjon i arbeidet med inkludering og mangfold. Dette arbeidet videreføres samtidig som bydelen tar opp i seg Oslo kommunes verdier og vektlegger engasjement og fleksibilitet for å sikre tilpassede og gode tilbud. Dette er forankret og konkretisert i bydelens personalpolitiske strategi.

Eksternt overfor publikum og brukere ønsker bydelen å vektlegge den kontinuerlige endringen og innovasjonen som preger bydelen samtidig som bydelen er bærer av en lang og viktig byhistorie.

2.1 ORGANISASJON / BEMANNING

	01.01.2012	31.12.2012	Endring
Ansatte	1211	1176	35
Årsverk	1094	1103,5	9,5

Bydelens kommentar:

I budsjett for 2012 ble det opprettet 9,5 nye stillinger, 6,5 tilknyttet helse, sosial og nærmiljø, 2 tilknyttet oppvekstavdelingen og 1 stilling knyttet til pleie og omsorg. Ytterligere økning i antall ansatte knyttes åpning av Støperiet barnehage og til vikarer for fast ansatte med langtidsfravær. Bydelen har brukt rapporteringssystemet i Agresso HR, HR1099. Her er tallet på ansatte 1589. Dette tallet inkluderer KVP, oppdragstakere m.m.

2.2 BEFOLKNINGSGRUNNLAG

Befolknings- utvikling	01.01.2009	01.01.2010	01.01.2011	01.01.2012	Andel av bef. i Oslo pr. 01.01.2011	Andel av bef. i Oslo pr. 01.01.2012
0 år		920	913	963	9,18	9,89
1-2 år	2130	1336	1405	1400	7,79	7,69
3-5 år	1221	1317	1406	1447	6,23	6,23
6-12 år	1035	1125	1164	1968	4,7	4,59
13-17 år	1705	1688	1759	1053	3,95	3,78
Sum 0-17 år	6091	6386	6647	6831	5,55	5,60
18-24 år	4349	4681	5110	5645	9,3	9,87
25-66 år	31005	32033	32987	34309	9,07	9,23
67-79 år	1307	1388	1417	1499	3,75	3,79
80-89 år	799	753	668	641	3,65	3,57
90 år +	288	273	284	248	6,05	5,16
Sum 67 år +	2394	2414	2369	2388	3,9	3,83
Sum bydel	43839	45514	47113	49173	7,86	8,02
Herav innvandrere	8678	9182	9516	9987	7,78	7,83

*) Innvandrere er definert som personer med bakgrunn fra land utenom vestlige land iht. SSB's definisjon.

Bydelens kommentar:

Hovedtrekk de siste fire år

Som vi ser har befolkningen i Bydel Grünerløkka økt med 5334 personer i perioden 2009 til 2012. Med unntak av aldersgruppen 80+ har alle aldersgruppene hatt en økning de siste fire år.

Bydelens andel av Oslo totale befolkning er viktig i forhold til tildelingssystemet. Bydelens totale andel av Oslos befolkning har økt. Andelen har økt i alle aldersgrupper fram til 67, mens andelen av befolkningen i aldersgruppene over 67 år er redusert.

Befolkningsutviklingen har stilt både de offentlige og private tilbudene i bydelen overfor store utfordringer i planperioden.

En økning i antall barn og unge betyr blant annet:

- Etablering av nye barnehageplasser
- En økning i bruk av helsestasjonstjenester og barnevern
- Et økt behov for både offentlige og private tilbud til barn og unge innenfor idrett og andre fritidstilbud

En økning av befolkningen mellom 20 og 67 år betyr blant annet:

- Økt behov for og press på møteplasser og kulturtilbud
- Økt behov for tjenester til rus, psykiatri og boligtilbud
- Økt behov for tjenester til funksjonshemmede under 67 år

En nedgang i befolkning over 80 år +, betyr blant annet:

- At antall sykehjemsplasser reduseres og hjemmetjenestene trappes ned for denne gruppen.

2.3 OMFANG AV POLITISKE ORGANERS VIRKSOMHET

	2011		2012	
	Møter	Saker	Møter	Saker
<u>POLITISK UTVALG</u>				
Bydelsutvalg	8	144	7	148
Arbeidsutvalg	7	16	7	21
Lokal klagenemd	3	3		
Oppvekst-, miljø- og kulturkomite	6	30	7	32
Byutviklingskomite	8	44	7	47
Helse- og sosialkomite	8	94	7	114
<u>BRUKERUTVALG</u>				
Eldreråd	7	43	6	34
Råd for funksjons- hemmede	5	13	6	14
Tilsynsutvalg alders- og sykehjem	10*)		12*)	
Ungdomsråd	7	49	7	36
Brukerutvalg NAV	3	11	3	12**)

*) Antall tilsynsbesøk

***) Hvert møte har 4 faste punkter/saker. Under disse punktene har det i møtene vært behandlet et ulikt antall temaer.

Bydelens kommentar:

De tre underkomitéene har fått delegert innstillings- og høringsmyndighet fra Bydelsutvalget i ikke-prinsipielle saker/høringssaker som hører inn under deres ansvarsområde. Den enkelte komite kan ta opp og jobbe fram saker og vedtak som naturlig hører inn under komiteens område. Oppvekst-, miljø- og kulturkomiteen har fått delegert myndighet til å fordele frivillighetsmidler og fordele/prioritere støtte til barne- og ungdomstiltak i større bysamfunn. Helse- og sosialkomiteen har fått delegert innstillingsmyndighet i salgs- og skjenkebevillings-saker og myndighet til å behandle og følge opp rapporter fra tilsynsutvalg. Ordningen med delegasjon bidrar til å unngå dobbel saksbehandling og fører til en raskere beslutningsprosess.

3 MÅL OG RESULTATER

3.1 BYDELENS STRATEGISKE PLAN

Strategisk Plan er bydelens overordnede plandokument for valgperioden 2012-2015.

Bydelens visjon er: ”Bydel Grünerløkka – med omtanke for mangfoldet”.

Bydel Grünerløkka skal:

- Tilby fleksible tjenester som er tilpasset innbyggernes behov innenfor aktuelle rammer.
- Legge vekt på valgfrihet, inkludering, likeverd, toleranse og forskjellighet som styrke.
- Tilby tjenester og tilbud som er kvalitetsmessig like eller i overkant av hva andre kan tilby.
- Legge til rette for at engasjerte og dyktige medarbeidere oppnår de ønskede resultater og mål.

Hovedmål for hele befolkningen er:

Vår bydel er trygg, miljøvennlig og inkluderende.

Hovedmål for bydelens tjenester:

Med utgangspunkt i den enkeltes ressurser og muligheter, bidrar bydelens tjenester til et verdig, meningsfylt og selvstendig liv.

For å oppnå dette har bydelen følgende innsatsområder:

- Tidlig innsats
- Egenmestring
- Møteplasser
- Samarbeid

Viktige strategier i oppgaveløsningen vil være:

Kompetanseutvikling, tverrfaglig innsats, sammenhengende tiltakskjeder, lavterskeltilbud, rett hjelp til rett tid, tilpassede tjenester, differensierte tilbud, inkludering, brukermedvirkning, valgfrihet, ansvarliggjøring, trygge leke- og fritidsarenaer, riktig dimensjonerte tilbud og universell utforming.

3.1.1 Bydelens totale ressursinnsats – driftsregnskapet

Tabell 0.1 Brutto driftsutgifter i 1000 kr.

	Regnskap 2011	Oppr. Budsjett 2012	Regulert budsjett 2012	Regnskap 2012	Avvik reg.bud/regn- skap 2012
Brutto driftsutgifter					
Funksjonsområde 1	257 255	203 252	231 570	245 341	-13 771
Funksjonsområde 2A	429 359	430 015	448 107	480 073	-31 966
Funksjonsområde 2B	161 833	158 476	169 411	184 332	-14 921
Funksjonsområde 3	581 991	517 591	602 145	608 766	-6 621
Sum brutto utgifter, drift	1 430 438	1 309 334	1 451 233	1 518 512	-67 279
Funk.omr. 4, sosialhjelp og kvalifiseringsprogram (brutto utg.)	107 407	179 521	171 472	163 841	7 631
Sum brutto utgift + sosialhjelp	1 537 845	1 488 855	1 622 705	1 682 353	-59 648

Tabell 0.1 B Netto driftsutgifter i 1000 kr.

	Regnskap 2011	Oppr. Budsjett 2012	Regulert budsjett 2012	Regnskap 2012	Avvik reg.bud/regn- skap 2012
Netto driftsutgifter					
Funksjonsområde 1	155 468	148 634	189 264	175 935	13 329
Funksjonsområde 2A	353 653	363 698	393 973	390 951	3 022
Funksjonsområde 2B	146 640	151 796	162 570	165 987	-3 417
Funksjonsområde 3	399 413	419 425	426 390	420 678	5 712
Sum netto utgifter, drift	1 055 174	1 083 553	1 172 197	1 153 551	18 646
Funk.omr. 4, sosialhjelp og kvalifiseringsprogram (netto utg.)	143 265	166 684	165 362	155 533	9 829
Sum netto utgift + sosialhjelp	1 198 439	1 250 237	1 337 559	1 309 084	28 475

Bydelens vurderinger:

Vurderingene er gjort i forhold til netto driftsutgifter. Sammenligning med regnskap 2011 er gjort i rene kronebeløp og er ikke justert for prisdeflator. Dette gjelder for alle økonomi-tabellene under de ulike funksjonsområdene.

Forbruk og aktivitetsutvikling 2011 til 2021.

Regnskapmessig har forbruket økt med 110 millioner. Lønns- og priskompensasjon var i 2012 beregnet til 47,5 millioner. Bydelen disponerte et mindreforbruk fra 2011 som var over 20 millioner høyere enn disponert mindreforbruk fra 2010 i 2011. Til sammen utgjør disse to faktorene en økning i forbruk på over 67 millioner, som fordeler seg jevnt på de ulike funksjonsområdene. Den største økningen i forbruk utover dette er på funksjonsområde 2A barnehager noe som i hovedsak skyldes helårsvirkning av barnehager åpnet i 2011 og nye barnehager åpnet i 2012.

Økning i forbruk er ellers kommentert under det enkelte funksjonsområde.

Avvik vedtatt budsjett – regulert budsjett.

Budsjettet er i løpet av 2012 økt med 87 millioner. Mindreforbruk 2011 og overførte øremerkede midler fra 2011 til 2012 utgjør til sammen 40,3 millioner av dette, mens dekning av nye barnehageplasser 2011 og 2012 utgjør i overkant av 25 millioner.

Avvik mellom vedtatt og regulert budsjett er ellers kommentert under det enkelte funksjonsområde.

Avvik regulert budsjett - regnskap.

Bydelen har et regnskapsmessig mindreforbruk på 28,5 millioner. Korrigert for øremerkede midler som skal overføres til 2012 blir mindreforbruket 23,2 millioner

I vedtak om disponering av mindreforbruk 2011 ble det avsatt midler til opprustning av bydelens vannanlegg og til en rekke vedlikeholds- og oppussingsoppgaver i lokalene til bydelens barne- og ungdomstjenester. Det ble også avsatt midler til opprustninga IKT utstyr. Over 5 millioner av disse er ikke brukt, enten fordi prosjektene ble billigere enn forutsatt eller at de ikke ble ferdigstilt i 2012.

Mindreforbruket er ellers fordelt på alle funksjonsområdene og dette er nærmere kommentert under hvert funksjonsområde.

3.1.2 Bydelens investeringer

Bydelen har ikke byggherreansvar for investeringer.

3.1.3 Noter i regnskapet

1. Anvendte regnskapsprinsipper og vurderingsregler.

Bydelen tilstreber seg på å følge budsjett- og regnskapsforskriftene.

- All tilgang og bruk av midler framgår av drifts- og investeringsregnskapet.
- Alle utgifter, utbetalinger, inntekter og innbetalinger regnskapsføres i all hovedsak brutto.
- Bydelen følger anordningsprinsippet så langt det er mulig. Større utgiftsposter, refusjoner fra NAV og staten og andre kjente fordringer som vedrører 2012 er bokført.
- Bydelen følger forsiktighetsprinsippet i forhold til hva som er regnskapsført som gjeld og fordringer.
- Bydelen har gått igjennom alle fordringer og vurdert tapsavsetninger. I hovedsak er alle fordringer eldre enn 90 dager tapsavsatt.

2. Vesentlige poster

Av refusjonskrav til staten, konto 2131003 er det inntektsført 30,5 millioner for refusjon brukere med kostnadskrevende tiltak.

For timelister til vikar og overtid i desember som ikke er overført til Agresso økonomi er det avsatt 2.480.155,-.

3. Vesentlige transaksjoner

Det er ingen vesentlige transaksjoner i regnskapet.

4. Vesentlige forpliktelser

Bystyret har for 2012 vedtatt følgende overføring til private institusjoner / organisasjoner som budsjetteres og regnskapsføres i bydelens regnskap:

1481 Aksept kontaktsenter og omsorgshus 16.300.000,-

Bydelsutvalget vedtok følgende overføring til private institusjoner / organisasjoner i 2011:

Koststed	Navn	Justert budsjett
71601	Aktivitetshuset Prinsen	4.211.000,-
71607	Sofienbergsenteret basseng	219.000,-
71615	Grünerløkka eldresenter (Nasj.foren. for folkehelsen)	2.198.000,-
71616	Engelsborg eldresenter (Kirkens bymisjon)	6.381.000,-
74371	Sinsen eldresenter (Norsk folkehjelp Oslo)	2.280.000,-
	SUM	15.289.000,-

Type avtale	Årlig driftsutgift	Avtalen utløper
Leasing avtaler transportmidler	436.748,-	Spesifikasjon av avtaler oppbevares i administrasjonen
Leiekontrakt lokaler	101.663.975,-	Spesifikasjon av kontrakter oppbevares i administrasjonen

5. Betinget utfall

Oslo kommune ved bydelen, leier bygninger til drift av Sofienbergsenteret av Sofienberg Diakonale Stiftelse (SDS). Deler av bygningen framleies videre til Sykehjemsetaten til drift av Sofienberg sykehjem. Det er Kirkens Bymisjon som drifter sykehjemmet. På grunn av denne organiseringen har skatteetaten de siste årene ikke villet refundere merverdiavgift og de ga i utgangspunktet heller ikke SDS anledning til frivillig registrering. Hovedparten av refundert merverdiavgift skal til kommunen. SDS klaget avgjørelsen om frivillig registrering og fikk medhold. SDS har nå fått refundert merverdiavgift for tildiger år, i overkant av 5 millioner. Bydelen har kommet til enighet om overføring av refundert avgift for 2012 og framtidige år, men bydelen og SDS er uenige om hvorvidt refusjon for tidligere år skal overføres til kommunen, noe SDS mener kommunene ikke har noe rettslig grunnlag for å kreve. Bydelen har oversendt saken til Kommuneadvokaten for vurdering. Bydelen anser denne inntekten som så usikker at vi etter forsiktighetsprinsippet ikke har ført dette som en fordring.

3.2 FUNKSJONSOMRÅDE 1 HELSE, SOSIAL OG NÆRMILJØ

3.2.1 Ansvarsområde helse, sosial og nærmiljø

Ansvarsområde helse

Lov om kommunale helse- og omsorgstjenester m.m.

Kommunen skal sørge for at personer som oppholder seg i kommunen, tilbys nødvendige helse- og omsorgstjenester.

Kommunens ansvar omfatter alle pasient- og brukergrupper, herunder personer med somatisk eller psykisk sykdom, skade eller lidelse, rusmiddelproblem, sosiale problemer eller nedsatt funksjonsevne.

Kommunens helsetjeneste omfatter offentlig organisert helsetjeneste og privat helsetjeneste som drives i henhold til avtale.

Ansvarsområde sosial

Tjenestene var i 2012 i hovedsak regulert i henhold til lov om sosiale tjenester i NAV.

Formål lov om sosiale tjenester i NAV:

a) å bedre levekårene for vanskeligstilte, bidra til sosial og økonomisk trygghet, herunder at den enkelte får mulighet til å leve og bo selvstendig, og fremme overgang til arbeid, sosial inkludering og aktiv deltakelse i samfunnet.

b) bidra til at utsatte barn og unge og deres familier får et helhetlig og samordnet tjenestetilbud.

c) bidra til likeverd og likestilling og forebygge sosiale problemer.

Noen oppgaver reguleres av Lov om kommunale helse- og omsorgstjenester m.m.

Kommunen skal sørge for at personer som oppholder seg i kommunen, tilbys nødvendige helse- og omsorgstjenester.

Kommunens ansvar omfatter alle pasient- og brukergrupper, herunder personer med somatisk eller psykisk sykdom, skade eller lidelse, rusmiddelproblem, sosiale problemer eller nedsatt funksjonsevne.

Ansvarsområde nærmiljø og administrasjon

Administrasjonen har et overordnet ansvar for at bydelens tjenester drives etter gjeldende lover og regler, politiske mål og styringssignaler og i henhold til budsjett og gjeldende avtaleverk mellom partene i arbeidslivet.

Administrasjonen har ansvar for tilsyn, kontroll og rapportering.

Funksjonsområdet inneholder:

- Administrasjon
- Nærmiljø
- Bydelsoverlegens område
- Seksjon NAV sosial
  - Økonomisk sosialhjelp
  - Kvalifiseringsprogrammet

- Økonomisk rådgivning
- Arbeidsmarkedstiltak
- Rus og psykisk helse
- Boligkontor
- Introduksjonsprogram
- Seksjon Kvalifisering og Miljø (KOM)
  - Bydelsrusken
  - Snekkergruppa
  - Nærmiljøstasjonene
  - Nyttig kjøkken og nyttig park
  - Nyttig arbeid
  - Hjelpemiddellageret
  - Quo Vadis?

3.2.2 Bydelens hovedmål – Strategisk plan 2012-2015

Hele befolkningen:

Vår bydel er trygg, miljøvennlig og inkluderende.

Bydelens tjenester:

Med utgangspunkt i de enkeltes ressurser og muligheter, bidrar bydelens tjenester til et verdig, meningsfylt og selvstendig liv.

Innsatsområder helse, sosial og nærmiljø:

Tidlig innsats

Måltrettede tiltak med sikte på egenmestring har generelt større mulighet for å lykkes jo tidligere de settes inn. Tidlig innsats forhindrer at uheldige livsmønstre setter seg fast.

Spesielt gjelder dette for ungdom, siden de mangler erfaringer fra arbeidsliv og selvstendige boforhold.

Nyankomne innvandrere/flyktinger har heller ingen erfaring med hva det innebærer å bo i Norge, også for dem er det avgjørende med tidlig markering av samfunnets mål om selvhjelpenhet.

Egenmestring

Formålet med lovene innenfor helse og sosial er at den enkelte i størst mulig grad skal kunne leve og bo selvstendig. Tjenestene skal hjelpe mennesker i en vanskelig situasjon, og utføres/yttes på en måte som fremmer et selvstendig liv. Tjenesteporteføljen er i seg selv ingen garanti for at selvstendighet blir resultatet for tjenestemottaker; brukt på tilfeldig eller lite gjennomtenkt måte kan mange typer tjenester bidra til et langvarig klientforhold.

Møteplasser

Bydelens parker og andre åpne rom er viktige møteplasser. Godt vedlikehold og et trygt miljø er avgjørende for at alle skal trives på møteplassene. Drift og vedlikehold av parker gir gode arenaer for kvalifiseringsarbeid.

Mange mennesker lever i ensomhet og sosial isolasjon. Lovfestede ytelser har utgangspunkt i individets behov, men kan ofte gjennomføres på måter som bidrar til samfunnsdeltakelse og økende sosial inkludering.

De ansatte i bydelens tjenester skal ha møtepunkter der de treffer ansatte fra andre bydelstjenester, og representanter for samarbeidspartnere som for eksempel NAV stat, Lovisenberg sykehus / DPS, kommunens etater og andre bydeler, frivillige organisasjoner etc.

Samarbeid

Bydelen har organisert tjenestene sine i store seksjoner; dette letter samarbeid til beste for brukerne. NAV sosialtjeneste har en sentral plass i mye av samarbeidet innenfor helse og sosial, og må ta hensyn til sin sentrale posisjon i alle prioriteringer, organisering og valg av strategier.

Mange brukere får tjenester fra flere bydelstjenester i kombinasjon med hjelp fra sosialtjenesten. Ofte er det ingen klar grense mellom tjenester sosialtjenesten yter og tjenester som ytes av bydelens øvrige tjenesteapparat. Samme type forhold er det mellom bydelens tjenester og de tjenester våre nærmeste samarbeidspartnere yter; NAV stat, Lovisenberg sykehus/ DPS, Velferdsetaten etc.

3.2.3 Situasjonsbeskrivelse helse, sosial og nærmiljø

Situasjonsbeskrivelse helse

Legetjeneste

Bydelen har 36 fastlegehjempler, fordelt på 25 mannlige og 11 kvinnelige leger, inkl en halv hjemmel for døve som er et byomfattende tilbud. Vi fikk i løpet av året en ny fastlege som flyttet sin hjemmel fra bydel Alna og nå er tilknyttet Sinsenklinikken. To legesentre mottar hvert halvår ny turnuslege.

Med den nye legen er det til sammen ca 2200 ledige plasser hos bydelens fastleger, 25 fastleger har fulle lister. Legene bidrar med offentlig allmennlegearbeid etter nærmere avtale med bydelen, i hovedsak helsestasjons-og skolehelsearbeid.

Oslo kommune og Legeforeningen har fremforhandlet en rammeavtale for fastlegenes arbeid, og fastlegene har inngått en individuell avtale med bydelen. Avtalene og fastlegenes arbeid følges opp bl.a. gjennom lokalt samarbeidsutvalg LSU som består av tre representanter for fastlegene og tre representanter for administrasjonen. I tillegg har bydelsoverlegen møte- og talerett i allmennlegeutvalget som er fastlegenes eget forum.

Fysioterapi

Bydelen har driftsavtale med 18 fysioterapeuter tilsvarende 16,45 fulle driftstilskudd fordelt på 7 institutter. Enkelte fysioterapeuter har i sin avtale en forpliktelse om å samarbeide med helsestasjonen om behandling av barn eller gravide.

Bydelen har i 2012 mottatt to turnusfysioterapeuter som er knyttet til Fagsenter for barn og unge.

Miljørettet helsevern

Miljørettet helsevern har utarbeidet en tilsynsplan for perioden 2011-2015, herunder tilsyn etter *forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler mv.* Tilsynsplanen oppdateres fortløpende og tilsynsobjekter kategoriseres på bakgrunn av ROS-analyser. Det er utført inspeksjoner i forbindelse med mottatte bekymringsmeldinger, klager og saksbehandling av saker innen miljørettet helsevern, herunder boligforhold, hygieniske ulemper i nærmiljøet, sjenerende støy (tekniske installasjoner, bygge- og anleggsarbeider, støy fra serverings- og skjenkesteder og arrangementer m.v.). Det er videre avgitt medisinskfaglig rådgivning i saker som berører faktorer i miljøet som kan ha negativ innvirkning på helsen. Bydelens nettsider oppdateres med råd og veiledning (til befolkningen og tilsynsobjekter) om forhold som vil bidra til en samfunnsutvikling som fremmer folkehelsen. Radonverdiene i skoler og barnehager kartlegges for å sikre at radonverdiene tilfredsstillers Statens stråleverns grenseverdier som trer i kraft fra 1. januar 2014.

Bydelsoverlegen har innvilget 39 støydispensasjoner. I tillegg kommer byomfattende dispensasjoner som innvilges av Helseetaten. Innvilgede dispensasjoner publiseres på bydelens nettsider. Det er varslet 8 pålegg om retting, vedtatt 3 pålegg om retting og vedtatt 1 tvangsmulkt. Det er sendt ut 23 medisinskfaglige uttalelser i forbindelse med plansaker, høringer og søknader om bevillinger.

Det er registrert 531 innkomne dokumenter og sendt ut 382 dokumenter vedrørende saker innen miljørettet helsevern.

Smittevern

I 2012 har bydelen hatt 7 personer på tuberkulosebehandling for aktiv tuberkuløs sykdom, i tillegg til 7 personer som påbegynte behandlingen i 2011 og ble medisinerert med DOT - direkte observert behandling utført av hjemmesykepleien.

Totalt har 23 personer fått forebyggende tuberkulosebehandling i 3 måneder, hvorav 11 barnehagebarn. Alle barna har fått DOT av hjemmesykepleien på ukedager i hele behandlingsperioden på 3 måneder. 3 personer har fått ukedosett fra dag én og resterende har hatt DOT de første 14 dager før overgang til ukedosett.

303 personer har fått utført tuberkulinundersøkelse ved Grünerløkka Smittevern. 46 % av disse er personer som har kommet nye til landet og som har lovpålagt plikt til å gjennomføre tuberkulosekontroll ved ankomsten.

2675 personer har hatt konsultasjon for reisevaksinasjon fordelt på 206 vaksinasjonsdager. Totalt ble 46 personer vaksinert mot sesonginfluensa i januar og februar. Høsten 2012 ble 94 personer sesonginfluensavaksinert, hvorav 68 personer over 65 år ble vaksinert på den kommunale vaksinasjonsdagen 23. oktober som ble arrangert ved Engelsborg eldrecenter.

Psykisk helse

Bydelen vedtok i BU-sak 106/09 "Handlingsplan for psykisk helsearbeid 2009 - 2011". Planen var under revisjon vinteren 2012, men blir ikke ferdigstilt før våren 2013.

I 2012 ble det etablert en bolig for personer med psykiske lidelser og rusproblematikk i Østerdalsgata 7b. Boligen er et samarbeid mellom Bydel St. Hanshaugen, Bydel Gamle Oslo og Bydel Grünerløkka. Vi har gjennom dette samarbeidet fått ytterligere 16 boenheter for personer med psykiske lidelser. Bydelen hadde fra før 72 boliger for målgruppen, sammen

med plasser kjøpt fra andre bydeler har vi ved utgangen av 2012 i underkant av hundre boliger for personer med psykiske lidelser.

For en del brukere med psykiske lidelser har bydelen tilbudt kommunale leiligheter med samarbeidsavtale der beboerne forplikter seg til å ta i mot hjemmebaserte tjenester. Bydelen har etablert 33 personer med adferdsproblematikk, rus og psykiske lidelser i slike kommunale boliger med vilkår og samarbeidsavtale. Det er etablert et tverrfaglig team rundt denne brukergruppen, med representanter fra hjemmetjenesten, sosialsenteret, bestillerenheten og Tøyen DPS. Dette er et godt tilbud til mange, men kan ikke avhjelpe behovet for bolig til de dårligst fungerende, og bydelen må kjøpe tjenester eksternt.

Bydelen samarbeider tett med psykiatrien og de øvrige bydelene innen Lovisenberg sektor. Dette arbeidet har bl.a. ført til oppstart av botilbud på Grefsenlia og i Schandorffsgate som samarbeidsprosjekter. Disse boligene har nå eksistert i noen år, og bydelen vil fortsette å kjøpe plasser her til dem som trenger det.

Samarbeidet mellom Lovisenberg Diakonale Sykehus (LDS) og bydelene i sektoren bygger på en lokal samarbeidsavtale. Samarbeidet mellom Lovisenberg DPS (distriktpsykiatriske senter) og bydel er godt. Samhandlingsavtalen blir revidert årlig.

Sammen med Lovisenberg Diakonale Sykehus har bydelen også i 2012 fått midler fra Helsedirektoratet til et aktivt oppsøkende behandlingsteam etter modellen ACT (assertive community treatment). Dette er en internasjonal modell som krever samordning av fagfolk i kommune og sykehus innenfor psykisk helsearbeid. Teamet ble etablert i 2009. Målgruppen er personer med alvorlig psykisk lidelse og i noen tilfeller i kombinasjon med rus- og atferdsproblemer. Behandlingen skal skje i hjemmene eller andre steder der pasientene oppholder seg. Målet er å nå en gruppe pasienter som i dag ikke makter å nyttiggjøre seg andre tilbud. Teamet ledes av en ansatt fra bydelen og er bemannet med psykiater og 4 høyskoleutdannede fra LDS (3,5 stillinger) og psykolog og 2 høyskoleutdannede fra bydelen.

Bydel Grünerløkka har som sentrumsbydel med mange utleie- og kommunale boliger et høyt antall personer med store atferdsproblemer. En del av disse personene er inne i en kriminell løpebane. Ingen av dem får i dag varig botilbud innenfor spesialisthelsetjenesten, og de må derfor håndteres innenfor bydelens tjenesteapparat. Ved flere av bydelens tjenestesteder har det vært meget alvorlige hendelser med grove trusler og vold. Gjerningsmennene har hatt store problemer knyttet til rus og psykisk helse.

Situasjonsbeskrivelse sosialtjeneste, kvalifisering og økonomisk sosialhjelp

NAV Grünerløkka ble åpnet i november 2009 og er fortsatt et kontor i utvikling. NAV sosialtjeneste har endret organisering i 2012 og gjennom dette styrket tjenesteutviklingen og lagt til rette for bedre samarbeid. Det er blitt færre avdelingsledere og de har fått ansvar for større fagområder. Dette har gitt en tydeligere organisering, som har lettet samarbeidet for interne og eksterne samarbeidspartnere.

Kvalifisering

Sosialtjenesten har de senere årene vridd innsatsen fra inntektssikring i et sosialt sikkerhetsnett til arbeid med sysselsetting og kvalifisering. Bydelen etablerte for noen år siden en egen prosjektbasert oppfølgingsavdeling på sosialsenteret. Avdelingen arbeidet målrettet med

metodikken ”tett individuell oppfølging” (TIO), og denne metodikken har vært til inspirasjon på veien mot NAV og kvalifiseringsprogrammet (KVP). Gjennom TIO har vi lært at resultatene kommer når oppfølgingskonsulentene har få brukere som de følger opp tilnærmet daglig, og oppsøker dem dersom de ”glir unna”. Metoden er basert på stor grad av brukermedvirkning og individuell tilpasning. Metoden ligger nå til grunn for tiltaksarbeidet i bydelen.

Oppfølgingsavdelingen er videreført i en egen avdeling for ”Kvalifiseringsprogram” for å styrke arbeidet med kvalifisering og sysselsetning. Avdelingens arbeid ble i 2012 spisset ytterligere mot KVP ettersom avklaringsarbeidet ble overført til en avdeling for ”Mottak, utredning og avklaring.

KVP er et tilbud til personer med vesentlig nedsatt arbeids- og inntektsevne. Programmet er forankret i Lov om sosiale tjenester i NAV, og forutsetter tett samarbeid med det statlige NAV-arbeid. Målgruppa for KVP tilsier at det må settes inn til dels betydelige oppfølgingsressurser for å nå målet. Avdelingen samarbeider med statlig del av NAV og utfører nå en rekke oppgaver som tidligere var statlige. Den kommunale sosialtjenesten utfører oppgaver som er statlige for å sikre at de blir utført og til rett tid. Sosialtjenesten har startet et prosjekt rettet mot Arbeidsavklaringspenger (AAP), der de kommunalt ansatte (6 stillinger) lager planer og arbeidsevnevurderinger i det statlige systemet ”Arena”. Dette blir gjort for å sikre at deltakere i AAP får et tilstrekkelig innhold i tilbudet i perioden med avklaring, som blant annet nødvendig for at de som kvalifiserer til en varig trygdeytelse skal kunne få innfridd sine rettigheter.

Måltallet for kvalifiseringsprogrammet var i 2012 et gjennomsnitt på 212 deltakere i måneden, bydelen oppfylte måltallet. Deltakere i KVP konkurrerer med andre prioriterte grupper ved innsøking til statlige kurs og tiltak. Dette er hovedårsaken til at vi ikke nådde målet om 55 % statlige tiltak. Samtidig er erfaringen at vi kan gi en bedre oppfølging i våre egne tiltak og bydelen har satset på egne tilbud for å gi best mulig kvalifisering. KVP-avdelingen samarbeider med bydelens hjemmetjenester for å gi gode kvalifiseringsarenaer til deltakerne og det er tett samarbeid med seksjon for kvalifisering og miljø.

En annen årsak til at vi ikke nådde målet når det gjelder bruken av statlige tiltak, er at vi satser mye på kvalifisering i det ordinære arbeidslivet i stedet for bruk av tiltaksplasser. NAV Grünerløkka fikk i 2012 en ny stilling som næringslivskonsulent som har hovedansvaret for kontakten med private og offentlige arbeidsgivere. Konsulenten er en del av næringslivsgruppa som er satt sammen av medarbeidere med særlig kompetanse på kvalifisering. Resultatet er blitt at det er opprettet samarbeid med store arbeidsgivere som gir praksisplasser. Metodikken som brukes bygger på en gjensidighet mellom arbeidsgiver og NAV. NAV forplikter seg til å følge opp den enkelte ute på praksisplassen, mens arbeidsgiver vurderer ansettelse etter praksisperioden. Denne måten å arbeide på har gitt gode resultater og blir kopiert av andre bydeler og kommuner.

Seksjon for kvalifisering og miljø (KOM)

KOM har en rekke kvalifiseringstiltak innen service, miljø og håndverksfag. KOM utfører mange oppdrag for bydelen knyttet til drift. På denne måten får de som deltar i kvalifiserings-tiltakene, utføre reelle arbeidsoppgaver sammen med KOMs ansatte. Dette gir kompetanse som kvalifiserer for ordinært arbeid.

Bydelsrusken samarbeider med andre etater om vedlikehold og renhold av parker og fellesrom. I løpet av 2012 fikk ca 150 personer kvalifiseringsarbeid gjennom Rusken.

Bydelsruskens primæroppgave er vedlikehold av fellesrom og parker. I 2012 har de satset sterkt på forskjønnelse av parkene og har beplantet i stort omfang. De har også etablert en petanquebane i Sofienbergparken. Sterk økning i bruk av bydelens parker har ført til betydelig større innsats på renhold. Det har også vært mye arbeid knyttet til renhold etter personer som overnatter i parkene og som tømmer avfallsbeholdere på søk etter emballasje med returpant. Miljøstasjonen i Sofienbergparken blir stadig mer brukt og fikk i 2012 over 16 000 besøkende og snekkergruppa har utført en rekke byggoppdrag for bydelens tjenester. Bydelesrusken utfører også en rekke vaktmestertjenester, har tatt over 50 flytteoppdrag for tjenestestedene og står for snømåking og strøing.

I tillegg til Bydelsrusken har Seksjon for kvalifisering og miljø startet kvalifiseringstiltak under paraplyen ”Nyttig”. Noen av disse er byomfattende, andre bydelsspesifikke. Støttet av Velferdsetaten driver KOM ”Nyttig Arbeid” som er et kvalifiseringstiltak med 25 plasser for personer med rusproblemer. De har utført en rekke vaktmesteroppdrag og hadde ansvaret for mye av oppussingen da Bydel Grünerløkka etablerte et nytt botilbud i Østerdalsgata. ”Nyttig Arbeid” åpnet helt på slutten av fjoråret en miljøstasjon på Kampen, den har raskt blitt en etterspurt tjeneste.

”Nyttig i butikk” (byomfattende) er et kvalifiseringstiltak som driver en brukthandel/gjenbrukssentral rettet mot sosialhjelpsmottakere som trenger hjelp til etablering i bolig. Møbler samles inn fra miljøstasjonene, private (bl.a. dødsbo) og fra NSBs hittegodskontor. De som har behov for hjelp kan få rekvisisjon fra sosialtjenesten og kan hente det de har bruk for vederlagsfritt. I 2012 har butikken fått over 200 rekvisisjoner.

”Nyttig i park” (bydelsspesifikt) hadde sommeren 2012 et tilbud med 20 unge ”trivselsverter”, som arbeidet i bydelens parker med utlån av aktivitets- og grillutstyr. Foruten å være kvalifiserende for ungdom er dette et forebyggende tiltak der tilstedeværelse er med på å redusere forsøpling, bråk og kriminalitet i parkene. Totalt har ca 80 unge mellom 15 og 19 år arbeidet med vedlikehold og forskjønnelse av parkene i 2012, på denne måten får de unge nødvendig arbeidserfaring og lønnet arbeid.

”Nyttig kjøkken” (bydelsspesifikt) drifter kantiner på NAV og Frydenberg skole og er samtidig avklarings- og kvalifiseringsarenaer med fokus på sunn og rimelig mat.

”Quo Vadis?” er et byomfattende kvalifiseringstiltak som retter seg mot innvandrerkvinner med liten eller ingen utdanning. Tiltaket har til enhver tid ca 50 deltakere. Driftsansvaret for ”Quo Vadis?” er delt slik at bydelen har ansvaret for kvalifiseringstiltakene og Utdanningsetaten har ansvaret for undervisningen. Bydelen mottar øremerkede midler til driften av tiltaket. Det er bydelens ønske at hele tiltaket organiseres under Utdanningsetaten.

KOM drifter også Hjelpemiddellageret som er et byomfattende tilbud som låner ut hjelpemidler til personer med kortvarige behov. Hjelpemiddellageret blir også brukt som en kvalifiseringsarena for 3 personer.

Ungdom

Bydelen har prioritert ungdom til sysselsettingstiltak. I 2012 ble sosialsenterets avdeling for introduksjonsprogram og ungdom delt i to seksjoner. Ungdomsavdelingen har arbeidet målrettet for å unngå at unge blir avhengige av sosialhjelp. I publikumsmottaket på NAV har

de to ungdomskonsulenter som hjelper førstegangssøkere til å finne alternative løsninger til økonomisk sosialhjelp.

I samarbeid med ”Pøbelprosjektet” har NAV gjennomført kurs for til sammen 30 ungdommer med meget gode resultater. Flere medarbeidere har nå lært seg metodikken og det er et mål for 2013 at bydelen skal kunne drifte sine egne kurs. Målsettingen er å integrere tenkingen fra pøbelprogrammet i bydelens eget prosjekt for motivasjon, utredning og kvalifisering rettet mot vanskeligstilt ungdom. Målet i dette programmet har vært at deltakerne skal kunne gi en positiv vurdering av egen arbeidsevne og at de skal bli bedre i stand til å velge riktig vei mot arbeid eller utdanning.

Sosialtjenesten har også samarbeid med KREM (kreativt og mangfoldig arbeidsliv). Det er en brukerorganisasjon som utvikler metodikk for endringsarbeid særlig rettet mot ungdom. KREM er også en ”brubygger” mellom næringslivet og bydelen og har bidratt til å gi innpass på helt nye kvalifiseringsarenaer. Bydelen får positive tilbakemeldinger fra ungdommene som mener de profiterer på egne kvalifiseringstilbud for ungdom.

Familier

NAV sosialtjeneste har en egen avdeling for familier med barn som får forsterket oppfølging gjennom hjemmebesøk og kartlegging av behov og ressurser. Målet er å se familien som helhet og barna i særdeleshet. Familieavdelingen har fått opplæring i ICDP foreldreveiledning. Sosialsenteret har også et prosjekt ”Familieplan prosjektet” som arbeider med koordinerte planer for hele familier og samarbeider med bl.a. fastleger, skoler og BUP. Totalt fulgte NAV sosialtjeneste opp ca 470 familier i løpet av 2012.

Sosialsenteret har siden 2008 drevet et tiltak for kvinner som har behov for norskopplæring og har barn i førskolealder. Tiltaket har vært et samarbeid med Stiftelsen Bethanien og Fagsenter for barn og unge. Kvinnene får norskopplæring og barna får pedagogisk oppfølging i eget lokale. Dette er en viktig arena for prekvalifisering for arbeidsmarkedet.

Introduksjonsprogrammet

Introduksjonsprogrammet tilbyr deltagelse til målgruppen som definert under introduksjonslovens § 2 (rett og plikt). På grunn av førstegangsbosatte, familiegjenseforeninger og flytting mellom bydeler er det hele tiden usikkerhet knyttet til antall deltagere. Pr. 31.12.2012 hadde programmet 58 aktive deltagere og 14 i permisjon.

Det første året går majoriteten av deltakerne 3-4 dager i uken i norskopplæring ved voksenopplæringen og har i tillegg språkpraksis og undervisning fra introduksjonsprogrammet. Det prioriteres rask heving av nivået på muntlig norsk da dette er et vanlig krav fra arbeidsgivere. Det andre året er det fokus på aktiviteter som forbereder arbeid eller utdanning. Det er liten bruk av statlige tiltak da deltidskursene har falt bort. Introduksjonsprogrammet har i større grad enn tidligere satsset på samarbeid med frivillige, privat næringsliv og offentlig sektor for å få kvalifisering så tett på ordinært arbeid som mulig.

Pr. 31.12.2012 hadde 73 % av deltagerne som sluttet i programmet gått over i arbeid eller utdanning. Dette er et meget godt resultat, Introduksjonsprogrammet har gjennom flere år levert svært gode resultater, og dette er blitt lagt merke til og kommentert av Imdi.

Introduksjonsprogrammet etablerte i 2012 et samarbeid med hotellkjeden Nordic Choice Hotels. Choice gir yrkesrettet opplæring i bedrift samtidig som deltakerne får norskopplæring

fra bydelen. Modellen har vært så vellykket at Choice-kjeden vil videreføre dette i flere kommuner og der de har hoteller i Sverige. Bydelen har også et samarbeid med Posten som har åpnet for praksisplasser for minoritetskvinner med høyere utdanning. Målet er at de skal få praksis i saksbehandling slik at de kan få referanser ved senere arbeidssøking. Behovet for praksisplasser i privat næringsliv har økt etter innføring av språkkrav i Oslo kommune.

Bolig

Bydelsutvalget vedtok 10.02.2011 bydelens boligsosiale handlingsplan som viser hovedutfordringer og satsningsområder i de nærmeste årene. Antall personer med behov for oppfølging i forhold til bolig har økt de siste årene. Dette gjelder både framskaffelse og etablering i bolig og bistand til å unngå tap av bolig. For å nå målene har NAV sosialtjeneste etablert en seksjon for bo- og nærmiljø som inkluderer boligkontoret. De har i 2012 prioritert å få en oversikt over sammensetningen av beboere og hvilke utfordringer lokale bomiljøer har. Tildeling av bolig skjer nå i tett samarbeid med bestillerenheten og målet er å ha avklart behovet for oppfølging allerede ved innflytting.

Sosialtjenesten har etablert kontakt med flere store utleiere i bydelen og driver aktiv boligframskaffelse. Sosialtjenesten har egen boligframskaffer og booppfølgere som skaffer boliger til personer som ikke makter dette selv. Booppfølgerne arbeider også for å unngå utkastelser. Boligkontoret ble i 2009 flyttet til NAV Grünerløkka for å sikre helhetlig arbeid med boliger og boligvirkemidler. Dette førte til økt tilgjengelighet og en kraftig økning i henvendelser til boligkontoret. En hel stilling brukes nå til rådgivning. Antall søknader om kommunal bolig har økt. Boligkontoret har i 2012 brukt kvoten for startlån og etableringstilskudd. Økt innsats på råd og veiledning har ført til at flere har fått startlån og tilskudd til å kjøpe egen bolig. Denne satsningen har gitt flere mulighet til å gå fra kommunal bolig til egen bolig.

På Dælenenga startet sosialtjenesten i 2012 prosjektet "Fremtidshuset" der ungdommer med ulike utfordringer får leilighet i en kommunal boligblokk, hvor det er opprettet en personalbase som gir oppfølging. I tillegg til å følge opp ungdommene arbeider personalet med nærmiljøet. I samarbeid med Boligbygg og politiet har de tatt tak i kriminalitet, ulovelig bosetting og forsøpling. Samtidig har bo- og nærmiljøseksjonen samarbeidet med andre etater for å oppruste nærmiljøet blant annet med utendørs belysning.

Bo- og nærmiljøseksjonen har i 2012 også startet boligskole der de har gitt undervisning til både ansatte og beboere. Undervisningen dekker alt fra boligsøking og hvordan man oppfører seg på visning til grunnleggende ren- og vedlikehold, behov for lufting etc.

Rus og psykisk helse

Sosialsenteret har en stor fagavdeling for rus og psykisk helse og avdelingen med 14 ansatte yter sosialtjenester til alle som har rus eller psykisk helsesvikt som hovedproblem. En ytterligere spesialisering på rus og psykisk helse har gitt positive effekter. Fagavdelingen samarbeider nært med bestillerenhetens fagkonsulenter på rus og psykiatri. Samlokalisering styrker samarbeid. Innsatsen rettet mot ungdom er styrket og avdelingen deltar i et kvalifiseringsprosjekt rettet mot ungdom.

Nyttig Arbeid er et byomfattende kvalifiserings-/sysselsettingstiltak for rusavhengige driftet av Bydel Grünerløkka. Tiltaket er et samarbeid mellom bydelen og Velferdsetaten. Tilbudet er beskrevet under punktet Seksjon for kvalifisering og miljø.

I 2012 åpnet bydelen i samarbeid med Bydel Gamle Oslo og Bydel St.Hanshaugen et botilbud i Østerdalsgata 7 b for brukere med problemer knyttet til rus og psykisk helse. Tilbudet har

totalt 46 boenheter og bydelen disponerer 16 av disse fordelt på 2 akutt plasser, 6 ettroms leiligheter og 8 toroms leiligheter. Bydelens leiligheter ble pusset opp av Nyttig Arbeid og innflytting startet i juli. Mye tid gikk de første månedene til etablering og innflytting, men huset fikk i 2012 også startet opp tilbud om trening og diverse hobbyaktiviteter. Østerdalsgata 7 b kommer i tillegg til de 72 psykiatriboligene som bydelen har fra tidligere.

Sosialtjenesten har dessverre også i 2012 registrert en rekke grove trusler og vold fra personer med store problemer knyttet til rus og/eller psykisk helse. NAV Grünerløkka har vekker-tjenester i publikumsmottaket deler av åpningstiden.

Prosjekter

Sosialtjenesten har søkt og fått statlig støtte til flere prosjekter. Gjennom å innrette arbeidet mot prioriterte områder innen kvalifisering, rusmiddelmissbruk, boligtiltak, ungdom og barnefamilier, er det gitt forsterkede tilbud til vanskeligstilte med hjelp av eksterne midler.

Oslo Piloten og TOT

Bydelen har siden 2004 drevet det byomfattende prosjektet Oslo Piloten som gir sosialtjenester til antatte ofre for menneskehandel. Bydel Grünerløkka er i tillegg vertskap for og samarbeidspartner med TOT-koordinator (koordinator for tiltak mot menneskehandel) som arbeider mot menneskehandel og prostitusjon.

Økonomisk sosialhjelp

Bydelens nettobudsjett til økonomisk sosialhjelp var i 2012 på i underkant av 120 mill. kr. Forbruket har gått ned de siste årene og siden 2009 har bydelen hatt et mindreforbruk etter korreksjon for utgifter til Oslo Piloten.

I desember 2012 mottok 840 husstander sosialhjelp og i gjennomsnitt har 760 mottatt stønad pr måned i 2012. Dette er en reduksjon fra 2011 og en betydelig reduksjon i forhold til 2010. Bydelen ser hovedsakelig nedgangen som en konsekvens av kvalifiseringsprogrammet og generelt godt kvalifiseringsarbeid/ tett oppfølging.

Gjennomsnittlig utbetaling per bruker per måned har vært økende i mange år, men gikk ned i 2011 til et gjennomsnitt på kr.9 361,-. I 2012 fikk vi igjen en økning til et gjennomsnitt på kr.11 759,- pr bruker. En vesentlig grunn til denne økningen er kjøp av plasser til svært kostnadskrevenne rusbrukere. KVP-stønad inngår ikke i disse beløpene. Antall unge sosialhjelpsmottakere fortsatte å gå ned i første halvår, men etter sommeren 2012 har vi sett en betydelig økning.

Situasjonsbeskrivelse parker og nærmiljø

I tråd med innsatsområde Møteplasser i Strategisk plan 2012-2015 og hovedaktiviteter knyttet til innsatsområdet, har bydelen videreutviklet parkene / byrommene.

Bydelen har mange gode og varierte møteplasser til bydelens innbyggere og det er et mål at disse skal fremstå som velholdte og attraktive. Våre utendørsarealer brukes av et stort antall mennesker og til stadig nye formål. Dette stiller både krav til økt drift og vedlikehold av våre parker, plasser og friområder men også til omstilling og utvikling av nye tilbud for å endre uønsket aktivitet i et forebyggende øyemed. Særlig gjelder dette våre sentrale parker; Sofienbergparken, Birkelunden, Olaf Ryes plass og til dels Schous plass.

Det kommer tidvis klager på overfylte avfallsbeholdere, både sommer og vinter. På vinterstid tømmes beholderne 3 ganger i uken mens de om sommeren tømmes daglig og 2 ganger daglig i de mest sentrale parkene. Bydelsadministrasjonen vurderer tiltak i hvert enkelt område basert på klagene, slik som omplassering og økt kapasitet. Særlig har det i 2012 vært en merkbar endring av bruken av parken på Sinsen. Her må avfallskapasiteten økes og beholdere for engangsgriller utplasseres i 2013.

Nyttig i Park videreføres også i 2013, og tilbudet til publikum er nå utvidet ved at det er etablert en petanque bane i tilknytning til Nyttigboden. Banen ble tatt i bruk høsten 2012 og ferdigstilles med benker og skilt i 2013.

I henhold til vedtak i Bydelsutvalget skal Gympark AS utplassere 11 treningsapparater i Sofienbergparken. Grunnet årstiden og leveransetid kommer dette til utførelse først på våren 2013.

I 2012 ble bydelens vannanlegg istandsatt for nær 6,5 millioner kroner. Noe arbeider gjenstår, av klimamessige årsaker, men dette gjennomføres så fort været tillater det våren 2013. April er satt av til fullføring og testing av anleggene.

Bydelsadministrasjonen fikk i 2012 sentrale midler fra i henhold til Kommunedelplan for torg og møteplasser til prosjektering av oppgradering av Schous plass. Landskaperiet AS har, på oppdrag fra bydelen, foretatt en slik prosjektering. Planen fremlegges for lokal politisk behandling i starten av januar. Det må deretter søkes om midler til selve gjennomføringen av arbeidene.

Gater og torg

Bydelen inngikk 83 kontrakter for utleie av areal til serveringssteder og forretninger. Av disse var 49 med skjenkebevilling, 18 uten skjenkebevilling og 16 vareutstilling foran forretning.

3.2.4 Hovedoversikt økonomi, helse sosial og nærmiljø

Tall i 1000 kr

Netto driftsutgifter pr. KOSTRA-funksjon	Regnskap 2011	Oppr. Budsjett 2012	Regulert budsjett 2012	Regnskap 2012	Avvik reg.bud/regnskap 2012
100 Politisk styring	715	1 305	1 305	1 078	227
110 Kontroll og revisjon					
120 Administrasjon	31 569	33 573	38 027	36 142	1 885
130 Adm.lokaler	4 767	4 200	4 200	4 448	-248
170 Årets premieavvik					
180 Div. fellesutgifter	0				
190 Interne serviceenh.					
233 Annet forebyggende helsearbeid	1 134	970	1 016	906	110
241 Diagnose, behandling og rehabilitering	32 251	32 150	32 944	31 970	974
242 Råd, veiledning og sosialt forebyggende arb.	47 945	53 064	59 460	53 108	6 352
243 Tilbud til personer med rusproblemer	11 059	7 973	8 121	10 357	-2 236
265 Kommunalt disponerte boliger	-1 465	-403	2 894	1 043	1 851
273 Kommunale sysselsettingstiltak	12 229	8 046	11 934	13 649	-1 715
275 Introduksjonsordn.	11 386	2 586	12 593	12 309	284
283 Bistand til etabl. og opprettholdelse av egen bolig	3 343	3 406	3 531	4 234	-703
301 Plansaksbehandling					
302 Byggesaksbehandling og seksjonering					
315 Boligbygging og fysisk bomiljøtiltak					
320 Kommunal næringsvirksomhet					
333 Kommunale veier, nybygg, drift og vedlikehold					
334 Kommunale veier, miljø og trafikkisikkerhetstiltak					
335 Rekreasjon i tettsted	535	1 764	13 239	6 691	6 548
360 Naturforvaltning og friluftsliv					
365 Kulturminnevern					
377 Kunstformidling					
380 Idrett og tilskudd til andre idrettsaktiviteter					
385 Andre kulturakt.					
386 Komm. kulturbygg					
Sum netto utgifter *)	155 468	148 634	189 264	175 935	13 329

*) Tall overføres hovedoversikten, tabell 0.1.B

Bydelens vurderinger:

Funksjonsområde 1 har en økning i netto utgifter på 20 millioner i forhold til 2011. De største økningene er på funksjon 335 – rekreasjon i tettsted (6,1 mill.), funksjon 242 - råd og veiledning sosial (5,1 mill.) og funksjon 120 – administrasjon (4,6 mill.). Beregnet lønns- og pristigning for 2012 for funksjonsområdet er 8 millioner kroner med hovedtyngden fordelt på 242 og 120.

Budsjettet er i løpet av 2012 justert og økt med i overkant av 40 millioner. De største økninger her er på introduksjonsprogrammet som har økt med 10,8 millioner i omdisponert sosialhjelp og mottatt bosettingstilskudd flyktninger og parkene som har økt med 10 millioner fra mindreforbruk 2011 til vannanlegg - BU-sak 69/12. I tillegg har det vært større økninger på:

- a. funksjon 276 – kvalifiseringsprogrammet: 6,5 millioner overførte midler 2011
- b. funksjon 242 - sosialt arbeid 5,1 mill.: overførte midler 2011, budsjettjustering fra sosialhjelpsramme til drift Oslo Piloten (byomfattende tiltak som gir sosialkontortjenester til antatte ofre for menneskehandel) og til prosjekt Arbeidsavklaringspenger (AAP), ekstra midler til yrkesrettet norskopplæring
- c. funksjon 273 sysselsettingstiltak 3,6 mill. overførte midler 2011, styrking av seksjon for kvalifisering og miljø fra mindreforbruk 2011 med midler til bil, kantinedrift og flere VTA-plasser (bu-sak 69/12), økt sentral bevilgning til Quo Vadis
- d. funksjon 335 – rekreasjon i tettsted: overførte midler til forprosjektering Schous plass 0,9 mill.
- e. funksjon 265 – boliger: ekstra midler til boligtiltak Østerdalsgata 4 mill.

Funksjonsområdet har et regnskapsmessig mindreforbruk på 13 millioner. Korrigert for øremerkede midler som skal overføres til 2013 er mindreforbruket nærmere 11 millioner.

Økninger i forhold til 2011, økning i budsjett i løpet av året og mer/mindreforbruk er ellers nærmere forklart under hver funksjon.

Funksjon 100 politisk styring, 120 administrasjon og 130 administrasjonslokaler

Både forbruk og justert budsjett har i 2012 økt med ca 4,5 millioner. Dette skyldes i hovedsak økte utgifter til IKT ifm oppgradering av utstyr og infrastruktur, økt avsetning til lønnsoppgjør samt driftsmidler til nye stillinger i administrasjonen (disponering av mindreforbruk 2011 - Bu-sak 69/12).

Totalt har funksjonene et mindreforbruk på 1,9 millioner. Mindreforbruket skyldes blant annet ledige lønnsmidler grunnet permisjoner og at en stilling er beordret til arbeid i rådhuset og mindre forbruk på avsatte midler til opprustning av IKT systemet. Det var også satt av mer til kompensasjon for lønnsoppjøret på denne funksjonen enn det som faktisk ble brukt.

Funksjon 241 Diagnose, behandling og rehabilitering.

Diagnose, rehabilitering og behandling har et mindreforbruk på 0,9 million. Mindreforbruket er forholdsvis jevnt fordelt med små avvik på tjenestene som hører til funksjonen.

Funksjon 242 Råd, veiledning og sosialt forebyggende arbeid.

Råd, veiledning og sosialt forebyggende arbeid har en økning i netto utgifter i forhold til 2011 på 5,2 millioner. 2 millioner av økningen har sammenheng med omdisponert sosialhjelp til prosjektet Arbeidsavklaringspenger (AAP) i 2012. Resten er mindre økninger på forskjellige kostnadssteder.

Regulert budsjett er 6,4 millioner høyere enn vedtatt budsjett. Av dette er 2 millioner til AAP-prosjektet. I tillegg kommer midler til drift av Oslo Piloten (1,4 mill. fra sosialhjelpsramme til Oslo Piloten, som er et byomfattende tiltak mot menneskehandel) og midler til yrkesrettet norsk opplæring (1 mill.). Resten er overførte, øremerkede prosjektmidler fra 2011.

Funksjonen har et mindreforbruk på nærere 6,3 millioner. Av dette er 1,3 millioner øremerkede midler som skal overføres til 2013, slik at reelt mindreforbruk er 5 millioner.

Mindreforbruket må sees i sammenheng med 4 mill. samlet merforbruk på funksjonene 243 (rus) og 273 (sysselsettingstiltak).

I tillegg mottok bydelen til Oslo Piloten et statstilskudd på 2,3 millioner som ble inntektsført på funksjon 242, mens utgiftene for en stor del har vært sosialhjelp som er ført på funksjon 281.

Funksjon 243 – tilbud til personer med rusproblemer

Funksjonen har en reduksjon i forbruk i forhold til regnskap 2011 (0,7 mill.) og et merforbruk i forhold til budsjett 2012 på 2,2 millioner. I forhold til 2011 har utgifter til kjøp av rusplasser gått noe ned. Merforbruk 2012 må ses i sammenheng med regnskapsføring av budsjetterte prosjektinntekter sosial og mindreforbruket på funksjon 242.

Funksjon 265 Kommunalt disponerte boliger.

Kommunalt disponerte boliger har en netto utgiftsøkning i forhold til 2011 på 2,5 millioner. Dette er økt aktivitet blant annet i Østerdalsgata 7B og Fremtidshuset. Resultat 2012 viser 1,8 millioner i mindreforbruk. Dette har særlig sammenheng med høyere husleieinntekter enn forutsatt, samt mottatt tilskudd til drift av Østerdalsgata 7B.

Funksjon 273 Kommunale sysselsettingstiltak

Kommunale sysselsettingstiltak har i forhold til 2011 en økning i forbruk på 1,4 millioner. Dette skyldes økt aktivitet, særlig i forhold til kvalifisering ungdom. Resultat 2012 viser et merforbruk på 1,8 millioner. Korrigert for øremerkede midler som skal overføres 2013 er merforbruket nærmere 4 millioner. Merforbruket må ses i sammenheng med regnskapsføring av utgifter og budsjetterte prosjektinntekter sosial (mindreforbruk på funksjon 242). I tillegg har det vært overforbruk på oppstart av drift av kantinen (1 mill.) og drift av Rusken (0,8 mill.). Dette er kompensert med mindreforbruk på andre steder/funksjoner.

Funksjon 275 Introduksjonsordningen

Introduksjonsordningen har en økning i forbruk i forhold til 2011 på 1 million. Økningen har sammenheng med økt antall deltakere og er jevnt fordelt på introduksjonsstønad og drift (lønn, øvrige driftsutgifter). Funksjonen har et lite mindreforbruk i forhold til budsjett 2012 (0,3 million).

Funksjon 335 Rekreasjon i tettsted.

Rekreasjon i tettsted har i forhold til 2011 en økning i netto utgifter på i overkant av 6 millioner. Dette skyldes i hovedsak økte utgifter til rehabilitering av vannanleggene i bydelens parker (disponering av mindreforbruk 2011 - BU-sak 69/12).

Mindreforbruket på 6,5 millioner i forhold til budsjett 2012 skyldes lavere utgifter enn forventet til rehabilitering av vannanleggene, samt at bydelen fikk 1,6 millioner i høyere inntekter enn budsjettert fra utleie av gater og torg.

3.2.5 Måltall helse, sosial og nærmiljø

Obligatoriske måltall for funksjonsområde 1 – Sosialtjenesten	Resultat 2010	Resultat 2011	Måltall 2012	Resultat 2012	Avvik resultat - måltall
Finansiering til kjøp av boliger - andelen søknader behandlet innen 1 måned	93,0 %	94,7 %	80,0 %	93,7 %	+ 13,7 %
Søknad om kommunal bolig - andelen søknader behandlet innen 3 måneder	87,8 %	89,6 %	95,0 %	94,3 %	- 0,7 %
Andel positive vedtak for kommunal bolig effektuert innen 6 måneder	88,9 %	79,7 %	80,0 %	89,2 %	+ 9,2 %
Antall personer i døgnovernatningssteder uten kvalitetsavtale pr 31.12.	18	3	0	6	- 6
Antall personer i døgnovernating m/opphold > 3 måneder pr 31.12.	34	5	0	0	0
Økonomisk sosialhjelp - andel søknader behandlet innen to uker	83,0 %	83,0 %	95,0 %	85,0 %	- 10,0 %

Bydelens kommentarer:

Bydelen styrket i 2011 boligkontoret personellmessig og saksbehandlingstiden har nå gått kraftig ned og måltallet er nådd. Bydelen holder deltakere i Oslo Piloten utenfor registrering av døgnovernatting slik byrådsavdelingen har bedt om i månedsrapporteringen. Siste tertial har det vært mange som har kommet med akutte behov for bolig, det har ført til en økning i bruken av døgnovernatting uten kvalitetsavtale, fordi det ikke har vært ledige steder med avtale. Sosialtjenesten har prioritert arbeidet med disse klientene og har i de langt fleste tilfellene raskt funnet annen bolig.

Bydelens vurdering av barns situasjon i sosialhjelpsvedtak:

Bydelen har prioritert barnefamilier i flere år og har organisert sosialtjenesten med egen familieenhet. Barns situasjon er innarbeidet som en fast del av saksbehandlingen og oppfølgingsarbeidet. I sosialhjelpsvedtakene tilstrebes det å gi konkrete vurderinger av barnas situasjon og i mange tilfeller er det gitt tilleggsytelser eller økt støtte til basis.

Rusomsorgen

NAV Grünerløkka sosialtjenesten har en avdeling for rus og psykisk helse med 14 ansatte. Denne avdelingen fulgte opp ca 500 rusavhengige i 2012. I tillegg til vanelige tjenester som råd og veiledning og eventuelt økonomisk sosialhjelp gir avdelingen oppfølging i forhold til bolig, kvalifisering og behandling/ etterbehandling.

NAV Grünerløkka fulgte i 2012 opp ca 155 LAR-pasienter. Rundt 45 av disse mottok i 2012 arbeidsavklaringspenger (AAP). NAV sosial startet et eget prosjekt for oppfølging av disse for å sikre at de fikk det tilbudet de hadde behov for. Noen av LAR-pasientene har deltatt i kvalifiseringsarbeid gjennom NAV eller Nyttig arbeid. Seks personer gjennomførte programmet "Klart jeg kan" som er et avklaringskurs som bistår til å avklare egne mål, ambisjoner og ferdigheter. Noen få av LAR-pasientene hadde omsorg for egne barn, de fikk oppfølging fra prosjektet Familieplan i rus.

Bydelen driver "Nyttig arbeid" i samarbeid med VEL, dette er et kvalifiseringstiltak for personer med rusproblemer. Sosialtjenesten har tett oppfølging av rusavhengige med AAP for å sikre at de får et tilpasset program slik at de kan realisere sitt potensial. Bydelens enhet for kvalifisering og miljø har en rekke arbeids- og kvalifiseringsplasser for personer med problemer med rus og psykisk helse.

Nøkkeltall for: Funksjonsområde 1 og 4 - Helse, sosial og nærmiljø (EST)	Resultat 2009	Resultat 2010	Resultat 2011	Resultat 2012
Antall mottakere av økonomisk sosialhjelp	2184	2155	2057	1981
Antall deltakere i kvalifiseringsprogram pr 31.12. *	29	211	225	210
Antall deltakere i introduksjonsordning pr 31.12. *	50	55	57	58
Andel sosialhjelpsmottakere 25-66 år i forhold til innbyggere 25-66 år	5,8 %	5,6 %	5,6 %	4,9 %
Andel sosialhjelpsmottakere 18-24 år i forhold til innbyggere 18-24 år	5,7 %	5,0 %	4,1 %	4,2 %
Brutto driftsutgifter til økonomisk sosialhjelp pr mottaker	55 521	57 930	51 368	53 416
Gjennomsnittlig stønadslengde økonomisk sosialhjelp (måneder)	6,0	5,9	5,3	5,3
Gjennomsnittlig stønadslengde økonomisk sosialhjelp - mottakere 18-24 år	4,5	3,9	3,6	3,8
Andel mottakere med sosialhjelp/ introduksjonsstønning som hovedinntektskilde	65,4 %	59,6 %	50,0 %	48,6 %
Andel sosialhjelpsmottakere med stønad i 6 måneder eller mer	48,0 %	47,1 %	50,0 %	43,6 %

Kilde: SSB - spesialbestilling fra SSB for å fjerne dobbelttelling av klienter

Offisielle KOSTRA-tall har for høye brukerrater, for kort stønadsperiode og for lave enhetskostnader for Oslo - fordi klienter som flytter mellom bydeler blir telt flere ganger

*Kilde for disse tallene er årsstatistikk for bydelene pr. 31.12.

Bydelens kommentar:

Bydelen har hatt en nedgang også i 2012 i antall mottakere av økonomisk sosialhjelp. Andel unge mottakere har gått ned i flere år, men vi så en økning i siste halvår 2012. Bydelen har flere sysselsettingstiltak rettet mot unge og gruppen har høyeste prioritet. NAV Grønerløkka sosial følger med på utviklingen og vi vil sette inn ytterligere tiltak om antall unge sosialhjelpsmottakere øker.

Bydelen har nådd måltallene for kvalifiseringsprogrammet også i 2012 og resultatene vises på sosialhjelpsstatistikken.

Bydelen arbeider systematisk med å øke økonomisk og sosial trygghet gjennom å medvirke til at flest mulig blir økonomisk selvhjulpne. Bydelen driver mange kvalifiserings- og prekvalifiseringstiltak rettet mot ungdom, innvandrerkvinner, rusmiddelavhengige og personer med store yrkeshemninger.

Bydelens hjemmetjeneste har en egen fagavdeling for miljøarbeid og psykisk helse som gir hjemmetjenester til brukere med psykisk helse- og rusproblemer. Fagavdelingen har spesiell kompetanse på rus og psykisk helse og omfatter alle hjemmetjenestene (praktisk bistand, hjemmesykepleie, psykisk helsearbeid og ergoterapi).

3.3 FUNKSJONSOMRÅDE 2A BARNEHAGER

3.3.1 Ansvarsområde barnehage

Funksjonsområdet inneholder:

- 14 kommunale barnehageenheter
- 11 private barnehager
- 2 private familiebarnehager
- 1 åpen barnehage
- Barnepasstilbud for barn av kvinner som går på norskkurs
- Fagsenter for barn og unge, avdeling Pedagogisk team
- Fagsenter for barn og unge, avdeling Familietiltak

Barnehager er forankret i lov om barnehager med forskrifter og rammeplan for barnehager. Kommunen har ansvar for utbygging og drift av barnehager og har plikt til å sørge for at det finnes et tilstrekkelig antall barnehageplasser for barn under opplæringspliktig alder. Det er innført lovfestet rett til barnehageplass for alle barn som fyller ett år før 01.09. gjeldende år. Kommunen har også plikt til å gi et tilbud til funksjonshemmede barn dersom de etter en sakkyndig vurdering kan ha nytte av opphold i barnehage (lov om barnehager § 9). Barn som omfattes av omsorgsvedtak og andre vedtak fattet av fylkesnemnda i medhold av lov om barneverntjenester (§ 4-12 og § 4-4 fjerde ledd) skal også gis et tilbud. De barna som allerede har plass, har rett på plass fram til opplæringspliktig alder eller til skolestart.

Bydelen skal føre tilsyn med alle kommunale og private barnehager. Godkjente private barnehager etablert før 2011 har rett til økonomisk rammetilskudd. Det er bestillerenheten i Rådhuset som avgjør hvilke private barnehager som skal få rammetilskudd. Driften av barnehager reguleres for øvrig av vedtekter som fastsettes av eier. Standardvedtekter og den enkelte barnehages vedtekter utgjør til sammen de vedtekter som gjelder for den enkelte kommunale barnehage.

Fagsenter for barn og unge, avdeling Pedagogisk team har ansvar for å fatte vedtak og utføre spesialpedagogisk hjelp etter Opplæringsloven § 5- 7 for førskolebarn. Avdelingen bidrar med observasjon/ kartlegging og veiledning til barnehageansatte i samarbeid med barnehagens ledelse.

Fagsenter for barn og unge, avdeling Familietiltak har ansvar for å tildele og følge opp øremerket statlig tilskudd til tiltak for bedre språkforståelsen blant minoritetsspråklige barn i førskolealder. Tildeling skjer på bakgrunn av søknader fra barnehager og andre tjenester/tilbud i bydelen. Koordinering av ICDP (foreldreveiledningsprogram) er også tillagt avdelingen

3.3.2 Hovedmål barnehager – Strategisk plan 2012-2015

Hovedmål for bydelens tjenester:

Med utgangspunkt i de enkeltes ressurser og muligheter, bidrar bydelens tjenester til et verdig, meningsfylt og selvstendig liv.

Tidlig innsats, egenmestring, møteplasser og samarbeid er innsatsområder i bydelens strategiske plan for perioden 2012 -2015:

Tidlig innsats

All erfaring tilsier at det lønner seg å sette i gang tiltak tidlig der det er bekymring. Barnehagene er viktige arenaer for å fange opp bekymringer og involvere de tjenestene som er nødvendig for å etablere nødvendige, og gode tiltak, for de som trenger det.

Tidlig innsats er viktig. Jo tidligere bydelens tjenester kan fange opp bekymringer, desto større mulighet er det for å lykkes i arbeidet med å gi barna og deres familier den støtten og hjelpen de trenger for å ivareta omsorgssituasjonen.

Egenmestring

Bydelens grunnholdning er at innsatsen skal bidra til selvhjulpenhet. Barn og deres familier skal få hjelp til å klare seg selv og mestre sin egen livssituasjon. Bydelens tjenestetilbud er innrettet mot et selvstendig liv, aktiv og meningsfull tilværelse og hjelp til selvhjelp. Tjenestene skal i størst mulig grad utføres i samråd og dialog med bruker.

Møteplasser

Sosialt fellesskap og aktiviteter er nødvendig for et godt liv. For å kunne gi riktig og god hjelp tidlig, blir møteplasser viktig. Barnehagene er en viktig arena for bydelens barn. I møte med trygge voksne og jevnaldrende får de en trygg og god start på livet.

Ansatte skal ha møteplasser der de treffer ansatte fra andre tjenester – for i samarbeid å finne gode løsninger for brukerne.

Samarbeid

Bydelen har etablert en rekke samarbeidsrutiner og tverrfaglige møteplasser på ulike nivåer. Dette er fundamentet for å etablere tilbud som sikrer gode og koordinerte tjenester til barna. Det er utarbeidet ei håndbok i tverrfaglig samarbeid som beskriver samarbeidsprosedyrer og forventning til de ansatte når det gjelder det å tenke og handle tverrfaglig.

Behovene til brukerne kan ofte være sammensatte og komplekse. For å møte disse behovene på en helhetlig måte må de ulike tjenestene samarbeide for å finne de rette tiltakene og de gode løsningene. Tiltak og tilbud til brukerne skal preges av felles tenkning og felles innsats. Gjennom samarbeid utvikles koordinerte tiltakskjeder.

3.3.3 Situasjonsbeskrivelse barnhager

Familier med barn i barnehagealder orienteres om barnehagetilbudet gjennom barnehagene, oppvekstavdelingen, bestillerkontoret, helsestasjonene, barnevernstjenesten, kommunens og bydelens internettsider og servicekontoret. I tillegg orienteres alle gjennom Oslo kommunes sentrale annonser i god tid før hovedopptaket 1. mars.

Foreldre med barn i barnehage får søskenmoderasjon. I henhold til forskrift om likebehandling av private og kommunale barnehager, samt innføring av maksimalpris, er det utarbeidet retningslinjer for beregning av tilskudd til den enkelte private barnehage.

Bydelen ga pr 31.12.2012 barnehagetilbud til 2676 barn i alderen 1- 5 år. Ved årets hovedopptak kunne bydelen tilby barnehageplass til alle søkere som fylte ett år før 01.09.12 i henhold til reglene for lovfestet rett til barnehageplass.

Det er gjennomført tilsyn i alle kommunale og private barnehager i 2012. Tilsynene har ikke avdekket store mangler. Inntrykket er gjennomgående at barnehagene i bydelen holder høy standard, selv om flere av barnehagene har et stort vedlikeholdsetterslep.

I august 2012 åpnet bydelen Støperiet barnehage på Carl Berner med henholdsvis 15 nye avdelinger og 306 storbarnsplasser. Midlertidig drift i Hasle, Lille Tøyen og Sinsenparken barnehage videreføres. Det er ikke avklart hvilke prosjekter disse barnehagen skal være midlertidighet for.

I forbindelse med etablering av nye barnehageplasser har bydelen slitt med å rekruttere førskolelærere. For barnehageåret 2012/2013 er det innvilget 36 dispensasjoner fra førskolelærerkravet i de kommunale og 13 i de private barnehagene. Dette innebærer at 79 % av bydelens pedagogiske ledere har førskolelærerutdanning. (I 2011/12 var tilsvarende tall 64 i de kommunale – og 19 i de private barnehagene). Dette er en svært positiv utvikling, og bydelen vil også i 2013 jobbe aktivt med å rekruttere førskolelærere. Det er nedsatt en arbeidsgruppe som jobber med strategier og tiltak for rekruttering av førskolelærere. Bydelens barnehager har pr i dag 9 ansatte som kvalifiserer seg til førskolelærere gjennom ABF-ordningen (arbeidsplassbasert førskolelærerutdanning). Disse studieplassene videreføres i 2013 og det vil sannsynligvis bli tatt inn nye studenter.

I 2012 ble det innført krav om språkprøve 3 ved fast ansettelse i Oslo kommunes barnehager. For å øke språknivået blant de ansatte i bydelens barnehager har Bydel Grünerløkka ved hjelp av BKA-basiskompetanse i arbeidslivet, kartlagt behovet for språkopplæring blant de ansatte og gjennomført kurs i samarbeid med Rosenhoff Voksenopplæring og Oslo Voksenopplæring Smedstua. Dette arbeidet videreføres i 2013.

Parallelt med massiv utbygging og etablering av nye barnehageplasser, satses det i økende grad på innhold og kvalitet i barnehagetilbudet. Kompetanseheving blant alle ansatte er en sentral del av arbeidet med kvalitetsutvikling. Det er nedsatt en gruppe som arbeider systematisk med kompetanseutviklende tiltak og opplæring i tråd med sentrale føringer og lokale behov. Det avholdes årlig felles fagdag for alle ansatte i barnehagene. Det har i løpet av året vært gjennomført kurs og opplæring på alle nivåer knyttet til barnehagenes kompetanseplan og overordnede tverrfaglige satsningsområder som tidlig intervensjon, samarbeid og myndiggjøring. Det er iverksatt systematisk veiledning av nyutdannede førskolelærere, og gjennomført en kursrekke for pedagogiske ledere på dispensasjon. I tillegg jobbes det aktivt med veiledning og lokalt utviklingsarbeid i barnehagene.

Byråd for kultur og utdanning initierte i 2011 "Prosjekt Oslobarnehagen", et prosjekt som skal bidra til kvalitetsutvikling og styrking av barnehagen som læringsarena. Barnehagene jobber aktivt med implementering av de ulike delprosjektene etter hvert som de vedtas og iverksettes. Delprosjekt "samarbeid barnehage – skole", "Web-barnehageportal" og brukerundersøkelse er godt implementert i bydelens barnehager. Felles årsplan-mal innføres i de kommunale barnehagene januar 2013.

De siste årene har flerspråklig assistanse blitt prioritert ved tildeling av "Tilskudd til tiltak for å bedre språkforståelsen blant minoritetspråklige barn i førskolealder". Barnehagene som ved hjelp av midlene har kunnet ansette to-/flerspråklig assistent, viser til gode resultater. Barnehagene melder at de flerspråklige assistentene er viktige ressurser i arbeidet med flerspråklige barn som skal lære seg norsk i barnehagen.

I 2012 var det 55 barn som utløste ressurser etter Opplæringsloven § 5- 7. Gjennomsnittsalderen har vært synkende. Synkende gjennomsnittsalder har ført til at tidsomfanget av vedtakene har økt. Det har vært avholdt månedlige drøftingsmøter hvor bydelens tjenester har kunnet drøftet førskolebarns behov for spesialpedagogisk hjelp. Pedagogisk- psykologisk tjeneste (PPT) har deltatt på møtene.

Barnehagene har fått bistand til observasjon og kartlegging etter behov. Det har vært gitt veiledning i forlengelse av denne typen oppdrag. Det er en økende gruppe små barn med store og omfattende behov for sammensatt hjelp. Det er kjøpt 6 plasser i byomfattende spesialbarnehager i 2012.

Høsten 2012 ble avdeling Familietiltak opprettet. Avdelingen har i samarbeid med NAV sosial; Familieavdelingen, startet tilbudet FRAM (Familie, Ressurser, Arbeid, Møteplass). Tilbudet er et kurs for minoritetsspråklige mødre uten arbeid. Målet er økt integrering og deltagelse i det norske samfunnet, å utvikle norsk språk og styrke mødrene i foreldrerollen. I 2012 var det 17 kvinner som går på FRAM.

I Språkstigen, et gratis korttidstilbud for barn 4-5 år fra Bydel Grünerløkka uten barnehageplass, er det i 2012 gitt tilbud til 50 barn. Av disse er 32 rekruttert videre til barnehage. Tilbudene FRAM og Språkstigen samarbeider om familier, og har samordnet innholdet slik at det er sammenheng mellom hva mødrene og barna lærer.

3.3.4 Hovedoversikt økonomi barnehager

Tall i 1000 kr.

Netto driftsutgifter pr. KOSTRA-funksjon	Regnskap 2011	Oppr. Budsjett 2012	Regulert budsjett 2012	Regnskap 2012	Avvik reg.bud/regnskap 2012
201 Førskole	273 164	282 882	300 615	299 547	1 068
211 Styrket tilbud til førskolebarn	18 970	19 016	23 784	21 316	2468
221 Førskolelokaler og skyss	61 519	61 800	69 574	70 088	-514
Sum netto utgifter *)	353 653	363 698	393 973	390 951	3 022

*) Tall overføres hovedoversikten, tabell 0.1.B

Bydelens vurderinger:

Utgiftene på funksjonsområde 2A har økt med ca 37 millioner fra 2011 til 2012. Dette skyldes i hovedsak åpning av Støperiet barnehage (kommunal) i august 2012, helårsdrift av Waldemars barnehage (en ikke-kommunal barnehage som åpnet i april 2011) og at det i BU-sak 69/12 ble vedtatt å bruke 4 millioner av mindreforbruket fra 2011 til innkjøp/vedlikehold av barnehagene. I tillegg utgjør lønnsoppgjøret (både sentralt og lokalt) en del av utgiftsøkningen.

Budsjettet er i løpet av 2012 justert og økt med ca 30 millioner. Funksjon 201 er økt med 13,2 millioner i kompensasjon for kostnader i 2012 til barnehageplasser etablert i 2011 og 11,5 millioner i kompensasjon for barnehageplasser etablert i 2012. I tillegg er funksjonen redusert med ca 10 millioner som skyldes at faktiske pensjonsutgifter til ansatte i barnehagene var 5,15 % lavere enn den gjennomsnittlige pensjonsprosenten til resten av bydelens ansatte. Mindreforbruket på 1,068 millioner skyldes merinntekter på sykelønnsrefusjoner.

Utgiftene på funksjon 211 har økt med 2,3 millioner fra 2011 til 2012. Dette skyldes i hovedsak et økt antall stillinger i avdeling pedagogisk team på fagsenteret for barn og unge. Funksjon 211 har i 2012 et mindreforbruk på ca 2,5 millioner. I overkant 1,7 millioner av dette beløpet skyldes et mindreforbruk hos fagsenteret, mens de andre 0,7 millioner skyldes lavere utgifter til tidlig uførepensjon og lønnsoppgjør enn forutsatt. Hovedårsak til mindreforbruket hos fagsenter for barn og unge, særlig avdeling pedagogisk team, er at salgsinntekter fra andre bydeler ble langt høyere enn det ble budsjettert med.

Funksjon 221 er økt med 4 millioner til innkjøp/vedlikehold av barnehagene og ca 4 millioner i økt husleie for Støperiet barnehage. Funksjonen har et merforbruk på ca 0,5 millioner.

Samlet sett har funksjonsområde 2A et mindreforbruk på 3 millioner.

3.3.5 Mål- og nøkkeltall barnehager

Obligatoriske måltall for funksjonsområde 2A - Barnehager	Resultat 2010	Resultat 2011	Måltall 2012	Resultat 2012	Avvik resultat - måltall
Innhold					
Foreldreundersøkelse: Foreldres generelle tilfredshet *	4,90	**	5,20	4,98	-0,22
Utbygging					
Andel barn 1-5 år med barnehageplass	85,5 %	88,4 %	95,0 %***	94,0 %****	-1,0 %

* På en skala fra 1-6 der 6 er best. Ny brukerundersøkelse for Oslo i 2012 med samme spørsmål som i undersøkelsen fra 2010

** Det ble ikke gjennomført brukerundersøkelse i 2011- avventet ny mal for Oslo- barnehagene.

***Basert på befolkning pr. 01.01.11 og ikke korrigeret for barnehageplasser benyttet av andre og plasser i andre bydeler benyttet av bydelens barn.

****Basert på befolkning pr. 01.01.12 og ikke korrigeret for barnehageplasser benyttet av andre og plasser i andre bydeler benyttet av bydelens barn.

Bydelens kommentar:

Lokale måltall for 2012 er utarbeidet på bakgrunn av totalt antall plasserte barn i alder 1- 5 år i bydelens barnehager, uavhengig av bostedsbydel. Disse måltallene er basert på siste tilgjengelige befolkningsstatistikk (01.01.12). Dette er ikke sammenlignbart med resultat for 2010 og 2011 da dette er basert på oppdaterte befolkningsstatistikker og korrigeret for plasser i bydelen som benyttes av barn fra andre bydeler og plasser i andre bydeler som benyttes av bydelens barn, (det er flere barn fra andre bydeler som benytter våre barnehager enn motsatt). Dette medfører at den reelle dekningsgraden er noe lavere enn beregningene for 2012.

Nøkkeltall for: Funksjonsområde 2A – Barnehager	Resultat 2009	Resultat 2010	Resultat 2011	Resultat 2012
Innhold				
Foreldres tilfredshet med utvikling og læring i barnehagen**				4,8 %
Foreldres tilfredshet med barnets trivsel i barnehagen**				5,3 %
Foreldres tilfredshet med barnehagens fysiske miljø**				4,7 %
Andel barn som skolen mottar informasjonsskjema fra barnehagen om****				71,0 %
Utbygging				
Andel barn 1-2 år med barnehageplass (dekningsgrad)	71,5 %	77,4 %	80,2 %	84,7 %
Andel barn 3-5 år med barnehageplass (dekningsgrad)	90,8 %	93,7 %	96,3 %	103,0 %
Antall barn 1-2 år med barnehageplass	955	1090	1126	1186
Antall barn 3-5 år med barnehageplass	1 196	1318	1400	1 490

** Ny brukerundersøkelse for Oslo fra 2012

**** Ny rapportering ved innføring av Oslostandard for samarbeid og sammenheng mellom barnehager og skole i 2011-2012

3.4 FUNKSJONSOMRÅDE 2B OPPVEKST

3.4.1 Ansvarsområde oppvekst

Funksjonsområde inneholder:

- Koordinerende enhet
- Rådgivningsgruppe for barn og unge som vi bekymrer oss for
- Fagsenter for barn og unge, avdeling Helsestasjoner (Helsestasjoner 0-5 år, Svangerskapsomsorg, Skole- og ungdomshelsetjenesten)
- Fagsenter for barn og unge, avdeling Ergo- og fysioterapi
- Barnevernsenter
- Døgnkontakten
- 1 fritidsklubb (Dragen)
- X-Ray ungdomskulturhus
- Sommerklubber
- Sinsen kulturhus med kulturstasjon for barn og unge
- Gateteam
- SaLTo
- Barnepark

Barnevernsarbeidet i bydelen er regulert av lov om barneverntjenester. Kommunen har ansvar for å gi råd og veiledning, treffe vedtak i henhold til loven, eventuelt innstille til vedtak, forberede saker for behandling i fylkesnemnda og iverksette og følge opp tiltak.

Fylkesnemnda i Oslo og Akershus for sosiale saker fatter tvangsvedtak. I hver kommune skal det være en administrasjon med en leder som har ansvar for oppgaver etter loven.

Bydelsbarnevernet skal bestille institusjonsplasser og fosterhjems plasser av Barne- og familieetaten. Etatens mottaks- og konsultasjonsavdeling har ansvar for å yte bydelsbarnevernet råd og veiledning før eventuell plassering i institusjon foretas. Etaten bistår også Kommuneadvokaten, på bydelens vegne, i barnevernssaker som bringes inn for domstolene.

Det helsefremmende og forebyggende arbeidet for barn og unge 0-20 år i henhold til kommunehelsetjenesteloven ivaretas av kvalifisert helsepersonell.

Helsetjenestene omfatter alle barn og unge i alderen 0-20 år, foreldre og andre omsorgspersoner, samt vordende foreldre. Formålet er å fremme fysisk og psykisk helse, fremme gode sosiale og miljømessige forhold og å forebygge sykdommer og skader. Kommunen har et særlig ansvar overfor mennesker med spesielle behov grunnet kronisk sykdom, funksjonshemming og utsatte grupper. Tilbudet omfatter helseundersøkelser, veiledning og rådgivning, nettverksskapende arbeid, undervisning og helseopplysning.

Barnepark er et korttids utendørs leke- og aktivitetstilbud for barn og har egne vedtekter.

3.4.2 Hovedmål oppvekst – Strategisk plan 2012-2015

Med utgangspunkt i de enkeltes ressurser og muligheter, bidrar bydelens tjenester til et verdig, meningsfylt og selvstendig liv.

Tidlig innsats, egenmestring, møteplasser og samarbeid er innsatsområder i bydelens strategiske plan for perioden 2012 -2015.

Tidlig innsats

Tidlig innsats er viktig. Jo tidligere bydelens tjenester fanger opp bekymringer, desto større mulighet er det for å lykkes i arbeidet med å gi barna, ungdommene og deres familier den støtten og hjelpen de trenger.

All erfaring tilsier at det lønner seg å sette i gang tiltak tidlig der det er bekymring. Kultur- og fritidstilbudene og helsestasjonstjenestene er viktige arenaer for å fange opp bekymringer. Gjennom disse tilbudene er det mulig å involvere de tjenestene som er nødvendig for å etablere gode, koordinerte tiltak for de som trenger det.

Å være tjenestemottaker kan virke passiviserende. Tidlig og god hjelp som bidrar til mestring av eget liv, øker livskvaliteten og reduserer behovet for mer inngripende tiltak senere i livet. Måltrettet tiltak med sikte på egenmestring har generelt større mulighet for å lykkes jo tidligere de settes inn. Tidlig innsats forhindrer utvikling av uheldige livsmønstre. Dette gjelder spesielt ungdom i etableringsfasen til selvstendig liv.

Egenmestring

Bydelens grunnholdning er at innsatsen skal bidra til selvhjulpenhet. Barn, unge og deres familier skal få hjelp til å klare seg selv og mestre sin egen livssituasjon. Bydelens tjenestetilbud er innrettet mot et selvstendig liv, aktiv og meningsfull tilværelse og hjelp til selvhjelp. Tjenestene skal i størst mulig grad utføres i samråd og dialog med bruker.

Hensikten med alt vi gjør, skal være å bidra til at flest mulig mestrer eget liv. Tjenestene skal hjelpe barn, unge og deres familier som er i en vanskelig livssituasjon, og utføres på en slik

måte at det fremmer selvstendighet. Tilbudene er i seg selv ikke en garanti for dette. Brukt på tilfeldig eller lite gjennomtenkt måte kan tjenestene bidra til uønskede klientforhold.

Møteplasser

Sosialt fellesskap og aktiviteter er nødvendig for et godt liv. For å kunne gi riktig og god hjelp tidlig, blir møteplasser viktig. Dette innebærer et vidt spekter av møteplasser både fagområdene imellom, møter mellom brukere og tjenestene og møteplasser for barn, unge og deres familier. Kultur- og fritidstilbudene er en viktig arena for bydelens barn og unge. I møte med trygge voksne og jevnaldrende får de en trygg og god start på livet.

Bydelen skal ha steder som legger til rette for aktiviteter og deltakelse uavhengig av kulturell bakgrunn og funksjonsevne.

Ansatte skal ha møteplasser der de treffer ansatte fra andre tjenester – for i samarbeid å finne gode løsninger for brukerne.

Samarbeid

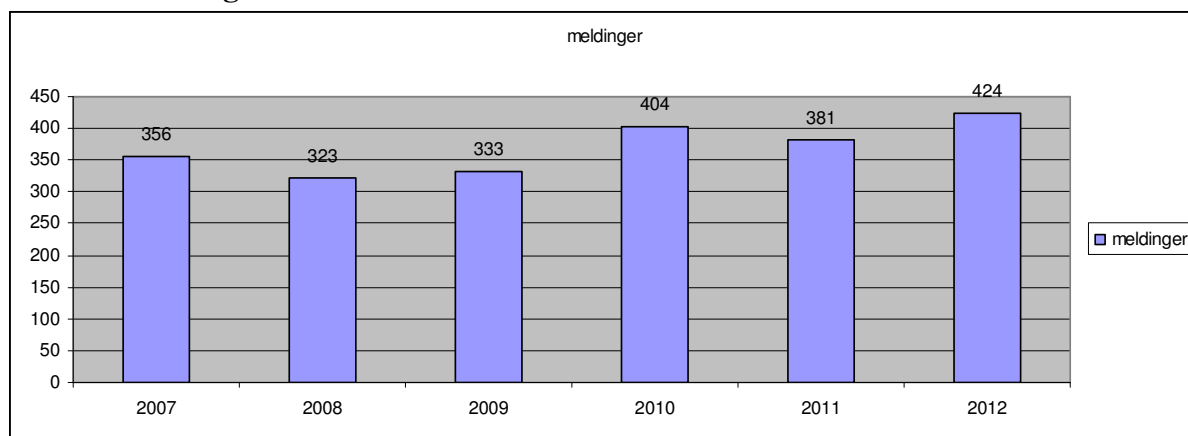
Bydelen har etablert en rekke samarbeidsrutiner og tverrfaglige møteplasser på ulike nivåer. Dette er fundamentet for å etablere tilbud som sikrer gode og koordinerte tjenester til barna. Det er utarbeidet ei håndbok i tverrfaglig samarbeid som beskriver samarbeidsprosedyrer og forventning til de ansatte når det gjelder det å tenke og handle tverrfaglig.

Behovene til brukerne kan ofte være sammensatte og komplekse. For å møte disse behovene på en helhetlig måte, må de ulike tjenestene samarbeide for å finne de rette tiltakene og de gode løsningene. Tiltak og tilbud til brukerne skal preges av felles tenkning og felles innsats. Gjennom samarbeid utvikles koordinerte tiltakskjeder.

3.4.3 Situasjonsbeskrivelse oppvekst

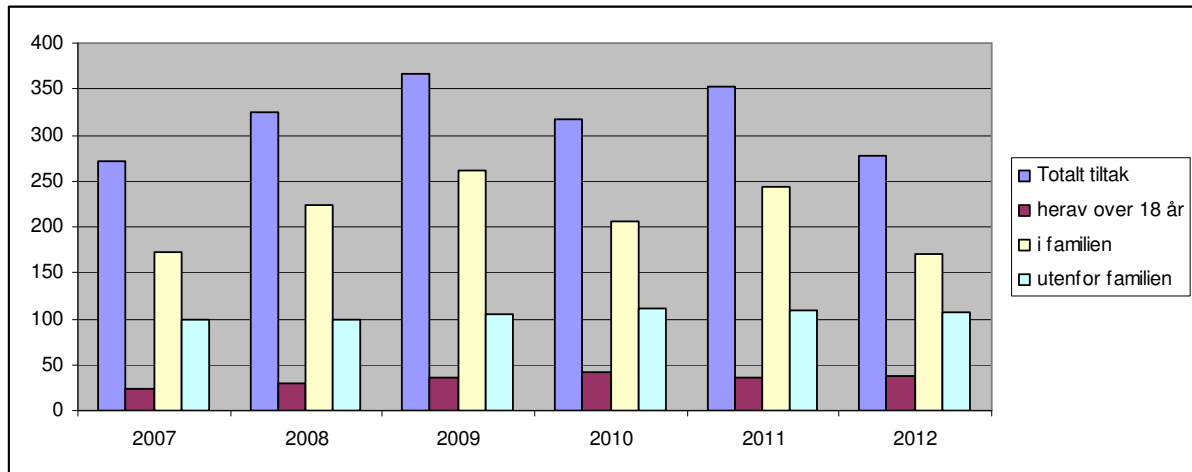
Situasjonsbeskrivelse barnevern

Mottatte meldinger:

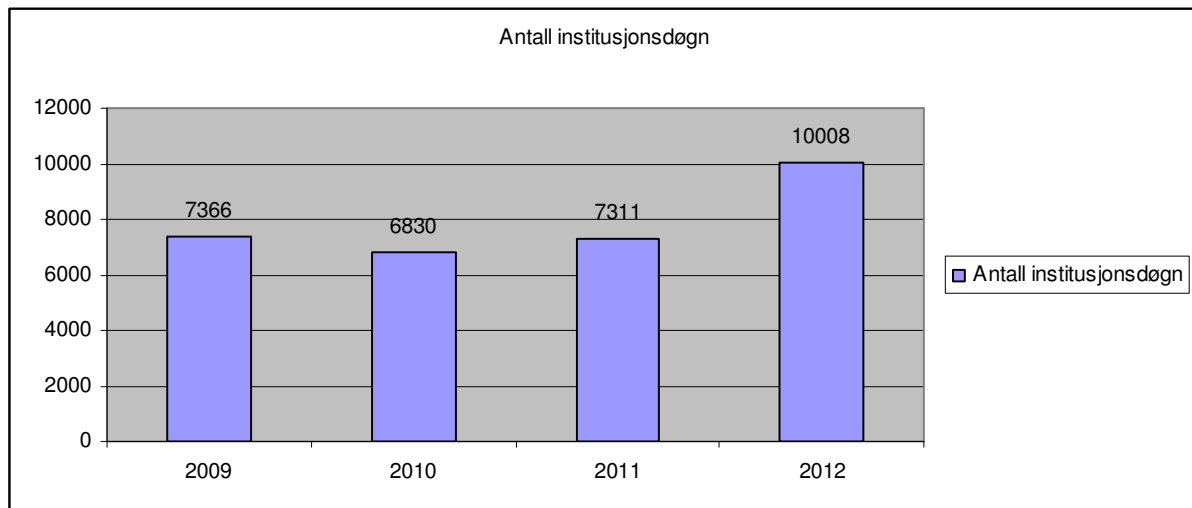
På tross av en økning i antall meldinger i 2012, har det vært en nedgang i antall iverksatte undersøkelser (360 i 2011 mot 349 i 2012). Dette skyldes et godt samarbeid med de øvrige tjenestene, deriblant med skolene når det gjelder barn som ikke har møtt til skolestart.

Tiltak pr. 31.12.12:

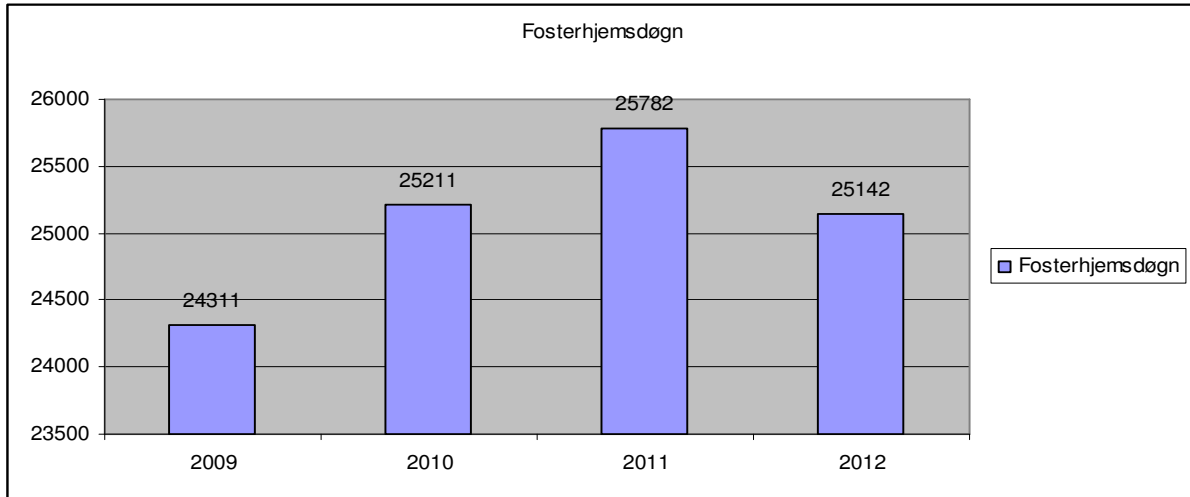
Barneverntjenesten utøver råd og veiledning innenfor barneverntjenestens saksområde til beboere og andre deler av tjenesteapparatet i bydelen. Disse oppgavene fanges ikke opp av rapporterings-/statistikksystemer.

Institusjonsdøgn:

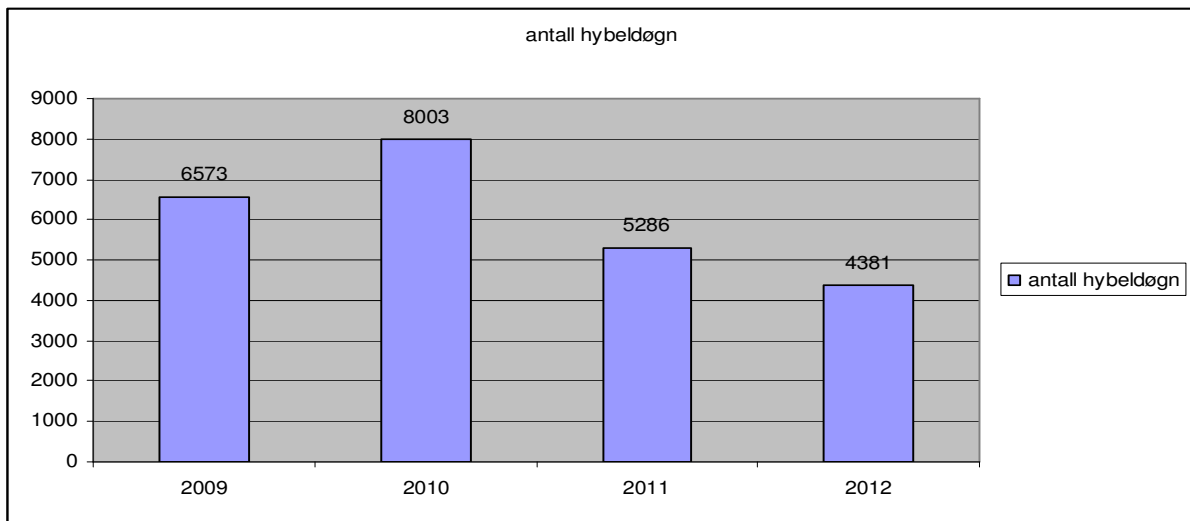
Økningen i antall institusjonsdøgn skyldes BFE's problemer med å fremskaffe beredskapshjem og fosterhjem. Dette har resultert i at små barn (under 12 år), i hele 2012 og deler av 2011 har vært plassert i institusjoner eller institusjonslignende tiltak.

Fosterhjemsdøgn:

Nedgangen i antall fosterhjemsdøgn kan sees i sammenheng med økningen i institusjonsdøgn. I flere saker har fosterhjem, grunnet særdeles krevende fosterbarn, sagt opp kontrakten med barneverntjenesten. Disse barna har da blitt plassert i institusjoner, eller institusjonslignende tiltak, i påvente av nye fosterhjem. I tillegg har det vært en økning i overføringer til NAV for fosterbarn som er over 18 år.

Hybeldøgn:

Bydelens satsning på utvikling av lokale tiltak deriblant oppbygging av Liljeveien, kan sees i sammenheng med barneverntjenestens nedgang i antall hybeldøgn. I tillegg er også Døgnkontakten, som et lokalt tiltak, stadig avhjelpende for barneverntjenestens behov for eksternt å kjøpe disse plassene.

Akutt plasseringer:

Nedgangen i antall akutt plasseringer kan sees i sammenheng med tettere samarbeid på flere plan i bydelen. Et tett og nært samarbeid med Gateteamet, spesielt med de ungdommene som bor i bokollektivet i Liljeveien, kan forklare mye av dette. Samtidig brukes barneverntjenestens egne familieveiledere i familier hvor situasjonen kan avhjelpes med tett veiledning og oppfølging i hjemmet.

Fra høsten 2008 har barneverntjenesten i bydelen vært organisert etter generalistmodellen. Dette innebærer at det innenfor hvert av fagteamene arbeides både med undersøkelser og hjelpetiltak. Et team arbeider med barn og familier i alderen 0-12 år og et team arbeider med barn/ungdom/familien i alderen 13-23 år. Oppgaver tilknyttet tilsyn og fosterhjem er organisert i et eget fosterhjems-/omsorgsteam.

Et nytt fagteam ble etablert våren 2011. Teamet er i løpet av 2012 blitt utvidet med en barnevernkonsulentstilling, og består nå av en nettverkskonsulent og fire barnevernkonsulenter som jobber med familieveiledning og miljørettede tiltak innad i familiene. Disse stillingene fungerer som ressurser for de øvrige fagteamene ved barneverntjenesten. I tillegg er mottaket ved barneverntjenesten en del av teamet. Mottaket består av 2,5 stillinger hvorav den ene i tillegg til mottaksarbeid, jobber med ettervern og tilrettelegging av dette i samarbeid med saksbehandlere i de andre fagteamene.

Det ble i 2011 besluttet å ta i bruk oppstartsmøter som metode i undersøkelsesfasen i barneverntjenesten. Den overordnede målsetting for bruk av oppstartsmøter er følgende:

- økt grad av brukermedvirkning
- mobilisering av det sosiale nettverket
- ressursmobilisering (støtte og problemløsning)
- større åpenhet og rom for å snakke sammen om viktige ting som angår alle involverte

I samarbeid med mottaket gjennomgår nettverkskonsulenten alle innkomne meldinger med tanke på mulighet for bruk av oppstartsmøte som metode i undersøkelsesfasen.

Erfaringen fra 2011 og 2012 har i stor grad vært meget positiv og oppleves som arbeidsbesparende og effektiv. Brukerne selv melder tilbake at metoden oppleves som svært ivaretaende på en god og respektfull måte. Pr 31.12.12 har det vært avholdt 30 oppstartsmøter som berører 29 barn/ungdom.. Som følge av metoden ønsker flere av familiene

nettverksmøter som tiltak videre, og pr 31.12.12 har det vært avholdt 12 nettverksmøter som tiltak i det videre samarbeidet.

Pr 31.12. 2012 har de tre familieveilederne fått innmeldt totalt 78 familier, i alt 128 barn. Det er god gjennomstrømning på tiltakene. Hver familieveileder jobber i snitt med 11 familier. Barneverntjenestens erfaring er meget positive. Når barneverntjenesten selv rår over disse ressursene gir dette tjenesten et bredt og godt grunnlag for et helhetlig blikk på familien.

Bydelens deltagelse i satsningen på prosjektet "Unge Gjengangere" og politiets økte satsing på denne gruppen ungdommer medførte avdekking av grov kriminalitet som igjen førte til flere plasseringer på institusjon (tvang og frivillig) i 2008. Bydelen har opprettholdt det tette samarbeidet med politiet de siste fire årene, noe som har medført en markant nedgang i institusjonsplasseringer i denne kategorien.

Barneverntjenesten ser en klar utfordring i å fremskaffe andre boalternativer enn institusjon til ungdom over 14 år. Samtidig registreres et behov for alternativer til fosterhjemsplasseringer for ungdom i aldersgruppen 13-18 år. Etableringen av bokollektivet i Liljeveien har ført til nedgang i bruk av institusjoner som plasseringsalternativ. Siden etableringen har barneverntjenesten hatt en gjennomstrømning på 10 ungdommer. Kollektivet utgjør i dag en viktig mulighet for ungdom som trenger mer oppfølging for å kunne mestre overgang fra en skjermet institusjonstilværelse og til egen bolig. I praksis medfører dette at ungdom kan flytte tidligere ut av institusjon og få en mer relevant erfaring i eget nærmiljø. Kollektivet beboes i dag av 4 ungdommer og 2 voksne medboere med tilsynsansvar. Tilbudet fungerer som et godt alternativ til de private aktørene i tillegg til å utvikle egen lokal kompetanse.

Barneverntjenesten har i tillegg et samarbeid med Døgnkontakten, som er et hybel- og oppfølgingstilbud for ungdom med frivillige hjelpetiltak fra barneverntjenesten. Ved utgangen av 2012 ble det etablert en miljøarbeiderpool. Miljøarbeiderpoolen vil for barneverntjenesten bety en utvidet mulighet til å gi bedre tiltak til marginalisert ungdom ved hjelp av lokale tiltak. Med tiltak hvor ungdom får tettere oppfølging i hjemmet, der det er behov for veiledning og rettledning til ungdommen, vil en ønsket konsekvens være mindre behov for kostnadskrevede plasseringer.

Utvikling av lokale tiltak som er bærekraftige er en sentral utfordring for bydelen. Samarbeidet barneverntjenesten har med Gateteamet og BAUT (Barne- og Ungdomstjenesten) er en vesentlig suksessfaktor for tjenesten. Barneverntjenestens ungdomsteam og Gateteamet har etablert gode samarbeidsrutiner og møtes fast hver 14 dag til drøfting av felles utfordringer.

Barneverntjenesten har inngått samarbeidsavtaler og opprettet faste kontaktpersoner og/eller kontaktmøter med barnehagene, skolene, Aktivitetsskolene, Fagsenter for barn og unge – herunder pedagogisk team, helsestasjonene og ergo-, fysioterapitjenesten samt Bestillerenheten.

Det er også etablert faste samarbeidsrutiner mellom NAV sosial og barneverntjenesten. Barneverntjenestens samarbeid med NAV sosial om felles klienter, har også resultert i et tett prosjektsamarbeid omkring særlig hjelpetrequende familier.

Det har ikke vært registrert saker som omhandler tvangsekteskap eller trusler om tvangsekteskap i bydelens barneverntjeneste siden 2008. I 2011 og i 2012 har ikke barneverntjenesten fått noen meldinger som omhandlet kjønnslemlestelse.

Situasjonsbeskrivelse fritidstilbud

Bydelen har følgende kommunale fritidstilbud:

Virksomhet	Aktivitet	Besøk/brukere
Dragen Juniorklubb "Slurpen"	Aktiviteter 5-6 dager i uken, alder 8-14 år (muligheter for ungdom i annen alder).	360-400 besøk pr. uke
Store-storefri Samarbeid med Lakkegata skole	Tilbud til 5. trinn, tidlig innsats for å skape gode relasjoner og godt samhold, 7. trinn (samme tilbud).	35-40 elever 30-35 elever
Leksehjelp alle klassetrinn Dragen	Mandag til torsdag.	30-40 barn
Svømmekurs 1 og 2 Dragen	Basis opplæring /trygghet i vann, utvikle svømmeferdigheter.	12-15 barn
Teatergruppe, samarbeid mellom Dragen og GT, lokalisert på Deichmanske Bibliotek	"Fra tekst til scene", teaterprosjekt med særlig fokus på språk og deltagelse. Gruppen består av barn som kommer bl.a. fra mottaksklasse (8 ulike nasjonaliteter er representert).	12-15 barn. Etablert høsten 2012
Familieprosjektet NAV		3 familier
Sinsen kulturstasjon (Sinsen kulturhus)	Drives i samarbeid med Oslo kommunale musikk- og kulturskole.	25 band/170 elever
Schous plass (Sinsen kulturhus / GT)	Åpen møteplass 4 dager i uken, kl. 16.00-1900. Drives i samarbeid med Deichmanske bibliotek og KOM, finansieres 2013 via BLD-midler.	Etablert i oktober 2012
Sinsen ungdomsklubb (Sinsen kulturhus)	Ungdomstilbud, en kveld pr. uke (klubbkvelder, konserter og arrangementer, dans, Dj og studio grupper).	70 besøk pr. uke (ca 800 brukere i 2012)
Sinsen juniorklubb	1 kveld pr. uke.	50 besøk pr. uke (100 brukere)

Aktivitetsklubben (Sinsen kulturhus)	Svømmekurs, dansekurs, klatring, fotball, spill og lek. Mandag-torsdag kl.13.30-17.00, alder: 4-7 trinn.	200 besøk pr. uke
Kelasame-Vi leker! (Sinsen kulturhus)	Fritidstiltak for rom-barn, alder 4-7 trinn. Etablert høst 2012, finansieres 2012 via BLD straksmidler.	25 pr. uke
Frydenberg Miljøteam (Sinsen kulturhus / GT)	Oppsøkende helse- og aktivitets- skapende tiltak.	250-400
Lørdagskveldtilbud (Sinsen kulturhus)	Alder 13-18, 20 kvelder pr. år (støttet med sentrale midler).	60-70 faste brukere
Idrett og utfordring (Sinsen kulturhus)	3 grupper i uken med base på Sinsen kulturhus og Frydenberg ungdomsskole. Samarbeid med Oslo idrettskrets.	60-70 deltakere
X-Ray ungdomskulturhus	Selvdrevet ungdomshus hvor bydelen har driftsansvar for bygg og koordinering gjennom en styrer samt konsulent med fagkompetanse innenfor multimedia, musikk, dans etc. mEATing Point (samlingspunkt), leksehjelp, kafé. Huset er døgnåpent 7 dager i uka	700-950 besøk i uken
Inkluderingsdans	Danseaktivitet for ungdommer med nedsatt funksjonsevne.	10-12
Barneklasser i Bollywood og Hip Hop Dans	Tilbud til barn mellom 5 – 12 år.	45-55
Sommerklubb / kafé	Sommerklubb for elever i barneskolen på Dragen og Sinsen kulturhus. Intensiv sjøleirskole i Stavern og på Husebergøya i indre oslofjord. Sommeråpen kafé, tur til Kinsbakken, danseworkshops, hundeworkshop samt utflukter.	400 brukere 150 brukere 520 brukere
BAUT / Individuell oppfølging	Ungdommer med sammensatte problemer (eks. psykiatri).	25 aktive saker

Gateteam (GT)	Oppsøkende tjeneste, med særskilt fokus på tett samarbeid med barnevernet sitt ungdomsteam, fritidssektor og relevante skoler. Oppfølgingsansvar for bokollektiv for ungdom, samt oppsøkende arbeid.	Noe nedgang ift antall kontakter fra i fjor. 20 ungdom med tett oppfølging, 40 med moderat individuell oppfølging.
Kollektivet i Liljeveien	Bokollektiv for 4 ungdommer fra barnevernet og 2 voksne – husmøter, individuell oppfølging, samarbeid Gateteam og barnevern.	4
Døgnkontakten	Hybel- og oppfølgingstilbud for ungdom.	7 hybler

Bydelen har 4 barneskoler, Hasle, Sinsen, Lakkegata, Grünerløkka og en ungdomsskole, Frydenberg. Bydelen har 3 videregående skoler, Foss, Elvebakken og Sofienberg tekniske fagskole med elever fra hele Oslo. Bydelen har et forpliktende samarbeid med Oppfølgings-tjenesten for de elever som faller ut av, eller har problemer med, fullføring av videregående opplæring.

I tillegg til skolenes økte innsats for å hjelpe elever til best mulig resultat, viser det seg nødvendig å supplere på forskjellig måter med ferdighetsutvikling for bydelens barn og unge.

X-Ray startet i 2011 prosjektet ”Inkluderingsdans” som er et tilbud til barn og unge med nedsatt funksjonsevne. Tilbudet ble i 2012 utvidet med dans for viderekommende.

X-Ray har opprettholdt sitt høye og gode aktivitetsnivå. Flere grupper har deltatt i arrangementer både innenlands og utenlands og oppnådd gode resultater i konkurranser.

X-Ray har i 3 år samarbeidet med NAV i forhold til kvalifisering av ungdom. En rekke ungdommer har fått praksisplass ved X-Ray. X-Ray har også samarbeidet med NAV om pøbelprosjektet.

X-Ray har i år satset på søndagsarrangementer som er blitt planlagt og gjennomført av ungdommene ved huset. Det årlige husstyreseminar ble arrangert i februar ved Hadeland turisthotell. Dette er et lederutviklingsseminar for ungdommene i husstyret.

Sinsen kulturhus har opprettholdt et høyt aktivitetsnivå ved å videreføre bruk av alternativ arbeidskraft som ungdom i arbeidspraksis/skolepraksis og unge som soner samfunnsstraff.

Kulturhuset har videreført ”Aktivitetsklubben” for barn mellom 9 og 13 år mandag til torsdag fra kl. 13.30 til 17.00. Aktivitetsklubben har ca 200 besøk hver uke og tilbyr hobbyaktiviteter, dans, konkurranser, spillkvelder m.m. Kulturhuset tilbyr også en rekke gruppeaktiviteter på ukedager, blant annet bandøving, ”Idrett & Utfordring”-grupper med, klatring, kampsport, fotball og svømmekurs

Ungdomsklubben har et stabilt besøkstall på i overkant av 100 ungdommer hver fredag.

”Schous Plass” ble etablert høsten 2012 i samarbeid med Deichmanske bibliotek, Gateteamet og Avdeling for kvalifisering og miljø (KOM). Lokalene ble brukt som alternativ ungdomsklubb høsten 2012 i forbindelse med installering av ventilasjonsanlegg på Sinsen kulturhus.

Sinsen kulturhus arrangerte Ungdommens kulturmønstring for 12. år på rad i 2012. Arrangementet ble i år for første gang avholdt på Riksscenen på Schous plass med god oppslutning fra publikum.

I forbindelse med oppstarten av Frydenberg ungdomsskole i permanente lokaler, ble miljøteamet på skolen videreført. Teamet består av ansatte fra Sinsen kulturhus, Gateteamet, skolehelsetjenesten og skolens rådgivertjeneste. Ansatte fra kulturhuset arbeider på skolen fem dager i uken med forebyggende miljøarbeid, oppfølging av enkeltelever og gruppeaktiviteter. Miljøteamet samarbeider tett med LOS-prosjektet som skal forebygge skolefravall, samt barnevernet, bydelspolitiet og SaLTo (Sammen lager vi et trygt Oslo). Frydenberg skole er en viktig arena for å nå kulturhusets målgruppe. Miljøteamet har eget kontor i skolens administrasjon og er godt integrert i skolens drift.

Sinsen kulturhus, Gateteamet og X-Ray har jobbet aktivt med elever i 9. klasse ved Frydenberg Ungdomsskole i vår. Klassen hadde problemer med rasime og trakassering, og X-Ray bidro til å utvikle et teaterstykke sammen med elevene med tema; samarbeid, respekt og forståelse. Prosjektet ble en suksess og resulterte i teaterstykket Romeo WTF (Romeo -When Thee Fall). Sinsen kulturhus, X-Ray, politiet, helsestasjon, Skeiv Verden og Skeiv Ungdom har arrangert workshop for ungdommer i 8 – 10 trinn ved Frydenberg ungdomsskole for å opplyse, og synliggjøre holdninger og tematikk rundt homofile, lesbiske og transpersoner.

Sinsen kulturhus har samarbeidet tett med KOM om etablering av kantinen i det nye skolebygget, og med skolen for å ta i bruk biblioteket som en sosial møteplass i- og etter skoletid.

Bydelens innsats på skolen har bidratt til et bedre skolemiljø og prestasjonene til elevene på de nasjonale prøvene har vist fremgang. Elevundersøkelsen gir gode resultater. Elevene trives godt og opplever lite mobbing. Det tette samarbeidet mellom skolen og bydelens tjenester er en av årsakene til dette.

Det ble høsten 2012 etablert et fritidstiltak på Sinsen kulturhus for rombarn med støtte fra BLD. Tiltaket har fått navnet; ”Kelasame-Vi leker”! Dette tiltaket har en stabil brukergruppe på 20-25 barn i alderen 9-15 år. Prosjektet søkes videreført i 2013. Det har også vært arrangert lørdagsaktiviteter for unge voksne Rom.

Prosjektene “Ungdomsjobben” og “Helgetur” til Sinsen kulturhus fikk ikke støtte til videre drift fra BLD i 2012 og måtte derfor avvikles høsten 2012.

Sinsen kulturhus har investert i nytt alarm og låsesystem som gjør huset tilgjengelig for brukere utenfor ordinær åpningstid. Dette ble tidligere ivaretatt av sivilarbeidere gjennom ordningen VOKT som ble avviklet i 2011. Dette har medført at flere unge har fått gratis øve- og treningstid flere kvelder i uken og i helger.

Installasjon av nytt ventilasjonsanlegg og bytting av vinduer på Sinsen kulturhus ble igangsatt i oktober og forventes ferdigstilt desember 2012.

Dragens mangfold av tilbud er avhengig av frivillige, studenter i praksis, arbeid som samfunnsstraff og lærlinger. Dragen har i samarbeid med Lakkegata skole tilbud i storefri for 7.trinn, tiltaket har gitt gode resultater og er fra dette skoleåret utvidet til også å gjelde 5.trinn. Tidlig innsats for å skape gode relasjoner og trygghet er hovedfokus.

Gjennom Forskerfabrikken tilbyr Dragen elever på 4.-7.trinn forskerkurs i naturfag for å stimulere fantasien, øke nysgjerrigheten og forståelsen for mulighetene naturfag gir. Teaterprosjektet "Fra tekst til scene" har som mål om å styrke språkferdigheter, øve på egenmestring og selvtilit, samt samhandling. Gruppen har deltagere fra ulike årskull og nasjonaliteter.

Utover overnevnte har Dragen deltatt med bidrag på Barnas Holmenkollidag, Oslo kommunes Miljøfestival og Mini Øya for å nevne noe.

Dragen har videreført og styrket BAUT samarbeidet med å bli en aktiv deltager i ansvarsgruppemøter, i tillegg er Dragen en aktiv bidragsyter i Familieprosjektet til NAV.

Dragens miljøtsatsing er viktig. "Dagens barn er morgendagens voksne" og gjennom miljøtsatsingen får alle en innføring i resirkulering, økologisk mat og Fairtrade. Dragen tilbyr opplæring i snowboard, ski og skøyter i eget nærmiljø. Foto og filmgruppe er etablert og har allerede hatt en utstilling av postkort på biblioteket. Videre er NettVett et viktig tema. Nye medier omgir våre barn, og Dragen vil gi dem kvalifikasjoner for å møte den nye virkeligheten.

SaLTo er samarbeidsmodellen til Oslo kommune og Oslo politidistrikt. SaLTo har som hovedmålsetting å redusere kriminalitet og rusmisbruk blant barn og unge i alderen 12 til 23 år.

Tiltaket "Unge gjengangere" er et samarbeid mellom forebyggende politi, SaLTo og barneverntjenesten. Tjenestene møtes månedlig for å koordinere oppfølging av ungdom med alvorlig eller gjentakende kriminalitet. Unge gjengangere kan tildeles mentorer som gir individuell støtte til ungdommen og i 2012 hadde tre ungdommer mentorer gjennom Salto. Oppfølgingsteam er en straffereaksjon som innebærer tverrfaglig oppfølging av straffedømt ungdom. I løpet av 2012 fikk 5 ungdommer fra bydelen tilbud gjennom Oppfølgingsteam.

Salto samarbeider med politiet og sosialtjenesten om gjennomføring av rusprøver som påtaleunntatelse når ungdom begår narkotikalovbrudd. I løpet av 2012 har 16 ungdommer fått oppfølging gjennom kontrakt om rusprøvetaking i regi av Salto.

Salto i indre øst samarbeider om gjennomføring av Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementets LOS-prosjekt. Prosjektet retter seg mot unge i alderen 14 til 23 år som står i fare for å falle ut av skolen. Bydelens Los er tilknyttet miljøteamet på Frydenberg ungdomsskole, i løpet av 2012 har 17 ungdommer fra bydelen fått oppfølging gjennom prosjektet.

SaLTo er involvert i samarbeidet mellom Frydenberg skole og bydelen. I samarbeid med bydelspolitiet skal SaLTo ha fokus på å redusere hendelser knyttet til mobbing, trusler, rus og

vold ved skolen, og bidra til et trygt skolemiljø for alle elever. SaLTo har ansvar for å koordinere bydelens innsats på skolen i samarbeid med Sinsen kulturhus, Gateteamet, skolehelsetjenesten og barnevernet.

Som ledd i kompetanseheving av ansatte rundt kriminalitetsforebygging ble det i 2012 arrangert konferanser om temaene vold, voldtekter og seksuelle overgrep, Anabole androgene steroider, forebygging av radikaliserings og voldelig ekstremisme og ungdom som soner i Kriminalomsorgen.

Gateteamet (GT) har hatt 6 hovedsatsninger i 2012:

- Skole (Frydenberg)
- Felting/oppsøkende arbeid (2 kvelder i uken)
- Individuell oppfølging
- Samarbeid med barnevernets ungdomsteam
- Oppfølging av bokollektivet i Liljeveien.
- Være med å opprette lokale tiltak i samarbeid med Døgnkontakten.

GT har hatt faste dager på Frydenberg skole og er en viktig bidragsyter i miljøteamet på skolen. Samarbeidet har generert en del oppfølgingsarbeid på individuelt plan, men også gitt et godt bilde på oppvekstmiljøet i bydelen generelt.

GT har feltet 2 kvelder i uken og patruljerer ulike steder i bydelen. I tillegg har teamet observert tilstøtende områder for å se eventuelle bevegelser av ungdom. Aktuelle samlingssteder for ungdom er identifisert i bydelen og teamet har samarbeidet med aktører i lokalmiljøet i forhold til ungdommer som utfordrer sitt nærmiljø. GT har også kartlagt hasjsalg og romproblematikk.

GT har gitt individuell oppfølging til ca 60 ungdommer i løpet av året, hvorav 20 av disse har fått tettere oppfølging. GT har kartleggingssamtaler med ungdom som er svært risikoutsatt og driver oppfølging gjennom å delta i ansvarsgrupper, samarbeide med friomsorgen, psykiatrien og hjemmet. I tillegg har GT i samarbeid med KOM (kvalifisering og miljø) gitt sommerjobb til 20 risikoutsatte ungdommer.

GT er fast deltaker i alle nettverksgrupper gjennom SaLTo, og har tett kontakt med kultur- og fritidssektor i bydelen. Videre er det etablert et tett samarbeid med barnevernets ungdomsteam rundt enkeltungdom.

Døgnkontakten er et hybel- og oppfølgingstilbud (7 stk 1-roms leiligheter) for ungdom med frivillige hjelpetiltak fra barneverntjenesten. Det er også et ”drop in” lavterskeltilbud for utsatt ungdom. Det gis Individuell oppfølging av både hybelboerne og andre ungdommer som oppsøker Døgnkontakten. Viktige samarbeidspartnere i prosessene knyttet til ungdommene er barnevern, foreldre/nettverk og NAV, skole, fritidsvirksomhetene og kvalifiseringstiltak.

Bydelsutvalget satte av midler til kartlegging og innsats i Løren-området i 2012. Det er gjennomført idedugnad med beboere og foreninger i området. Hovedønskene fra beboerne var knyttet til forhold som ikke forvaltes av bydelen. Referat fra dugnaden er oversendt Bymiljøetaten. Det er utlyst tiltaks- og investeringsmidler som bl.a. er bevilget til etablering av kunstgressbane og lokale arrangementer i regi av velforeningen. I høst er det arrangert familietreff på Frydenberg ungdomsskole med tilbud om mat og aktiviteter. Det har vært opp til 100 besøkende på samlingene.

Etter hvert som bydelen har oppnådd full barnehagedekning har det vært vanskelig å rekruttere brukere til barneparktilbudet. Barneparken, som er dimensjonert for 30 barn, hadde pr. 31.12.12 7 barn.

Samarbeid og tiltak i regi av frivillige organisasjoner:

I Lakkegata skoles område har bydelen ansvar for Slurpen som all-aktivitetshus. Daglig drift utøves av Centrum Idrettsforening. I tillegg til Dragen juniorklubb er det idrettsaktiviteter, barneteater, korpsvirksomhet og teaterskole for ungdom der. Lokalene leies også ut til private formål, og brukes som møte- og kurslokaler av bydelen på dagtid.

Situasjonsbeskrivelse helsetjenester for barn og unge

Fødselstallet i bydelen er økende. Tallene fra WinMed (helsestasjonens fagsystem) viser at det i 2012 ble født 1064 barn. Bydel Grünerløkka har den høyeste fødselsraten i Oslo. Bydelens befolkningsprognose viser at det forventes en økning i alle aldersgrupper i alderen 0-19 år.

Det er et økt press på helsetjenesten til barn og unge generelt, og for ergo- og fysioterapi-tjenesten spesielt.

Antall nyinnskrevne gravide var 685 kvinner i 2012. Av disse var det flest førstegangs-fødende, som er mer ressurskrevende enn 2.gangs fødende. Sammenlignet med andre bydeler var det bare Bydel Gamle Oslo som har flere nyinnskrevne gravide i 2012. Det er tilbudt ammeforberedende kurs for gravide som ønsker det. Hjemmebesøk etter fødsler har vært prioritert. I 2012 ble det gjennomført 977 første gangs hjemmebesøk

I 2012 ble det gitt tilbud om 9 helsesøsterkonsultasjoner og 4 legekonsultasjoner. Dette er to færre enn anbefalt norm. Konsultasjoner ved 10 og 18 måneder har ikke vært gjennomført. To av konsultasjonene har vært gruppekonsultasjoner (2 og 8 måneder). Dette har vært et bevisst valgt for å bidra til å skape møteplasser og bidra til nettverksetablering.

Bydelen har hatt Åpen helsestasjon en gang i uken, og tilbudt drop-in timer for veiing og måling av nyfødte barn. Det har vært gjennomført "Godt samliv" kurs for førstegangs foreldre.

Skole- og ungdomshelsetjenesten har tilbud på 4 barneskoler, 1 ungdomsskole og 3 videregående skoler. Bydelen har en ungdomsskole med totalt 461 elever (Frydenberg). Når det gjelder antall elever som skolehelsetjenesten skal betjene i de videregående skolene, omfatter det en elevmasse på 2439 personer mens de reelt bosatte i alderen 16-19 år for bydel Grünerløkka er 1078 per 1.1.2012. Barneskolene i bydelen representerer ca 2740 elever som skolehelsetjenesten skal yte et tilbud til. Fra foregående år er det en elevøkning på 16,5 %. Totalt sett skal skolehelsetjenesten yte et tilbud til 4254 elever.

Skolehelsetjenesten har gitt tilbud om skolestartundersøkelse til alle 1. klassingene (: 369 barn) med både helsesøster og lege. På Grünerløkka barneskole er det gjennomført skilsmisse-grupper for elever på 4. trinnet. For 8. trinnet er det gjennomført gruppeundervisning i seksuell helse, og på 9. trinnet er det gitt samtaletilbud i temaet psykisk helse. I henhold til nasjonale retningslinjer, er det gjennomført veiing og måling av alle elever på 1., 3. og 8.

trinn. Alle elever på 2., 6. og 10. trinn er vaksinert. I tillegg er det gitt tilbud om Hepatitt vaksinerings på 5. trinn og HPV vaksinerings for jenter på 7. trinnet.

Det er opprettet samarbeid mellom skolehelsetjenesten, Barneverntjenesten og Sinsen ungdomskulturhus for å presentere sine tilbud for elevene på Sinsen skole. Det er også opprettet samarbeid mellom skolehelsetjenesten og X-Ray ungdomskulturhus om undervisning i seksuell helse, psykisk helse og rus, kosthold og aktivitet.

Helsestasjon for ungdom har vært åpen to dager i uken for ungdom i alderen 13-23 år med helsesøster og lege. Besøket har vært stabilt i 2012 med opp til 15 ungdommer pr. kveld.

Som et treårig prosjekt er det opprettet en psykologstilling som skal være en del av bydelens lavterskeltilbud innen psykisk helse. Tilbudet er rettet mot barn og unge i alderen 0-23 år og deres foreldre. Hovedtyngden av henvisninger har kommet fra helsestasjonen 0-5, svangerskapsomsorgen og de videregående skolene i bydelen. Det har i 2012 vært 109 henvisninger, hvorav 96 har fått tilbud i 2012. Hver sak har i gjennomsnitt 5- 6 konsultasjoner. Det har vært venteliste for å få benyttet seg av dette tilbudet, og flere har måttet vente mer enn 4 uker på tilbud. Venteliste harmoniserer dårlig med målsettingen om å være et lavterskeltilbud. Psykologen jobber på både individ og systemnivå. Eksempler på systemarbeid er deltagelse i Rådgivningsgruppa, veiledning til ansatte, tjenesteutvikling og planarbeid innenfor helsefremmende arbeid.

Henvendelser vedrørende barn og unge med nedsatt funksjonsevne rettes til Fagsenter for barn og unge. Ved behov for langvarige og koordinerte tjenester vurderes det i samarbeid med foresatte om det skal opprettes ansvarsgruppe og/eller utarbeides Individuell Plan

Rådgivningsgruppa er et tverrfaglig lavterskeltilbud for alle som er bekymret for barn og unges livssituasjon. Sakene drøftes anonymt. Det har vært avholdt månedlige møter. Det er barnehagene som har flest henvendelser til gruppa.

Fagsenter for barn og unge drifter Helsestasjon for homofil, lesbisk, bifil og transkjønnet ungdom. Tilbudet er byomfattende, og er åpent 1 kveld i uka. Det er bemannet av helsesøster og lege. Det har vært 245 konsultasjoner, 151 henvendelser pr. mail og besvart 140 henvendelser via UNG.no i 2012. Helsesøster jobber utadrettet mot ulike ungdomstilbud og ungdomsmiljøer. Pågangen er økende.

I 2012 har Ergo- og fysioterapitjenesten mottatt til sammen 536 individuelle henvisninger for barn og unge med utsatt helserisiko. Dette er en stor økning fra foregående år. Det har vært størst økning av barn med omfattende behov for hjelp. I tillegg til individuell fysio- og ergoterapi, har tjenesten hatt gruppeaktiviteter som barselgrupper, åpen helsestasjon, bassengtrening, terapiridning og treningsgrupper for barn med nedsatt funksjonsevne. Det gis fysioterapitjenester for gjestebarn ved M-klassen (klasse for multifunksjonshemmede barn) på Hasle skole, for barn og unge som går i integrerte klasser på lokale skoler, samt for elever ved skoler utenfor bydelens grenser.

Det er etablert et godt samarbeid med 2 fysioterapeuter med kommunal avtale. Det er merkbart flere henvisninger knyttet til små barn. Det er per dags dato flere småbarn i utredningsfase i samarbeid mellom 1. og 2. linjetjeneste, og disse sakene er tidkrevende.

3.4.4 Hovedoversikt økonomi oppvekst

Tall i 1000 kr.

Netto driftsutgifter pr. KOSTRA-funksjon	Regnskap 2011	Oppr. Budsjett 2012	Regulert budsjett 2012	Regnskap 2012	Avvik reg.bud/regnskap 2012
231 Aktivitetstilbud for barn og unge	17 333	20 213	23 154	21 539	1 615
232 Forebygging - skole- og helsestasjonstjeneste	21 840	23 132	24 401	24 371	30
244 Barneverntjeneste	30 104	31 956	33 520	33 650	-130
251 Barneverntiltak i familien	10 670	13 635	13 636	5 793	7 843
252 Barneverntiltak utenfor familien	66 693	62 860	67 859	80 634	-12 775
Sum netto utgifter *)	146 640	151 796	162 570	165 987	-3 417

*) Tall overføres hovedoversikten, tabell 0.1.B

Bydelens vurderinger:

Funksjonsområde 2B Oppvekst har i 2012 en økning i forbruk på nesten 20 millioner og økningen er omtrent jevnlig fordelt på alle funksjoner.

Funksjonsområdet 2B oppvekst har i 2012 et merforbruk på ca. 3,4 millioner. Dette merforbruket skyldes i all hovedsak funksjon 252 Barneverntiltak utenfor familien, dvs. institusjonsplasseringer.

Funksjon 231 Aktivitetstilbud for barn og unge

Aktivitetstilbudet for barn og unge har økt med over 4,2 millioner. Økningen skyldes nye prosjekter, bl.a. Løren-prosjektet med et forbruk på ca. 1 million, og økt tilskudd til frivillige (økt med 0,5 millioner). Midlene til nytt ventilasjonsanlegg for Sinsen Ungdomskulturhus og til flere lokale tiltak har også bidratt til økt forbruk i 2012.

Bydelsutvalget økte i juni regulert budsjett ved disponering av mindreforbruk 2011. Ungdomstjenesten ble styrket for å gjennomføre flere nødvendige oppgraderinger av lokaler og utstyr, bl.a. utskifting av vinduer på Slurpen/ Lakkegata juniorklubb.

Funksjon 231 har et samlet mindreforbruk på ca. 1,6 millioner. Dette skyldes i hovedsak avsatte midler til oppussing av lokalene til Lakkegata juniorklubb som ikke ble brukt opp fullt og ikke brukte midler på 1 million som gjelder Løren-prosjektet. Korrigert for dette er funksjonen tilnærmet i balanse.

Funksjon 232 Forebygging skole og helsestasjonstjeneste

Forbruket har økt med 2,6 millioner som i hovedsak skyldes nye stillinger i budsjett 2012 og et nytt prosjekt ved navnet "Oppvekst i våre hender – en god oppvekst med opplevelser som varer".

Funksjonen har et lite mindreforbruk på 0,03 millioner. Helsestasjonsvirksomheten har et merforbruk på ca 0,2 millioner, noe som i hovedsak skyldes høyere lønnsutgifter enn det var budsjettet med. Også fagsenterets administrasjon har et merforbruk (0,5 mill.), mens avdeling ergo/fysio og prosjektene knyttet til fagsenter for barn og unge samlet sett har et mindreforbruk på omtrent 0,66 millioner. Dermed går funksjonen tilnærmet i balanse.

Funksjon 244, 251 og 252 Barnevern

Funksjonene må sees i sammenheng. I 2012 har forbruket på barnevernet økt med 12,7 millioner, en økning som er langt høyere enn den kommunale prisdeflator. Mens det har vært en kraftig økning i forbruk for både funksjon 252 og 244, har forbruket på funksjon 251 gått ned. Barnevernsfunksjonene viser et samlet merforbruk på 5 millioner. Det er særlig merforbruket på funksjon 252 som gir utslag for det samlede negative resultatet.

Seint i 2011 ble det en økning i akutt plasseringer som gjorde at bydelen hadde flere dyre institusjonsplasseringer i 2012 enn forutsatt. BFE har slitt med å fremskaffe beredskapshjem og fosterhjem og dette har resultert i at barn i hele 2012 og deler av 2011 har vært plassert i institusjoner eller institusjonslignende tiltak. I tillegg har bydelen sett en nedgang i antall fosterhjemsdøgn. I flere saker har fosterhjem, grunnet særdeles krevende fosterbarn, sagt opp kontrakten med barneverntjenesten. Disse barna har da blitt plassert i institusjoner, eller institusjonslignende tiltak, i påvente av nye fosterhjem. Dette er hovedforklaringene på hvorfor aktivitetsnivå for funksjon 252 er langt høyere i 2012 enn det ble budsjettert med.

Økt satsing på lokale tiltak har redusert behovet for tjenestekjøp, til tiltak i familien, i forhold til året før, noe som ikke minst gjenspeiles i nedgangen i utgiftsnivå på funksjon 251 sett i forhold til 2011 og dette gir en vridning i utgiftsnivået på de ulike funksjonene i barnevern (fra 251 til 244).

Kombinasjonen av tilførte statlige stillinger og bydelens egen satsing på familieveiledere har gitt en reduksjon i behovet for innkjøp av veiledningstiltak i familien utført av eksterne, men har også bidratt til et økt forbruk på funksjon 244. Denne funksjonen har dermed et lite merforbruk på 0,2 millioner i 2012, mens funksjon 251 har et stort mindreforbruk.

Bydelsutvalget foretok i juni en vesentlig styrking av barnevernets tiltaksbudsjett og disponerte til sammen 5 millioner til funksjonene 251 og 252, basert på de siste tilgjengelige prognosene.

3.4.5 Mål- og nøkkeltall oppvekst

Obligatoriske måltall for funksjonsområde 2B - Barnevern	Resultat 2010	Resultat 2011	Måltall 2012	Resultat 2012	Avvik resultat - måltall
Andel avsluttede undersøkelser innen 3 mnd.	96,0 %	89,2 %	100 %	96,0 %	4,0 %
Antall gjennomførte oppfølgingsbesøk pr fosterbarn under 18 år hvor Oslo har tilsynsansvar	3,40	3,71	4,00	3,00	-1,00
Antall gjennomførte oppfølgingsbesøk pr fosterbarn	3,60	3,77	4,00	3,75	-0,25
Andel barn i hjelpetiltak med gyldig tiltaksplan per 31.12.	100 %	100 %	100 %	100 %	-

Bydelens kommentar:

Det har vært behov for å ansette flere nye tilsynsførere i løpet av 2012. Det har vært flere nye plasseringer i bydelen, og tilsynsførere som har sluttet. Det har vært noe ventetid på oppstart

på grunn av ventetid på politiattester og nødvendig kursing/opplæring av nye tilsynsfører. Alle barn som bydelen har tilsynsansvar for hadde per 31.12.2012 fått oppnevnt tilsynsfører.

Nøkkeltall for: Nøkkeltall: Funksjonsområde 2B - Barnevern (EST)	Resultat 2009	Resultat 2010	Resultat 2011	Resultat 2012
Netto driftsutgifter pr innbygger 0-17 år - barneverntjenesten	16 968	15 713	15 733	12 400
Netto driftsutgifter (f. 244, 251 og 252) pr barn i barnevernet	172 546	145 060	162 832	270 896
Brutto driftsutgifter pr barn (f. 244)	34 105	31 240	45 641	83 159
Brutto driftsutgifter pr barn i opprinnelig familie (f. 251)	76 962	56 446	36 604	18 087
Brutto driftsutgifter pr barn utenfor opprinnelig familie (f. 252)	438 090	458 322	473 888	649 641
Andel avsluttede undersøkelser innen 6 mnd.	100,0 %	99,0 %	96,70 %	100,0 %
Antall gjennomførte tilsynsbesøk pr fosterbarn under 18 år hvor Oslo har plasseringsansvaret	3,41	3,40	2,80	3,00

Kilde: SSB/Kostra - barnevern, bydel - nivå 3, bydelene summert.

Bydelens kommentar:

Resultatene for 2009, 2010 og 2011 er hentet fra sentrale beregninger og basert på oppdaterte befolkningsstatistikker. Bydelens beregning for 2012 er basert på befolkningstall fra 010112 og vil derfor være noe høyere da den ikke innbefatter befolkningsveksten i 2012.

Tallene gjenspeiler trenden i bydelen. Et stabilt antall klienter som forblir lengre i dyre institusjoner bidrar til økte brutto driftsutgifter per barn utenfor opprinnelig familie (f.252). Økt satsing på lokale tiltak bidrar til reduserte brutto driftsutgiftene per barn i opprinnelig familie (f.251), mens brutto driftsutgiftene per barn (f.244) øker.

3.5 FUNKSJONSOMRÅDE 3 PLEIE OG OMSORG

3.5.1 Ansvarsområde pleie og omsorg

Funksjonsområdet inneholder:

- Kjøp av sykehjems- og dagsentertjenester
- Hjemmesykepleie
- Praktisk hjelp i hjemmet
- Fysioterapi- og ergoterapitjeneste
- 3 private eldrecentre, hvorav ett med sosionomtjeneste
- Trygghetsalarmer
- Boliger for eldre
- Tilrettelagte omsorgsboliger
- Boliger for yngre funksjonshemmede
- Personlig assistent
- Omsorgslønn
- Støttekontakt, fritid og avlastning

- TT-tjeneste
- Dagsenter for fysisk funksjonshemmede

Tjenestene innenfor funksjonsområdet er i hovedsak regulert i henhold til lov om kommunale helse- og omsorgstjenester m.m. (helse- og omsorgstjenesteloven).

Lovens formål

Lovens formål er særlig å:

- 1. forebygge, behandle og tilrettelegge for mestring av sykdom, skade, lidelse og nedsatt funksjonsevne,*
- 2. fremme sosial trygghet, bedre levevilkårene for vanskeligstilte, bidra til likeverd og likestilling og forebygge sosiale problemer,*
- 3. sikre at den enkelte får mulighet til å leve og bo selvstendig og til å ha en aktiv og meningsfylt tilværelse i fellesskap med andre,*
- 4. sikre tjenestetilbudets kvalitet og et likeverdig tjenestetilbud,*
- 5. sikre samhandling og at tjenestetilbudet blir tilgjengelig for pasient og bruker, samt sikre at tilbudet er tilpasset den enkeltes behov,*
- 6. sikre at tjenestetilbudet tilrettelegges med respekt for den enkeltes integritet og verdighet og*
- 7. bidra til at ressursene utnyttes best mulig.*

3.5.2 Hovedmål pleie og omsorg – Strategisk plan 2012-2015

Bydelens tjenester:

Med utgangspunkt i de enkeltes ressurser og muligheter, bidrar bydelens tjenester til et verdig, meningsfylt og selvstendig liv.

Innsatsområder pleie og omsorg

Tidlig innsats

Å være mottaker av tjenester kan virke passiviserende. Tidlig og god hjelp rettet mot mestring i eget liv – selvstendighet så mye og lenge som mulig, øker livskvalitet og unngår/utsetter institusjonsopphold.

Egenmestring

Bydelens pleie- og omsorgstilbud til funksjonshemmede og eldre er differensiert, der ytterpunktene er henholdsvis dagaktiviteter og heldøgns institusjonsplass. Samlet sett representerer tjenestene en kjede, eller det en kaller en "omsorgstrapp". Bestiller-/utførerorganisering er gjennomgående for tjenestene til eldre og funksjonshemmede.

I tråd med lovgrunnlaget er bydelens tjenestetilbud innrettet mot et selvstendig liv, aktiv og meningsfull tilværelse og hjelp til selvhjelp. Tjenestene skal i størst mulig grad utføres i samråd og dialog med bruker.

Møteplasser

Sosialt fellesskap og aktiviteter er nødvendig for et godt liv.

Det skal finnes steder som legger til rette for aktivitet og deltagelse både for eldre og for mennesker med funksjonsnedsettelse.

Ansatte innen bydelens pleie- og omsorgstjenester skal ha møteplasser der de treffer ansatte fra andre tjenester – for i samarbeid å finne gode løsninger for brukerne.

Samarbeid

Bestillerenheten er bydelens vedtakskontor og tildeler individuelle tjenester innenfor hele pleie- og omsorgsområdet inklusive en vesentlig andel av tjenestene rettet mot psykisk helse. Bestiller tildeler også boliger til funksjonshemmede, eldre og mennesker med psykiske lidelser.

En del av tjenestene utføres av bydelens hjemmetjenester, inkludert drift av boliger for personer med rus og/eller psykisk helseproblematikk, psykisk utviklingshemmede og personer med nedsatt funksjonsevne. Mange tjenester kjøpes av private og ”ideelle” leverandører.

Bestillerenheten er sentral for å sikre brukerne godt koordinerte tjenester. Det er ingen skarp avgrensing mellom de tjenestene bestillerenheten forvalter, og tjenestene som tildeles gjennom sosial, barnevern og fagsenter for barn og unge. Det samme gjelder forholdet til spesialisthelsetjenesten. Samarbeid er derfor en hovedoppgave for bestillerenheten og hjemmetjenesten, både internt med bydelens øvrige tjenester, og eksternt med Sykehjemsetaten, Velferdsetaten, spesialisthelsetjenesten og private og ”ideelle” leverandører.

Flere av bydelens tjenester utføres av private, eller i samspill mellom private, frivillige og offentlige aktører.

3.5.3 Situasjonsbeskrivelse pleie og omsorg

Antall eldre over 80 år går ned, det samme gjør bydelens andel av Oslo kommunes befolkning over 80 år. Dette medfører reduserte budsjettandeler, jfr. kriteriesystemet i Oslo, og speiles til en viss grad i antall mottakere av hjemmetjenester, og i mindre grad i antall sykehjemsplasser for denne aldersgruppen (se egne tabeller for hjemmetjeneste og sykehjemsplasser senere i kapitlet).

Befolkningen i aldersgruppen 67-79 år har økt noe fra 2011 – 2012.

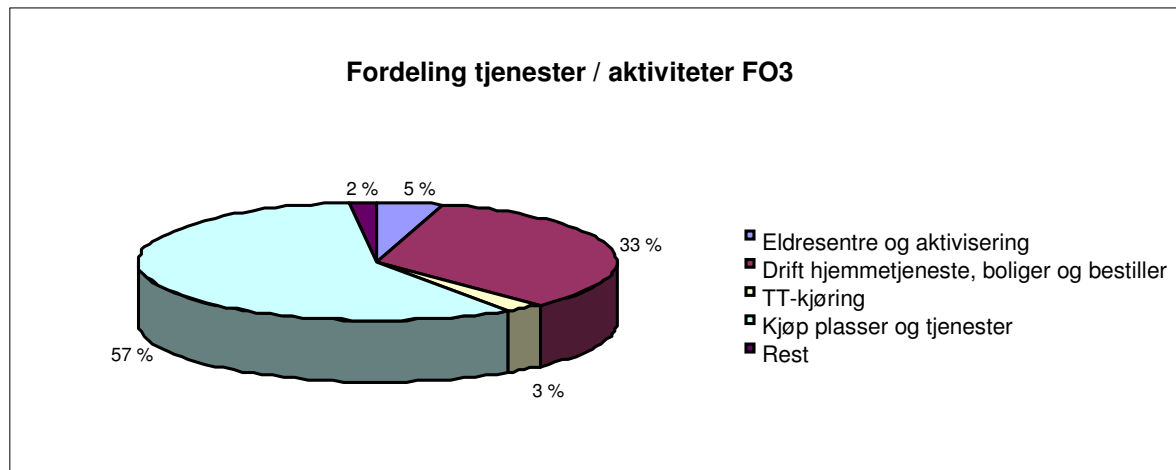
Den største økningen av personer som trenger pleie- og omsorgstjenester er under 67 år. Disse utgjør nå halvparten av mottakerne av bydelens hjemmetjenester og samtidig øker antallet som får plass i institusjon. Flere og flere i yngre aldersgrupper søker om omfattende brukerstyrt personlig assistanse. Antall barn med fysiske og/eller psykiske funksjonshemninger har også økt de siste årene. Tidligere utskrivningspraksis fra spesialisthelsetjenesten når det gjelder barn har medført behov for omfattende hjelpetilbud og tilrettelegging i hjemmene.

Utviklingen fører til store omstillingskrav for tjenesteapparatet, siden brukergrunnlaget endres. Brukerne har økende bevissthet om og forventninger til rettigheter. I tillegg gir nasjonale, kommunale og lokale politiske føringer økt krav til kvalitet, samarbeid og omfang på tjenestetilbudet.

Bydelen har ønsket satsing på rehabilitering/opptrening for at flest mulig skal oppnå et selvstendig liv, samt en dreining mot mer forebygging. Samarbeid innenfor bydelens eget

tjenesteapparat og eksternt med spesialisthelsetjeneste, frivillige og eldresentra er viktig for tjenesteutviklingen.

Fordeling av utgifter på FO3:

Som figuren viser går 57 % av funksjonsområdets budsjetter til kjøp av plasser og tjenester. (ca 250 mill. kr.) Her ligger først og fremst sykehjems plasser, og plasser til funksjonshemmede og psykisk syke.

33 % av utgiftene er til bydelens egen drift av hjemmetjenester, boliger og bestillerenhet (ca kr 145 mill.).

Samhandlingsreformen

Samhandlingsreformen trådte i kraft fra 01.01.2012. Målsettingen med reformen er bedre helsetjenester til befolkningen ved at unødig bruk av sykehus begrenses. Dette forutsetter dels at kommunene tar tidligere og større ansvar for personer som sykehuset vurderer er ferdigbehandlet, dels at unødige innleggelse på sykehus søkes unngått ved å gi kommunene et økt ansvar. Begge deler understøttet med økonomiske insentiver.

Det er utarbeidet samarbeidsavtaler mellom Oslo kommune og de 4 sykehusene i Oslo: Ullevål, A-hus, Lovisenberg og Diakonhjemmet. Avtalene regulerer hvordan samarbeidet mellom sykehusene og bydelene skal fungere.

Bydelene er økonomisk ansvarlige for utskrivningsklare pasienter med en kostnad på kr. 4.000 (2012) pr. dag for ekstra dager på sykehus. Dette gjør det attraktivt å utvikle rimeligere tilbud i bydel – hvilket er i samsvar med reformens intensjon. Bydel Grünerløkka har så langt greid å ta pasientene ut fra sykehusene og kostnadene for utskrivningsklare ligger lavere enn forventet. Det har blitt lagt ned et stort arbeide i bydelen for å få dette til.

Bydelens hjemmetjeneste er fleksibel og vant til endringer. Den har vært viktig for å kunne håndtere de nye utfordringene.

Selv om psykiatri enda ikke er omfattet av Samhandlingsreformen melder bydelens psykisk helsetjenester at de merker økt press fordi brukere med psykiske lidelser som legges inn med somatiske lidelser blir sendt meget raskt ut igjen.

Ny fastlegeforskiift har kommet i løpet av 2012.

Eldresentre

Bydelen har i 2012 gitt tilskudd til drift av Grünerløkka, Sinsen og Engelsborg eldre-/senior-/ressursentre, inklusivt den oppsøkende sosionomtjenesten (3 årsverk) som er organisert i regi av Engelsborg ressursenter.

Bydelens eldresentre	31.12.2009	31.12.2010	31.12.2011	31.12.2012
Grünerløkka seniorsenter	545	631	652	699
Engelsborg Ressursenter for eldre og pårørende	1141	1182	1049	1003
Sinsen eldresenter	772	871	849	751
Totalt	2458	2684	2550	2453

Tabellen viser utviklingen i antall registrerte brukere i løpet av året på de tre sentrene.

Alle tre sentrene har kapasitet til å ta inn flere brukere. En del brukere ”shopper” tilbud på flere av sentrene.

Eldresentrene er viktige sosial arenaer, og aktivitetstilbudene er trivsels-, trenings- kunnskaps- og aktivitetsfremmende. De tre sentrene har i økende grad samarbeidet de siste årene. Alle tre sentrene har arbeidet for å inkludere andre grupper enn eldre. Særlig Grünerløkka har lyktes med dette, senteret har grupper for innvandrere og psykisk syke.

Engelsborg eldresenter har vært tett samarbeidspartner for bydelen i forbindelse med utvikling av Omsorg + og prosjektet ”Hjelp til selvhjelp” (se egne punkter).

Samarbeid med frivillige

En god del av arbeidet som gjøres ved de tre eldresentra utføres av frivillige. Flere er både selv brukere av sentrene og bidrar med frivillig arbeid.

Frivillighetssentralen som ble drevet av Frelsesarmeen ble lagt ned sommeren 2012. Engelsborg har overtatt koordineringen av en vesentlig del av frivillighetsarbeidet (den såkalte følgetjenesten), og har et meget godt og tett samarbeid med hjemmetjenesten.

Som en del av utviklingen av Rodeløkka Omsorg + er det opprettet et eget frivilligteam som er knyttet spesielt til tilbudet; ”Frivillig +”. Dette driftes av Engelsborg.

TT-transport

Tilbudet om transport av forflytningshemmede er en frivillig ordning og er således ikke en oppgave pålagt kommunen gjennom lov. Etter TT-forskriften fastsetter bystyret antallet reiser per år gjennom den årlige budsjettbehandlingen. Bydelen mottar avregninger for TT-kjøring fra Velferdsetaten. I løpet av 2012 er etatens rutiner rundt disse avregningene betraktelig bedret, og bydelens regnskap på dette området er blitt mer pålitelig.

Hjemmebaserte tjenester

Antall personer med vedtak om hjemmetjenester er noe redusert de seneste årene:

Hjemmetjenester	31.12.2009	31.12.2010	31.12.2011	31.12.2012
Antall mottakere 0-49 år	272	293	276	281
Antall mottakere 50-66 år	244	242	249	271
Antall mottakere 67-79 år	203	209	214	207
Antall mottakere 80-84 år	119	109	97	93
Antall mottakere 85-89 år	173	150	143	121
Antall mottakere ≥ 90 år	126	137	115	114
SUM - alle aldersgrupper	1137	1140	1094	1087

Mer enn 50 % av tjenestemottakerne er nå under 67 år. Antallet over 80 år er redusert med 22 % fra 31.12.2009.

Brukervalg for praktisk bistand ble innført i juni 2006 og brukervalg for hjemmesykepleie 1.april 2011. De fleste tjenestemottakerne velger bydelens kommunale tjenester, kun en liten andel velger privat leverandør.

Et privat firma leverer hjemmesykepleietjenester på natt, de øvrige kun på dag/ kveld. Brukerne kan kjøpe tilleggstjenester både hos bydelens utførertjeneste og hos enkelte av de private leverandørene.

For å være konkurransedyktig på kvalitet og sikre at andel faglærte er i tråd med behovet, benytter hjemmetjenesten kompetansestyringssystemet Behovsstyrt bemanning (BOB). Alle hjemmetjenestegrupper bruker håndholdte terminaler. Håndterminalene gir mulighet for å lese utfyllende informasjon om brukeren, dokumentere fortløpende etter hvert oppdrag og de bedrer muligheten til å styre tilgjengelige personellressurser dit hvor behovet til en hver tid er størst.

I tråd med lovgrunnlaget skal bydelens tjenestetilbud være innrettet mot et selvstendig liv, aktiv og meningsfull tilværelse. Bydelens hjemmetjeneste og bestillerenhet igangsatte prosjektet "Hjelp til selvhjelp" i 2011. Dette er fulgt opp i 2012. Målet er å gi brukerne mulighet til å oppnå et selvstendig liv hvor både tjenestene og vedtakene som fattes inkluderer opptrening og forebyggende perspektiv. Sosionomtjenesten ved Engelsborg og frivillige er viktige samarbeidspartnere i arbeidet med hjelp til selvhjelp.

To andre innsatsområder for hjemmetjenesten har vært å forbedre tjenestene til brukere med demens, samt oppfølging av ernæringstiltak; da mange sykehusinnleggelse er forårsaket av underernæring.

Bydelen har mottatt tilskudd fra Kreftforeningen, og har ansatt kreftkoordinator.

Hjemmetjenesten har opparbeidet kompetanse ift alvorlig syke barn, (jfr. tidligere utskrivninger fra spesialisthelsetjenesten).

Bydelen deltar sammen med bydelene Sagene, St. Hanshaugen og Gamle Oslo i prosjektet "eldre og rus". Prosjektet har fokus på Eldres rus- og pillebruk og ansattes kompetanse til å håndtere og forebygge misbruk av rusmidler og overforbruk av medisiner.

Fastlegene er viktige og nødvendige samarbeidspartnere for bestillerenheten og hjemmetjenesten spesielt etter at Samhandlingsreformen har trådt i kraft. Bydelen har påbegynt et tettere samarbeid med legene, særlig innenfor områdene demens og ernæring.

Hjemmetjenesten har økt antall tiltaksplasser i tjenestene i nært samarbeid med NAV sosial.

Oppfølging av vanskeligstilte (se også under FO1)

En stor utfordring for bydelen er utvikling av rus- og psykiatriarbeidet. Handlingsplaner for henholdsvis rus og psykisk helse (vedtatt i 2008 og 2009) skulle vært rullert i 2012.

Bydelens utgifter til institusjonsplasser for rus og psykisk helse har økt sterkt de siste årene. Det er vanskelig å finne gode ordninger for disse personene. De fleste av brukerne er under 50 år og har ofte tilleggssykdommer og omfattende pleiebehov.

Arbeidet i forhold til mennesker med psykisk lidelse og/eller rusproblematikk er spredt på flere av bydelens tjenester, og bydelen fortsetter det nødvendige arbeidet med en bedre koordinering av disse tjenestene. Bydelen har en egen hjemmetjenesteavdeling for mennesker med psykisk lidelse og /eller rusproblematikk.

I samarbeid med bydelene St.Hanshaugen og Gamle Oslo, samt Lovisenberg sykehus og Velferdsetaten har bydelen opprettet 46 nye boliger for brukergruppen i Østerdalsgata 7 i Bydel Gamle Oslo. Tiltaket driftes av Bydel Grünerløkka, og vår bydel disponerer 16 av boligene.

Bydelen samarbeider med Lovisenberg om drift av ACT-team (omtalt under F1).

Dagsenter

Bydelens bestillerenhet og hjemmetjeneste har i løpet av 2012 hatt nært samarbeid med dagsentrene for å endre innholdet i tilbudet. Plassene skal benyttes målrettet til opptreningsformål som forebyggende tiltak. Det har vært vanskelig å få benyttet alle plassene.

Omsorgsboliger for eldre og funksjonshemmede

Bydelens Omsorg + tiltak, Rodeløkka Omsorg+, med totalt 97 leiligheter er videreutviklet med Engelsborg eldresenter som samarbeidspartner. 1. og 2. etasje i huset er tilrettelagt for de svakeste brukerne. I Omsorg+ har det vært samarbeidet med NAV om tiltaksplasser ifm kjøkkenet.

Bydelen har boliger for funksjonshemmede i Hovinveien og Terneveien. Boligene driftes av hjemmetjenesten.

Bydelen arbeider med å etablere boliger for funksjonshemmede i Sofienberggata 7b der det også er et lokale som kan brukes som felles oppholdsrom for beboerne. Prosjektet er forsinket ift opprinnelige planer. De første beboerne er pt i ferd med å flytte inn.

Dagsenteret for funksjonshemmede er et byomfattende tilbud som er lokalisert i og forvaltes av bydelen. Bydelen kjøper plasser på dagsenteret. Dagsenterplass for funksjonshemmede har forebyggende og rehabiliterende effekt.

Sykehjem

Sykehjemsplasser	31.12.2009	31.12.2010	31.12.2011	31.12.2012
Under 66	18	20	24	24
67-79	43	49	50	57
80-84	39	32	31	38
85-89	67	62	52	46
≥ 90 år	102	98	99	91
SUM - alle aldersgrupper	269	261	256	256

Antall plasser over 90 år går i 2012 ned etter å ha ligget relativt stabilt årene før. Perioden under ett har antall plasser mellom 80 og 90 blitt kraftig redusert, i 2012 gjelder dette fortsatt for 85-90, mens antallet plasser i aldersgruppen 80-84 øker. Antall plasser under 80 øker. I 2012 ble det innvilget 24 faste sykehjemsplasser til personer under 80 år. Grunnlaget for innvilging har vært slag, rus, psykisk helse og tidlig demens (i forskjellige kombinasjoner)..

Bydelen kjøper sykehjemsplassene fra Sykehjemsetaten. Ved inngangen av 2012 kjøpte bydelen 256 plasser. I budsjett for 2012 ble det planlagt en nedtrapping til 253 plasser ved årets utløp, og i tillegg 5 nye korttidsplasser som tiltak ift Samhandlingsreformen for å kunne motta pasienter fra spesialisthelsetjenesten (altså 258 plasser i alt). De 5 plassene var i en periode nyttig for å unngå betaling for liggedøgn på sykehus, men bydelen har ikke lenger behov for plassene, har avviklet dem.

I 2011 ble 10 korttidsplasser omgjort til rehabiliteringsplasser. Bydelen disponerer nå 17 rehabiliteringsplasser og 9 korttidsplasser.

Fritt sykehjemvalg praktiseres ved tildeling av fast sykehjemsplass.

Samarbeid med sykehus/ Samhandlingsreformen

Bydelen har godt og nært samarbeid med Lovisenberg Diakonale Sykehus som er bydelens lokalsykehus. Dette gjelder både for somatikk og psykiatri. Det har vært et omfattende samarbeid mellom Lovisenberg og bydelene i sektor for å få på plass rutiner i forbindelse med Samhandlingsreformen. I oktober ble et elektronisk verktøy for kommunikasjon mellom Lovisenberg og bydelene innført. Dette har fungert godt og er arbeidsbesparende særlig for bydelens bestillerenhet.

Anskaffelser

Bydelen fikk i 2011 på plass en rammeavtale for kjøp av institusjonsplasser innen området psykisk helse/ rus. Rammeavtalen ble utarbeidet i samarbeid med bydelene St. Hanshaugen, Sagene, Gamle Oslo og Frogner. Bydelen hadde forventninger til at kjøp etter avtalen ville kunne gi innsparinger i tillegg til forskriftsmessige innkjøp. Dette har i liten grad vært tilfelle.

3.5.4 Økonomitabell pleie og omsorg

Tall i 1000 kr.

Netto driftsutgifter pr. KOSTRA-funksjon	Regnskap 2011	Oppr. Budsjett 2012	Regulert budsjett 2012	Regnskap 2012	Avvik reg.bud/regnskap 2012
234 Aktivisering og støttetjenester ovenfor eldre og funksjonshemmede	29 046	31 199	31 737	29 184	2 553
253 Bistand, pleie, omsorg i institusjoner for eldre og funksjonshemmede	213 965	223 641	222 719	219 828	2 891
254 Bistand, pleie og omsorg til hjemmeboende	144 783	151 552	158 891	159 173	-282
261 Institusjonslokaler	-740	0		180	-180
733 Transport (ordninger) for funksjonshemmede	12 359	13 033	13 043	12 313	730
Sum netto utgifter *)	399 413	419 425	426 390	420 678	5 712

*) Tall overføres hovedoversikten, tabell 0.1.B

Bydelens vurderinger:

Funksjonsområde har en økning i forbruk på over 21 millioner. Kompensert lønns- og pristigning var i bystyrets vedtak beregnet 16,5 millioner (korrigert for lavere sykehjemspriser 12 millioner). De faktiske utgiftene til dette har vært langt høyere enn beregnet. Forbruket til brukere under 67 år har økt, mens forbruket til de over 67 er redusert. Dette er i takt med endringer i befolkningen.

Funksjonsområdet har et mindreforbruk på 5,7 millioner. Dette og et eventuelt avvik mellom vedtatt og justert budsjett er kommentert nærmere pr funksjon nedenfor.

Funksjon 234 Aktivisering eldre og funksjonshemmede.

Utgiftsnivå 2012 er omtrent lik 2011. Resultat 2012 er mindreforbruk 2,5 millioner. Dette har sammenheng med reduserte utgifter trygghetsalårmer (1 mill.) og lavere bruk av G-er til sysselsetting av alders/uføretrygdede (1,2 mill.).

Funksjon 253 Pleie, omsorg og hjelp i institusjon.

Forbruket har økt med nærmere 6 millioner i forhold til 2011. Kjøp av sykehjemsplasser har et tilnærmet likt forbruk 2011 mens det er økning på forbruk på institusjonsplasser til brukere under 67 som

- økte utgifter botilbud funksjonshemmede (1,5 mill.)
- økte utgifter avlastning (2 mill)
- økte utgifter psykisk helsearbeid (1,5 mill.)

Korrigert for pristigning er økningen minimal og tilsier ikke økt kjøp av plasser.

Resultat 2012 er et mindreforbruk på nærmere 3 millioner. Dette har sammenheng med ubrukte avsetninger (blant annet til utskrivningsklare pasienter) samt 1,7 million økte inntekter refusjon ressurskrevende tjenester 2011.

Mål for nedtrapping sykehjemsplasser 2012 til 258 plasser ble oppnådd. Budsjettet til kjøp av sykehjemsplasser ble styrket med 5,7 millioner til utskrivningsklare (samhandlingsreformen). Av disse ble 3 millioner brukt til kjøp av korttidsplasser. De resterende 2,7 millioner ble satt av til krav fra sykehusene for ferdigbehandlede pasienter. De faktiske utgifter har vært i underkant av 0,2 million.

Alt i alt har kjøp av sykehjemsplasser på funksjon 253 et positivt avvik på slutten av året i overkant av 1 million.

Funksjon 254 Pleie, omsorg og hjelp i hjemmet.

Forbruket har økt med i overkant av 14 millioner i forhold til 2011. Dette er fordelt på mange kostnadssteder/tjenester og henger sammen med bl.a.:

- økte utgifter psykisk helsearbeid (1 mill.)
- økte utgifter personlige assistenter (2 mill.)
- økte utgifter tjenester i boliger, særlig Østerdalsgt. (nytt)(4,5 mill.)
- differanse avsetning 2012 ift. 2011 på funksjon 254 (1 mill.)
- økte utgifter, i hovedsak til lønnstigning, til hjemmesykepleie og miljø og psykisk helse (7,5 mill.)

Økning 7 mill. av regulert budsjett i forhold til vedtatt budsjett har i hovedsak sammenheng med intern omfordeling i bydelen av pensjonsutgifter (3,6 mill.). I tillegg er budsjettet justert for tilskudd til Østerdalsgate (0,6 mill.), prosjekt Hjelp til selvhjelp (0,4), norskopplæring i hjemmetjenesten (0,3 mill.) og overføring fra helse og sosial felles funksjon 253 (1 mill.).

Funksjonen har et merforbruk på 0,3 millioner. Inklusiv midler som skal overføres 2013 blir merforbruket cirka 1 millioner. Merutgifter til psykisk helsearbeid, hjemmetjenester og boliger er for en stor del kompensert av merinntekter refusjon ressurskrevende brukere.

Funksjon 733 Transport for funksjonshemmede

Forbruk har ikke økt fra 2011 til 2012. Funksjonen har et lite mindreforbruk på 0,7 millioner.

3.5.5 Måltall for pleie og omsorg

Obligatoriske måltall for funksjons-område 3 - Pleie og omsorg	Resultat 2010	Resultat 2011	Måltall 2012	Resultat 2012	Avvik resultat - måltall
Andel av bydelenes årsverk i pleie og omsorg med relevant fagutdanning 1), 2)	ikke oppgitt	70 %	65 %	68 %	3 %
Brukertilfredshet i hjemmetjenesten - andel fornøyde brukere	90 %	87 %	>80%	ikke mottatt resultat	

1) Kilde: NLP (UKE - datavarehuset), (Kostrafunksjon f234, f253, f254)

2) Måltall 2011 og resultat 2010 omfatter fast ansatte og fastlønnede vikarer (ikke timelønnede vikarer)

Bydelens kommentar:

Måltall for andel årsverk med relevant fagutdanning er basert på gjennomsnitt 2011 i Oslo, avvik viser at pleie – og omsorgstjenestene i bydelen har en større andel årsverk med relevant fagbakgrunn enn gjennomsnittet. Bydelen har tidligere hatt høyere andel av brukertilfredshet enn Oslo kommunes måltall. Per i dag foreligger imidlertid ikke resultatet for brukerundersøkelsen for 2012. Bedre resultat enn måltall både når det gjelder årsverk med

relevant fagutdanning og brukertilfredshet kan indikere at bydelen leverer pleie – og omsorgstjenester av bra kvalitet.

Nøkkeltall for FO3 - Pleie og omsorg (EST)	Resultat 2009	Resultat 2010	Resultat 2011	Resultat 2012	Kildegrunnlag (1)
Andel personer 80+ pr 31.12	2,3	2,0	1,8	1,7	Kostra, nivå 3
Netto driftsutgifter pleie og omsorg pr innbygger 1)	8 193	7 839	7 871	7 963	Kostra, nivå 2
Netto driftsutgifter pr. mottaker av pleie- og omsorgstjenester 1)	261 130	258 086	280 072	297 300	Kostra, nivå 3/årsstatistikk
Netto driftsutgifter pr. hjemmetjenestemottaker 1)	119 556	117 771	132 344	146 830	Kostra, nivå 3/årsstatistikk
Andel egne innbyggere 80 år og over som mottar hjemmetjenester 2)	40,7	41,6	39,9	36,9	Årsstatistikk
Andel egne innbyggere 66 år og under som mottar hjemmetjenester 2)	1,2	1,2	1,1	1,0	Årsstatistikk
Andel egne innbyggere 67 - 79 år som mottar hjemmetjenester 2)	14,6	14,7	14,3	14,0	Årsstatistikk
Andel egne innbyggere 80-89 år som mottar hjemmetjenester 2)	38,8	38,8	37,4	33,0	Årsstatistikk
Andel egne innbyggere 90 år og over som mottar hjemmetjenester 2)	46,2	48,2	46,4	46,0	Årsstatistikk
Andel egne innbyggere 80 år og over som bor i institusjon 3)	20,7	20,6	20,8	20,0	Årsstatistikk
Andel egne innbyggere 67 - 79 år som bor i institusjon 3)	3,2	3,5	3,4	3,6	Årsstatistikk
Andel egne innbyggere 80 - 89 år som bor i institusjon 3)	14,5	14,5	13,4	13,6	Årsstatistikk
Andel egne innbyggere 90 år og over som bor i institusjon 3)	37,7	34,9	39,9	36,5	Årsstatistikk
Andel sykehjemsbeboere på tidsbegrenset opphold i institusjon 4)	9,8	9,3	10,4	9,6	Årsstatistikk

1) Netto driftsutgifter, kommuneregnskapet, rapporteres kun ved årsslutt pr 31.12.

2) Praktisk bistand og hjemmesykepleie (jfr. Lov om helsetjenesten i kommunene § 1-3 annet ledd nr. 3 og Lov om sosiale tjenester § 4-2 a, b og e). Hjemmesykepleie skal også omfatte tjenester innenfor kategorien psykisk helsearbeid.

I henhold til loven omfatter praktisk bistand: hjemmehjelp, husmorvikar og annen hjelpevirksomhet i hjemmet, herunder miljøarbeid, opplæring i dagliglivets gjøremål, biveiledning og brukerstyrt personlig assistent.

3) Sykehjem, aldershjem og andre boformer med heldøgns omsorg og pleie som er hjemlet i lov om helsetjenesten i kommunene eller sosialtjenesteloven, dvs. boformer der det kan kreves vederlag for opphold i institusjon.

4) Sykehjem, hjemlet i Lov om helsetjenesten i kommunene

3.6 FUNKSJONSOMRÅDE 4 ØKONOMISK SOSIALHJELP

3.6.1 Ansvarsområde økonomisk sosialhjelp

Gjelder ytelser gitt etter Lov om sosiale tjenester i NAV kap. 4 – individuelle tjenester.

3.6.2 Hovedmål økonomisk sosialhjelp

Byrådet ønsker at byen skal kjennetegnes ved sin toleranse for mangfold og byen som tar vare på de svakeste. Byrådet vil at kommunen skal ha et godt fungerende sikkerhetsnett for alle i en vanskelig situasjon og tilby velferdstjenester av høy kvalitet. Flest mulig skal få mulighet til å klare seg selv.

3.6.3 Situasjonsbeskrivelse økonomisk sosialhjelp

Bydelens nettobudsjett til økonomisk sosialhjelp var i 2012 på i underkant av 120 mill. kr. Forbruket har gått ned de siste årene og siden 2009 har bydelen hatt et mindreforbruk etter korreksjon for utgifter til Oslo Piloten. Forbruket til økonomisk sosialhjelp i 2012 ble på ca 9 millioner under justert budsjett. Bruttoutgifter til økonomisk sosialhjelp var i 2012 kr. 110 308 000,-, dersom vi trekker fra inntekter blir nettoutgift til økonomisk sosialhjelp kr. 102 170 000,-. Inntekter er i hovedsak refusjoner knyttet til etterbetaling av trygdeytelser, inntektene ble nærmere 2 millioner høyere enn budsjettert.

I desember mottok 840 husstander sosialhjelp og i gjennomsnitt har 760 mottatt stønad pr. måned i 2012. Dette er en reduksjon fra 2011 og en betydelig reduksjon i forhold til 2010. Bydelen ser hovedsakelig nedgangen som en konsekvens av at kvalifiseringsprogrammet har inkludert over 200 deltakere i 2011.

Gjennomsnittlig utbetaling per bruker per måned har vært økende i mange år, men gikk ned i 2011 til et gjennomsnitt på kr. 10 789,-. I 2012 fikk vi igjen en økning til et gjennomsnitt på kr. 11 768,- pr. bruker. Dette har bl.a. sammenheng med innkjøp av rusplasser til noen kostnadskrevenne brukere. KVP-stønad inngår ikke i disse beløpene. Antall unge sosialhjelps-mottakere fortsatte å gå ned i første halvår, men etter sommeren 2012 har vi sett en betydelig økning.

NAV Grünerløkka sosialtjenesten har i 2012 hatt flere prosjekter med målgruppene familier og ungdom. Felles for prosjektene har vært målsettingen om høyere grad av sysselsetting og økonomisk selvhjulpenhet.

3.6.4 Hovedoversikt økonomi økonomisk sosialhjelp

Tall i 1000 kr

Netto driftsutgifter pr. KOSTRA-funksjon	Regnskap 2011	Oppr. Budsjett 2012	Regulert budsjett 2012	Regnskap 2012	Avvik reg.bud/regnskap 2012
276 Kvalifiseringsprogr.	43 294	46 740	53 588	53 363	225
281 Økonomisk sosialhjelp	99 971	119 944	111 774	102 170	9 604
Sum FO4 *)	143 265	166 684	165 362	155 533	9 829

*) Tall overføres hovedoversikten, tabell 0.1.B

Bydelens vurderinger:

Funksjon 276 Kvalifiseringsprogrammet

Både økning forbruk 2012 i forhold til 2011 og økning i regulert budsjett 2012 har sammenheng med 6,5 millioner overførte midler 2011.

Tjenesten har et regnskapsmessig mindreforbruk på 0,2 millioner. Programmet oppnådde pålagt plantall for antall deltagere.

Funksjon 281 Sosialhjelp

Se også situasjonsbeskrivelsen.

Mindreforbruk på funksjon 281 er på 9,6 millioner. Dette skyldes nedgang i antall klienter (økt sysselsetting, bruk av tiltak/kvalifiseringsprogrammet).

Sosialhjelpsutgiftene er inklusiv 7,8 millioner sosialhjelp i Oslo Piloten (byomfattende tiltak mot menneskehandel). Bydelen fikk til Oslo Piloten et statstilskudd på 2,3 millioner. Dette er i bydelens regnskap ført under drift av sosialtjenesten (funksjon 242). I tillegg fikk bydelen i budsjetttramma for 2012 en særskilt tildeling på 7,5 millioner til Oslo Piloten, knyttet til funksjonsområde 4, funksjon 281 (sosialhjelp). Av dette ble 1,4 millioner justert til drift av tiltaket (funksjon 242).

Bydelen har justert 5,8 millioner fra sosialhjelpsramme funksjon 281 til drift av introduksjonsprogrammet funksjon 275.

I tillegg ble 2 mill. av sosialhjelpsramme justert til drift av prosjektet Arbeidsavklaringspenger (AAP-prosjekt, funksjon 242).

Korrigert for omdisponerte midler (til Intro og AAP-prosjektet) er mindreforbruk økonomisk sosialhjelp på funksjon 281 17,4 millioner.

3.6.5 Måltall for tjenesteproduksjonen økonomisk sosialhjelp

Måltall 2012 (Måltallet defineres som det antall deltakere som er i kvalifiseringsprogrammet 31.12. inkl. evt. i permisjon)	212
Registrerte søknader i 2012	103
Innvilgede søknader i 2012	89
Søknader vedtatt avslått	7
Antall deltakere som har vært i programmet i løpet av året	336
Deltakere 31.12. (Deltakere med kvalifiseringsstønad som løper inkl. evt. i permisjon)	210
Droppet ut i 2012 (Antall vedtak om varig stans i stønad som følge av ikke avtalt uteblivelser fra tiltak i programmet)	20
Antall deltakere med kvp 31.12. som har mottatt supplerende sosialhjelp samtidig med kvalifiseringsstønad i løpet av siste tertial.	95

Antall sosialhjelpsmottakere (KOSTRA bydel nivå 3)	1 981
Antall deltakere i introduksjonsordningen 31.12. (årsstatistikk)	58
Antall deltakere i kvalifiseringsprogrammet 31.12. (Qustback)	210
Utbetalt sosialhjelp (funksjon 281 brutto utgift i 1 000 kr.)	110 308
Utbetalt introduksjonslønn (funksjon 275 art 1089 i 1000 kr.)	7 877
Utbetalt kvalifiseringsstønad (funksjon 276 art 1089 i 1000 kr.)	31 814

3.7 GJENNOMFØRTE OMSTILLINGS- OG EFFEKTIVISERINGSTILTAK – STØRRE PROSJEKTER

Prosjekter i NAV sosialtjeneste

NAV Grünerløkka sosialtjenesten har i 2012 hatt flere prosjekter med målgruppene familier og ungdom. Felles for prosjektene har vært målsettingen om høyere grad av sysselsetting og økonomisk selvhjulpenhet. Prosjektene har vært delvis finansiert gjennom statlige støtteordninger. I forbindelse med prosjektene har sosialtjenesten tatt i bruk flere ulike programmer for å bygge mestringsfølelse og motivasjon hos unge mennesker med lang avstand til arbeidslivet. Sosialtjenesten har utviklet egne programmer i samarbeid med

oppveksttjenesten og har samarbeidet med brukerorganisasjoner og ideelle organisasjoner om utvikling av gruppemetodikk i kvalifiseringsarbeidet.

Bydelen har også styrket det kommunale rusarbeidet med to prosjekter rettet mot familier og unge. NAV sosialtjeneste har også i 2012 startet et prosjekt som gir bolig til ungdom i en ordinær kommunal leiegård, der bolig kombineres med tett oppfølging fra en bemannet base.

ACT-team

Bydelens hjemmetjenester har også i 2012 i samarbeid med Lovisenberg Diakonale Sykehus drevet et oppsøkende behandlingsteam rettet mot mennesker med alvorlige psykiske lidelser. Målsettingen er å gi et individuelt tilpasset tilbud til en gruppe pasienter som ikke makter å nyttiggjøre seg det eksisterende tilbudet i bydel og spesialisthelsetjenesten. Teamet ledes av en ansatt fra bydelen og er bemannet med psykiater og 4 høyskoleutdannede fra LDS og psykolog og 2 høyskoleutdannede fra bydelen. Prosjektet antas å vare ut 2013.

Østerdalsgata 7

I 2012 åpnet bydelen i samarbeid med Bydel Gamle Oslo og Bydel St. Hanshaugen et botilbud i Østerdalsgata 7 for brukere med problemer knyttet til rus og psykiske lidelser. Tilbudet har totalt 46 boenheter og bydelen disponerer 16 av disse fordelt på 2 akutt plasser, 6 ettroms og 8 toroms leiligheter. Østerdalsgata 7 har en liten fast bemanning og beboerne mottar tjenester fra de tre bydelenes hjemme-, rus- og psykisk helsetjenester. Tiltaket er viktig i utviklingen av tjenester på tvers av bydelsgrensene, for å kunne gi tilbud til grupper med spesielle behov som den enkelte bydel har utfordringer med å møte.

Nytt HR system

Planlegging og implementering av Oslo kommunes nye HR-system, Agresso HR, har tatt lengre tid og krevd flere ressurser enn antatt. Belastningen på HR-seksjonen har vært uforholdsmessig stor og har medført at andre oppgaver har måttet ligge nede i lang tid. Arbeidet med det nye systemet har medført økt sykefravær, økte lønnskostnader og stor belastning på de ansatte i seksjonen.

4 SÆRSKILT RAPPORTERING

4.1 TILTAK FOR Å FORBEDRE SERVICE OVENFOR BRUKERNE

I bydelens servicesenter, som har en meget sentral beliggenhet ut mot Markveien, er det satt opp en ekstra PC til fri benyttelse for publikum.

Bydelens nettsider, politikk, er gjennomgått og forbedret. Oversikt over alle saker med sakspapirer som behandles i bydelens politiske utvalg, komiteer og råd er nå lettere tilgjengelig for publikum.

Brukerundersøkelse er gjennomført i alle barnehagene, i hjemmetjenestene og i NAV sosial. Undersøkelsene vil bli gjennomgått og tiltak for forbedringer vil bli utarbeidet.

I forbindelse med åpning av Frydenberg ungdomsskole flyttet bydelen deler av sitt ungdomsarbeid fra Sinsen kulturhus til skolen for å sikre best mulig tilgjengelighet for målgruppen. Tilbudet ble også delvis lagt om.

Det ble i 2012 opprettet Facebook-sider for X-RAY ungdomskulturhus.

I samarbeid med bydel Gamle Oslo og Bydel St. Hanshaugen har bydelen startet opp et nytt botilbud for mennesker med rus- og/eller psykisk helseproblematikk i Østerdalsgata 7. Bydelen disponerer 16 leiligheter i boligbygget. Østerdalsgata 7 skal være en bolig der tilbud om aktivitet er en del av botilbudet, og målet er at beboerne skal ha denne boligen som en mellomstasjon til et mer selvstendig liv.

Bydelen benytter prosjekter innenfor sosial- og omsorgsområdet til å videreutvikle og forbedre tjenestene. Prosjektene er omtalt under 3.7. Alle prosjektene har som målsetting å forbedre service ovenfor brukere.

4.2 SAKSBEHANDLINGSTID

Bydelen følger bestemmelsene i forvaltningsloven både når det gjelder melding og saksbehandlingstid. Det er kun unntaksvis at frister satt i særlover og i bystyrevedtak ikke overholdes. Restanselister og foreløpig svar benyttes.

I bydelsadministrasjonens offentlige journal ble det i 2012 registrert inn 2904 saker, mens det ble produsert 8745 utgående dokumenter.

4.3 TILGJENGELIGHET FOR MENNESKER MED FUNKSJONSHEMMING

Områder fra handlingsplanen	Ja / nei
Har virksomheten informert og skolert sine berørte ansatt om diskriminerings- og tilgjengelighetsloven?	Ja
Har virksomheten utarbeidet handlingsplan for mennesker med funksjonshemming?	Ja
Er det utarbeidet konkrete tiltak på handlingsplanens stasingsområder?	Ja

Bydelens kommentar:

Bydelsutvalget vedtok 30.mai 2012 ny revidert utgave av bydelens handlingsplan for universell utforming 2012-2014.

13 desember 2012 ble revidert handlingsplan for mennesker med funksjonsnedsettelse 2013-2015 vedtatt i bydelsutvalget.

Handlingsplan for mennesker med funksjonsnedsettelse ble revidert som følge av byrådets rullering av Oslo kommune sin handlingsplan for mennesker med funksjonsnedsettelse.

Det er tverrpolitisk enighet om å understreke viktigheten av tilgjengelighet for bevegelseshemmede i bydelen. Dette vektlegges i all politisk behandling av relevante saker som byggesaker, også i byggeperioden, i saker om bruksendring og skjenkesaker.

4.4 TILTAK I OSLO KOMMUNES FOLKEHELSEPLAN

Bydelens folkehelseplan bygger på innsatsområdene i kommunens folkehelseplan 2008-2012. Bydelens plan vil bli revidert i 2013. Av tiltak som er igangsatt nevnes:

Fysisk aktivitet og fysisk planlegging

Helsesøster og barnefysioterapeut deltar på planleggingsmøter på skoler og i barnehager for å etablere samarbeid rundt planlegging av fysisk aktivitet i barnas hverdag.

Det er aktivitetstilbud for psykisk syke som turgrupper ved aktivitetshuset, aktivitetstilbud i basseng og andre treningsformer ved eldresentrene. Danseaktivitet ved ungdomskulturhuset X-Ray.

Det er etablert bordtennisbord i Sofienbergparken og bydelsutvalget har vedtatt at det skal settes ut treningsapparater der. De vil komme i løpet av våren 2013. Bydelens barnehager holdes åpne for lek og aktivitet utover åpningstiden. Det arbeides for gjennomføring av universell utforming.

Kosthold

Det er tilbud om gruppesamtaler med helsesøster for barn i 3.klasse med fokus på kosthold og fysisk aktivitet. Det er samarbeid mellom skoler/barnehager og helsestasjon om kosthold til skole-/ barnehagebarn og veiledning til foreldre.

Det er matserving på aktivitetshuset Prindsen og bydelseldresentre serverer middag 3-7 dager per uke. Bydelen startet i 2012 kantinedrift i Frydenberg ungdomsskole. Dette har blitt en sosial møteplass, samtidig som ungdommene får sunn mat og kantine er en kvalifiseringsplass.

Psykososiale nærmiljøer

Høsten 2012 ble avdelingen Familietiltak opprettet. Avdelingen har i samarbeid med NAV sosial; Familieavdelingen, startet tilbudet FRAM (Familie, Ressurser, Arbeid, Møteplass). Tilbudet er et kurs for minoritetsspråklige mødre uten arbeid. Målet er økt integrering og deltagelse i det norske samfunnet, å utvikle norsk språk og styrke mødrene i foreldrerollen. I 2012 var det 17 kvinner som går på FRAM.

I Språkstigen, et gratis korttidstilbud for barn 4-5 år fra Bydel Grünerløkka uten barnehageplass, er det i 2012 gitt tilbud til 50 barn. Av disse er 32 rekruttert videre til barnehage. Tilbudene FRAM og Språkstigen samarbeider om familier, og har samordnet innholdet slik at det er sammenheng mellom hva mødrene og barna lærer.

Kvinneoasen har vært et åpent treffsted for minoritetskvinner på Grünerløkka. Prosjektet var et partnerskap med Stiftelsen Betanien og ble avsluttet i 2012.

Bydelen har etablert åpen helsestasjon som treffsted for småbarnsforeldre. Det har vært gjennomført ”godt samliv” for førstegangsførelse.

Tannhelse

Helsestasjonen samarbeider med Helseetaten som sender tannpleier til veiledning av foreldre og oppfølging av barn med dårligere tannstatus.

Brukere av hjemmetjenester mottar informasjon om rett til fri tannbehandling.

Tobakksforebygging

Informasjon gis til ungdomsskoleelever og elever i videregående skole gjennom skolehelsesøster.

Folkehelseiltak / prosjekter avsluttet pr. 31.12.2012

Navn på tiltaket	Ansvarlig kommunal instans	Samarbeidspartnere	Finansiering	Tidsrom	Avsluttet Ja/Nei	Kontaktinformasjon
Kvinneoasen	NAV sosial	Stiftelsen Betanien	Bydel	01.01.09-31.12.12	Ja	Hanne Aspelien

4.5 LIKESTILLING OG MANGFOLD

Tilstandsrapportering likestilling

Totalt i virksomheten (N)	Heltid		Deltid		Midlertidig ansatte		Fravær pga foreldrepermisjon		Personalpolitisk tiltak	
	M %	K%	M %	K%	M %	K%	M %	K%	M %	K %
902										
201										
73										
910,91 dagsverk										
16*)										
2012	22 %	78 %	26 %	74 %	33 %	67 %	7 %	93 %	13 %	87 %
2011	23 %	77 %	39 %	61 %	29 %	71 %	7 %	93 %		

*) Fridag som kompensasjon for å stå i arbeid fra fylte 62 år.

Kategori		Kjønnsbalanse			Lønnsbalanse		
		Menn %	Kvinner %	Total (N)	Menn (kr)	Kvinner (kr)	Kvinner andel av menn %
Totalt i virksomheten	2012	26,5	74,0	1176	***)	***)	
	2011	23,9	76,1	1205	343568	357812	97,0*)
Toppleders ledergruppe inkl toppler	2012	50,0	50,0	6	923922	846454	91,6
	2011	50,0	50,0	6	827986	811157	98,0
Konsulenter (0036)	2012	34,0	66,0	17	472200	463700	98,0
	2011	45,4	54,6	11	457127	447283	98,0
Vernepleier (0077)	2012	20,0	80,0	5	399600	388250	97,0
	2011	25,0	75,0	4	397134	419698	95,0*)
Ergoterapeuter (0016)	2012	14,8	85,2	7	489100	439900	89,0**)
	2011	16,6	83,4	6	434354	423387	97,0

*) Menn andel av kvinner

***) Ansvar i stillingene

****) Ingen rapporter som kan gi oss dette tallet, er tilgjengelige for oss, verken i gammelt eller nytt HR-system

Likestillingstiltak

Har bydelene mål som ivaretar likestilling og mangfold*	Ja	Nei	Gi en kort redegjørelse for et tiltak, hvorfor det er satt i gang, målsettingen, tidsplan og hva som er status. Dersom det ikke er satt mål på områdene skal det også redegjøres for dette.
I rekrutteringsprosesser?	x		*)
I tilknytning til opplæring og kompetanseutvikling?	x		**)
I arbeidet mot trakassering/diskriminering?	x		***)

*) Hvert tjenestested har en likestillingsrepresentant som skal delta i deler av ansettelsesprosessen (ved utvelgelse til intervju og vurdering av innstilling). Bydelens personalpolitiske strategi: "Bydel Grünerløkka skal være en bydel der alle har like muligheter og samme rettigheter uavhengig av tro, kjønn, alder, seksuell orientering, funksjonsdyktighet og etnisk opprinnelse" er innarbeidet i bydelens ansettelsesrutiner.

***) Seminar for likestillingsrepresentantene. Det utarbeides årlig en bydelsovergrepande handlingsplan for opplæring, kompetanseutvikling og likeverd.

****) Trekantsamarbeid på tjenestestedene. Bydelen kartlegger gjennom relevante spørsmål i medarbeiderundersøkelse og eventuelle tiltak drøftes og følges opp i linje og i tjenestestedenes trekant (samarbeidsorgan bestående av tjenesteleder, verneombud, tillitsvalgt og likestillingsrepresentant).

		Ja	Nei
Har virksomheten en overordnet plan for tilrettelegging av tjenestetilbud til en etnisk mangfoldig befolkning?		x	
Hvis ja, beskriv kort hvilke områder eller tjenestesektorer dette gjelder: 1), 2), 3) og 4)			
Har virksomheten benyttet brukerundersøkelser i arbeidet med å tilrettelegge tjenester?		x	
Har virksomheten konsultert innvandringsorganisasjoner e.l. i arbeidet med å tilrettelegge tjenester?			x
Har virksomheten gjennomført tiltak som gir ansatte økt innsikt i eller opplæring om mangfoldsspørsmål?		x	
Har virksomheten tilpasset og tilrettelagt tjenestetilbud for disse gruppene?		x	
Hvis ja, gjelder dette	Informasjonstiltak (oversettelse, tolk, o.l.)	x	
	Minoritetsrådgivere, linkarbeidere o.l.		x
	Samarbeid med frivillige aktører	x	
	Tilpasninger til brukernes tro og livssyn	x	
Har virksomheten utviklet måter å tilrettelegge tjenester som har vært vellykket (eksempler på best practice)?		x	
1) Kelasame - vi leker: prosjekt for å integrere barn med rombakgrunn i fritidsaktiviteter etc. 2) FRAM - tverrfaglig prosjekt mellom Fagsenter for barn og unge og NAV sosial om å styrke innvandrede mødre som mottar bistand fra NAV's muligheter til å nå arbeidsmarkedet og bevisstgjøre mødrene deres rolle og styrke deres mulighet til å støtte og delta i barnas læring 3) Sysselsettingsarbeid for ungdom 4) Hjelp til selvhjelp - hjemmetjenesten			

Bydelens kommentar:

Bydelen har en lang politisk og administrativ tradisjon for å jobbe bredt med inkludering og mangfold. Dette har vært synlig i blant annet bydelens strategiske planer og i årlige handlingsplaner for opplæring, kompetanseutvikling og likeverd. Med utgangspunkt i Oslo kommunes verdigrunnlag, forankres og konkretiseres engasjement og fleksibilitet for å sikre tilpassede og gode tilbud til alle i bydelens personalpolitiske strategi.

Måloppnåelse for introduksjonsprogrammet:

Bydelens introduksjonsprogram har hatt 91 aktive deltakere i 2012 og 28 har vært i permisjon i løpet av året. 26 har avsluttet introduksjonsprogrammet i løpet av 2012. Programmet arbeider etter introduksjonsloven. Foreløpig resultat for 2012 er ca 73% måloppnåelse. 30 flyktninger er bosatt i bydel i 2012 av en kvote på 33. De siste har ventet på godkjenning fra et borettslag og vil bli bosatt i løpet av januar/februar 2013.

4.6 RAPPORTERING INNEN HR-OMRÅDET OG HELSE- MILJØ OG SIKKERHET (HMS)

Medarbeiderundersøkelse

Medarbeiderundersøkelsen "Bedre kommune"	Resultat 2012	Resultat 2011	Kommentar
Gjennomsnittlig medarbeidertilfredshet	4,6	4,5	
Svarprosent på medarbeiderundersøkelsen	80	82	
Svarprosent på gjennomførte medarbeidersamtaler	78,8	67,9	

Bydelens kommentar:

Bydelens score på hovedgrupperingene i undersøkelsen for 2012 er gjennomgående høyere/like som for undersøkelsen i 2011. Bydelens score er fremdeles over bygjennomsnittet og trivselen øker. Resultatet for gjennomførte medarbeidersamtaler har en positiv økning. Når det gjelder score for fysisk arbeidsmiljø, ser vi lavere resultat for barnehager i eldre bygninger enn i resten av bydelen. Andre tjenester har flyttet til, og det skal foretas flere flyttinger i 2013, bedre egnede lokaler.

Helse, miljø og sikkerhet (HMS), herunder IA-avtalen, sykefravær, arbeidstid

MÅL	Ja	Nei	Kommentarer
Er det fastsatt egne mål på HMS-området?	x		
På hvilke lovområder er det fastsatt HMS-mål (arbeidsmiljø, brannsikkerhet, el-sikkerhet, produktkontroll og ytre mål)			Alle
Hvis ikke det er fastsatt på disse områdene; hvorfor?			
Med utgangspunkt i målformuleringene, er det utarbeidet tiltaksplaner/handlingsplaner?	x		Delvis
Er handlingsplaner/tiltaksplaner innpasset i de årlige budsjetter og økonomiplaner?	x		
RISIKOVURDERINGER			
Er det gjennomført risikovurderinger innen HMS?	x		
Er det iverksatt tiltak for å redusere risiko?	x		
REVISJON			
Er det gjennomført internt tilsyn (systemrevisjon, verifikasjoner) i egen virksomhet for å sikre at HMS-systemet fungerer som forutsatt? (Det spørres ikke om det har vært gjort endringer - revisjon i eget HMS-system)	x		
HMS-OPPLÆRING			
Er det gjennomført opplæring el. vedlikehold av opplæring for ledere i linjen i løpet av 2012?	x		
Er det gjennomført opplæring av nytilsatte i løpet av 2012?	x		

Sykefravær i % - Gjennomsnitt pr. år	2010	2011	2012	Endring i %-poeng 2011-2012
Menn	7,3	6,7	5,9*)	-1,2
Kvinner	11,4	11,1	11,2*)	0,1
Totalt	10,5	10,1	9,9*)	-0,2

*) Sykefravær 01.01.12-30.09.12. Verken Cognos eller HR-systemet gir oss tall etter 30.09.12.

Delmål i IA-avtalen	Ja	Nei	Kommentar
Delmål 1. Har virksomheten oppdaterte mål og tiltaksplaner i forhold til sykefravær?	x		
Delmål 2. Har virksomheten oppdaterte mål og tiltaksplaner for å ansette personer med nedsatt funksjonsevne?	x		
Delmål 3. Har virksomheten oppdaterte mål og tiltaksplaner for å øke avgangsalder for pensjonering blant ansatte.	x		

Bydelens kommentar:

Bydel Grünerløkka har fremdeles et høyt sykefravær innenfor enkelte tjenester. Bydelen arbeider målstyrt og systematisk med å redusere fraværet i disse tjenestene. Det er etablert gode rutiner for oppfølging av sykemeldte arbeidstakere. Rutinene er godt kjent blant ledere, ansatte, tillitsvalgte og vernetjenesten.

Tjenesteledere får også tett oppfølging og veiledning i arbeidet med å følge opp ansatte som er fraværende på grunn av sykdom. Bedriftshelsetjenesten, NAV arbeidslivssenter og HR-seksjonen bistår der det er behov.

Bydelen har ikke fått tatt ut tall for sykefraværet for hele året da nytt HR-system ikke har gitt oss tilgang til fraværsresultatene for de tre siste månedene av 2012. Resultatet for perioden 01.01.12 – 30.09.12 viser en svak nedgang i sykefraværet.

Bydelen har IA-/attføringsmøter for IA-gruppen (partssammensatt) flere ganger pr. år der kun IA-/attføringsarbeid i bydelen er tema.

Bydelen har i tråd med IA-avtalen utarbeidet handlingsplan for bydelen og har mål og tiltak på alle gjeldende områder. I bydelens tjenester har vi i 2012 hatt 26 personer ansatt på 1 G som en del av seniorpolitikken.

Bydelen har systemer som sikrer oversikt over nye og endrede krav i lov og forskrift på HMS-området og oppdaterer egne systemer fortløpende der det er behov.

Overtid - aml § 10-6	Ja	Nei	Ikke aktuelt	Kommentarer
Har virksomheten etablert internkontrollsystem som kan avdekke om arbeidstiden ved overtidarbeid overstiger 13 timer i løpet av 24 timer?	x			
Hvis ja, har internkontrollsystemet avdekket avvik i 2012?		x		
Hvis ja, kommenter hvordan dette er fulgt opp.				
Arbeidsfri periode - aml. § 10-8	Ja	Nei	Ikke aktuelt	Kommentarer
Har virksomheten etablert internkontrollsystem som kan avdekke om arbeidstaker har hatt mindre enn 11 timer sammenhengende arbeidsfri i løpet av 24 timer?	x			
Hvis ja, har internkontrollsystemet avdekket avvik i 2012?		x		
Hvis ja, kommenter hvordan dette er fulgt opp.				
Søndagsarbeid - aml § 10-8 og § 10-10	Ja	Nei	Ikke aktuelt	Kommentarer
Har virksomheten etablert internkontrollsystem som kan avdekke om arbeidstaker har arbeidet 2 eller flere søn- og helgedager etter hverandre?	x			
Hvis ja, har internkontrollsystemet avdekket avvik i 2012?		x		
Hvis ja, kommenter hvordan dette er fulgt opp.				

4.7 INFORMASJONSSIKKERHET

Risikovurderinger, fysisk informasjon

Informasjonssikkerheten i bydel Grünerløkka bevares ved å forvalte informasjon i henhold til gjeldende lovverk.

I 2012 har bydelen bedret barnevernets arkiv i henhold til Arkivforskriftene kapittel IV, punkt B, krav til arkivlokale i nybygg og ved ombygging. Det er også gjennomført større organisatoriske tiltak i arkivet i bydelsadministrasjonen, blant annet med hensyn til oppbevaring av juridiske kontrakter jf. Arkivloven av 18.5. 2001 § 4-3.

Formålet med disse tiltakene har vært å sørge for at papirarkivet blir lagret under best mulige forhold. I tillegg har rutiner for anbudskonkurranser blitt skriftliggjort, slik at de er sikret på korrekt måte innenfor gjeldende lover og regler.

Risikovurderinger, saksbehandlingssystem

Bydelen benytter arkiv- og saksbehandlingssystemet DocuLive samt andre elektroniske systemer på tjenestestedene.

Det elektroniske arkiv- og saksbehandlingssystemet ble oppgradert i 2012 og arkivstandarden ble også oppgradert til Noark5.

Bydelen vil i løpet av 2013 være en del av kommunens oppgradering til Oslo Felles 2.0, noe som innebærer ytterligere sikring av informasjon.

4.8 ANSKAFFELSER

- Bydelen kjøper tjenester av private for i overkant av 92 millioner innen pleie og omsorg. Dette er et område hvor flere lover kolliderer og det er vanskelig å følge alle lover fullt ut.
- Bydelen kjøper tjenester for ca 58 millioner innen barnevern. Ca 5 millioner av dette er kjøp av private.
- Bydelen kjøper tjenester internt i kommunen for ca.260 millioner. Dette er tjenester hvor bydelen verken kan påvirke hvem vi kjøper av eller pris.
- Bydelen har over 102 millioner i utgifter til husleie. Dette er regulert i ulike kontrakter som alle er gjennomgått og kvalitetssikret.

Bydelen har i 2012 revidert lokal strategiplan for anskaffelser. Bydelen har to jurister i administrasjonen hvorav en har anskaffelser som spesialfelt. Bydelen har en veiledningsgruppe for innkjøp som blant annet har hovedansvar for generell opplæring og veiledning i anskaffelser, bistand og kontroll i anbudskonkurranser og oppfølging og revidering av lokal strategiplan for anskaffelser. Gruppen består av de to ovennevnte jurister, spesialkonsulent i økonomiavdelingen og avdelingsdirektør økonomi.

Bydelen har videre reforhandlet flere husleiekontrakter og inngått nye renholdskontrakter for to barnehager. Det er utlyst konkurranse og inngått avtale for vikartjenester i barnevern, for dagsenterplass og bo og omsorgstjenester. Bydelen har hatt mye arbeid med anskaffelser i forbindelse med rehabilitering av bydelens vannanlegg og detaljplanlegging av Schous plass.

Bydelen har utarbeidet et system for å følge opp når ulike kontrakter utgår og må fornyes. Dette for å sikre at vi har nok tid til å vurdere behov og gjennomføre ny konkurranse når kontraktene utløper.

Det er i 2012 blitt avholdt kurs i enkle anskaffelser for de aller fleste tjenesteledere og de som har oppgaver innen innkjøp. Det er en direkte link til samkjøpsavtalene på bydelens intranettside og det blir lagt ut informasjon om endringer i avtaler eller nye avtaler.

Bydelen tar med bestemmelser om lønns- og arbeidsvilkår og miljøhensyn ved utlysning av konkurranser og inngåelse av kontrakter.

Bydelen har ikke en systematisk oppfølging av kontrakter henrunder oppfølging av hvordan leverandørene følger opp sitt samfunnsansvar. Veiledningsgruppa vil i 2013 jobbe med å lage et system for dette..

4.9 RISIKOSTYRING OG INTERNKONTROLL

Det er utført tilsyn med ulike virksomheter som er regulert gjennom forskrifter med hjemmel i lov om folkehelsearbeid. Tilsynene med disse virksomhetene er tidfestet i bydelens tilsynsplan for miljørettet helsevern og omfatter blant annet skoler, barnehager, tatoveringssteder, solarier, badeanlegg og legionella m.fl.

Det er gjennomført tilsyn i alle kommunale og private barnehager samt teknisk tilsyn ved kontroll av bemanning, areal og antall barn ved gjennomgang av årsmeldinger fra barnehagene.

Lekeplasskontroll for 2012 er bestilt og utført av Lekeplassinspektøren AS. Eventuelle avvik er kategorisert med henholdsvis A-avvik (fare for død), B-avvik (fare for alvorlig helseskade), C-avvik (fare for mindre helseskade) og D-avvik (observasjon). OBY har rutiner hvor alle A-avvik utbedres. B- og C-avvik vil normalt ikke bli utbedret, men kan gjennomføres av OBY ved bestilling. Alle A og B-avvik fra 2011 og 2012 er lukket

Det er gjennomført kontroll etter forskrift om internkontroll i sosial – og helsetjenesten ved bydelens bestillerenhet og utførerenhet. Begge stedene har imidlertid bare gjennomført deler av den planlagte kontrollaktiviteten i 2012. Dette skyldes i hovedsak endring i personalgruppen både i administrasjonen og i hjemmetjenesten. Begge tjenestestedene iverksatte tiltak for å forbedre internkontroll systemene etter utført kontroll internt.

Det gjennomføres årlig intern kontroll vedrørende instruks for disponering av økonomiske midler tilhørende tjenestemottakere i institusjon og utenfor institusjon samt håndtering av tjenestemottakers egne midler. (Byrådssak 12/2010).

Bydelens interne økonomikontroll har i 2012 konsentrert seg om bruk av kredittkort, bruk av art, momskoding og beboermidler.

Bydelen følger det prinsipp om at myndighet i størst mulig grad delegeres ut til utøvende ledd. Bydelsdirektør delegerte i 2012 myndighet- og budsjettfullmakter til avdelingsdirektørene som igjen har delegert sine fullmakter ut til seksjons- og tjenesteledere. Samme delegasjonslinje gjelder innenfor personal- og administrasjonsområdet. Det sendes ut delegasjonsskriv hvor blant annet myndighet, begrensninger i myndighet og krav til rapportering framkommer. Delegasjonsskrivet er å anse som en instruks.

Resultatrapporter og kontobøker gjennomgås månedlig av tjenesteledere. Tjenesteledere må månedlige sende inn rapport hvor de skal kommentere forbruk og eventuelle avvik, foreslå tiltak hvis det er nødvendig og beregne forbruk ut året.

Økonomiavdelingen, seksjonssjefer, avdelingsdirektør og bydelsdirektør har månedlige møter hvor resultatrapporter gjennomgås. Bydelsutvalget får rapporter om regnskap og tjenesteproduksjon på hvert møte.

4.10 FORVALTNING AV KUNSTVERK I OSLO KOMMUNES VIRKSOMHETER

Endringer i løpet av 2012 - Rapportering på OKK.E.nr.*) og OKK.nr.**)

Type	Antall OKK registrerte kunstverk (Ref. liste)	Kunstverk ikke funnet 2012, oppgi OKK.E.nr.	Kunstverk stået, oppgi OKK.E.nr.	Kunstverk skadet, oppgi OKK.E.nr.	Innkjøp 2012, antall ureg. kunstverk
Maleri	5				
Grafikk	34				
Skulptur	1				
Tekstil					
Foto	5				
Diverse	6				
Totalt	51				

*) Oslo kommunes kunstsamling, ekstern, registreringsnummeret for kunst

**) Oslo kommunes kunstsamling, registeringsnummeret for kunst

Bydelens kommentar:

Bydelen har returnert 11 kunstverk (grafikk) til KUL.

4.11 REKRUTTERING AV LÆRLINGER

Bydelen er godkjent lærebedrift i Helsearbeiderfaget og Barne- og ungdomsarbeiderfaget. Bydelen utvidet fra 10 til 15 lærlinger ved skoleårets start høsten 2012 i tråd med bydelsutvalgets vedtak fra desember 2011. Bydelen undertegnet 6 nye kontrakter med lærlinger i 2012. Bydelen er ikke godkjent for nye lærefag.

4.12 GJELDSOFFERASSISTANSE

Bydelen har ansatt to økonomikonsulenter ved NAV Grünerløkka. Konsulentene er tilgjengelige for bydelens befolkning.

5 OPPFØLGING AV VERBALVEDTAK OG FLERTALLSMERKNADER

5.1 UTKVITTERING AV BYSTYRETS VERBALVEDTAK OG MERKNADER

Oslo kommune tar imot og bosetter 410 flyktninger i 2012. (H6)

Bydelens introduksjonsprogram hadde 58 deltakere ved utgangen av 2012 og bydelen bosatte 30 av 33 henviste flyktninger. De siste venter på godkjenning fra et borettslag, vi forventer at de er bosatt innen utløp av februar.

Byrådet bes etablere en ordning med erfaringsdeling gjennom bl.a. spredning av informasjon og gode eksempler som kan bidra til bedre aktivisering og integrering av innvandrerkvinner. (H7)

NAV sosial deltar i en visitasordning mellom NAV-kontorene i Lovisenberg distrikt. Dette er en god arena for informasjon og gode eksempler.

Byrådet bes vurdere eldresentrenes rolle i forbindelse med innføring av samhandlingsreformen, for å sikre godt forebyggende helsearbeid i hele byen. Byrådet bes orientere bystyret på egnet måte. (H25)

Alle bydelens tre eldresentre driftes av private/ ideelle organisasjoner. Det er tett kontakt mellom sentrene og bydelen om det forebyggende arbeidet, og alle tre sentrene er offensive i forhold til innføring av samhandlingsreformen. Bydelen har samarbeidet spesielt tett med Engelsborg om tilbudet i Omsorg +, Helgesensgate 58.

Byrådet bes i samarbeid med NAV og politiet etablere en rutinemessig kontroll av mottakere av sosialhjelp og andre kommunale ytelser ved mistanke om misbruk som for eksempel falske skilsmisser. (H31)

Bydel Grünerløkka er positiv til et samarbeid med politiet for å motarbeide misbruk av kommunale ytelser.

Byrådet bes instruere bydelene om å skjerpe kravene til deltakelse på aktiviseringstiltak som vilkår for utbetaling av sosialhjelp. (H32)

NAV Grünerløkka sosialtjenesten har meget tett oppfølging av deltakere på aktiviserings- og kvalifiseringstiltak og bruker i den grad det er nødvendig vilkårsetting som et virkemiddel.

Byrådet bes igangsette et prosjekt i Sykehjemsetaten og bydelene for å forhindre at det blir gitt feilaktige avslag på søknad om sykehjemsplass. Prosjektet skal inneholde følgende konkrete tiltak:

- *Kursing av fastleger*
- *Krav om at saksbehandlere som fatter vedtak, fysisk skal møte søker før det eventuelt fattes vedtak om avslag*
- *Innføring av praksis der et utvalg klager på avslag gjennomgås av byrådsavdeling for eldre og sosiale tjenester. (H44)*

Bydelens bestillerkontor har god kontakt med bydelens fastleger. Mye av opplæringen skjer gjennom denne kontakten. I tillegg har bydelen tatt opp temaet i Legenessamarbeidsutvalg der leder for bestillerenheten er en av administrasjonens representanter. Temaet vil i 2013 bli tatt opp i Allmennlegeutvalget.

Bydelen har nedfelt i sine rutiner at saksbehandlere skal møte bruker før det eventuelt fattes vedtak om avslag.

VERBALVEDTAK FRA TIDLIGERE SOM FORTSATT GJELDER FINANSKOMITEEN

Lærlingplasser

Byrådet ber alle kommunens etater og virksomheter igangsette tiltak for å rekruttere flere lærlinger (F8/2007).

Bydel Grünerløkka er godkjent lærebedrift i Helsearbeiderfaget og Barne- og ungdomsarbeiderfaget. Bydelen økte fra 10 til 15 lærlinger ved skoleårets start høsten 2012 i tråd med Bydelsutvalgets vedtak fra desember 2011.

KULTUR- OG UTDANNINGSKOMITEEN

Krav til norskkunnskaper for ansatte i de kommunale barnehager

Byrådet bes sikre at det er norsk som er hovedspråket i barnehagene ved at det stilles krav til norskkunnskaper for ansatte i de kommunale barnehager. Ansatte som ikke behersker norsk godt nok, må gjennomgå norskopplæring (K28/2011).

Bydel Grünerløkka har søkt og mottatt midler fra VOX knyttet til basiskompetanse i arbeidslivet. Ca 35- 40 barnehageassistenter vil i løpet av perioden 2012- 2013 gjennomgå kurs og opplæring i lesing, skriving og digital kompetanse i regi av Rosenhoff og Smedstua voksenopplæring, som et tiltak for å styrke norskferdighetene hos ansatte med behov for dette.

HELSE- OG SOSIALKOMITEEN

Før ansatte/søkere fra land både utenfor og innenfor EØS-området, med unntak av Norden som har egne avtaler for dette, kan få ansettelse som helsefagarbeider i Oslo kommune, kreves bestått eksamen i nasjonale fag. (H9/2011)

Følges opp.

Kvalitetsmålinger i sykehjem og hjemmetjenesten består av revisjonsbesøk, objektive indikatorer, brukerundersøkelser, pårørendeundersøkelser og medarbeiderundersøkelser. Brukerundersøkelser foretas årlig i samtlige sykehjem og brukere av hjemmetjenester. Objektive indikatorer i sykehjem registreres per tertial og årlig i hjemmetjenesten. Revisjonsbesøk gjennomføres annet hvert år i bydelenes bestillerkontor og hos kommunale og private utførere av hjemmetjenester og annet hvert år i sykehjemmene. Pårørendeundersøkelser gjennomføres årlig i samtlige sykehjem. Kvalitetsrevisjonene skal også omfatte sammenfatning av mottatte avviksmeldinger og eventuelle klager fra beboere/brukere. Analyse av medarbeiderundersøkelser skal presenteres sammen med resultater av kvalitetsmålinger. (H47/2011)

Gjennomføres. Resultatene gjennomgås og følges opp.

Bystyret forutsetter at døve og døvblinde som får vedtak om hjemmehjelp, har rett til å velge en hjemmehjelp som kan kommunisere med dem, og ber byrådet sørge for at denne muligheten opprettholdes. (H12/2010)

De som ønsker det får hjemmehjelpstjenester fra Hjemmehjelpstjenester for døve og døvblinde.

Byrådet bes ha et særlig fokus på gjeldsofferassistanse for vanskeligstilte skatteyttere som pga. sin livssituasjon har pådratt seg skattegjeld de ikke makter å betjene. Bydelene bes redegjøre for sitt generelle gjeldsrådgivningsarbeid i forbindelse med årsberetningene. (H15/2010)

NAV Grünerløkka sosialtjenesten har to økonomikonsulenter. Disse yter gjeldsrådgiving til hele bydelens befolkning.

Byrådet bes i samarbeid med bydelene medvirke til at sosialkontorene også legger vekt på barnas behov for fritidsaktiviteter når de vurderer støtten til barnefamilier. (H24/2008)

NAV Grünerløkka sosialtjeneste har i mange år hatt spesiell oppmerksomhet rettet mot barns behov og arbeid med familier. Søknader om økonomisk sosialhjelp vurderes individuelt og barns behov blir rutinemessig vurdert når støtte til barnefamilier blir beregnet.

SAMFERDSELS- OG MILJØKOMITEEN

Byrådet bes rapportere til bystyret årlig om oppfølging og fremdrift i planene om universell utforming, særlig knyttet til kollektivtrafikk og bygninger. Rapporteringen må skje i forbindelse med virksomhetenes og byrådets årsberetning. (S40/2008)

Bydelen har utarbeidet plan for universell utforming

VERBALVEDTAK FRA TIDLIGERE SOM IKKE ER FERDIG GJENNOMFØRT

VERBALVEDTAK BUDSJETT 2011

Bruk av håndterminaler/PDA skal innføres hos både kommunale og private leverandører av hjemmesykepleie og praktisk bistand innen 01.10.2011 (H12).

Gjennomført.

FLERTALLSMERKNADER VEDRØRENDE ÅRSBERETNING 2011

Barnevern

Helse- og sosialkomiteen ser at det har vært en økning i antall bekymringsmeldinger til barnevernet. Det er viktig at disse følges opp, og på en god måte. Det er også viktig at barnevernets forebyggende arbeid styrkes. Godt forebyggende arbeid gjør at man minsker behovet for mer drastiske tiltak. Det vises til bydel Nordstrands gode erfaringer med dette.

Bydel Grünerløkka har variert forebyggende tilbud med fritidsklubber, gateteam, hybeltilbud og BAUT (samarbeid mellom barnevernstjenesten og fritidstilbudene vedr. barn og ungdommer med behov for oppfølging). I tillegg er det et nært samarbeid med bydelens skoler både gjennom innsatsteam etc. og individ- og grupperelaterte tilbud.

Bolig

Komiteen viser til budsjettvedtaket for 2011 hvor det er satt av 630 millioner kroner til bedre botilbud for vanskeligstilte, spesielt rettet mot de med dobbeldiagnose. Dette vil sikre at flere får et bedre botilbud. Komiteen ser også frem til den varslede boligbehovsplanen som skal legges frem i forbindelse med budsjettet for 2013 og vil i den forbindelse understreke behovet for at kommunens virkemiddelapparat er bredt innrettet også fremover.

Bydel Grünerløkka har i 2012 i samarbeid med Bydel Gamle Oslo og Bydel St. Hanshaugen åpnet et botilbud i Østerdalsgata 7 b for brukere med problemer knyttet til rus og psykisk helse. Boligen er bemannet på dag- og kveldstid. Tilbudet har totalt 46 boenheter og bydelen disponerer 16 av disse fordelt på 2 akutt plasser, 6 ettroms leiligheter og 8 toroms leiligheter. Bydelens leiligheter ble pusset opp av Nyttig Arbeid som er sysselsettingstiltak for personer med rusavhengighet og sviktende psykisk helse. Østerdalsgata 7 b kommer i tillegg til de 72 psykiatriboligene som bydelen har fra tidligere.

NAV Grünerløkka sosialtjenesten åpnet i 2012 et botilbud til unge med utfordringer når det gjelder rus og psykisk helse. Sosialtjenesten leier 8 leiligheter i en ordinær kommunal boligblokk og framleier disse til ungdom. Det er etablert en personalbase i en leilighet i gården med to heltidsansatte. Målsettingen er at ungdommene skal lære seg å bo selvstendig i ordinær bolig, samtidig som de har tryggheten som personalbasen representerer og oppfølging rundt kvalifisering, utdanning, rusbruk, helse og det å håndtere egen bolig.

Hjemmebasert omsorg

Komiteen mener arbeidet flere bydeler har gjort innen hjemmebasert omsorg for å muliggjøre et lengre og bedre liv i egen bolig er viktig å videreutvikle. Frederica-modellen om aktivering av hjemmeboende eldre blir trukket frem som en god modell. Komiteen ber byrådet arbeide videre med å utvikle lignende modeller.

Bydelen har arbeidet to år med å integrere ”hjelp til selvhjelp”-tankegang i hjemmetjenestene, bl.a. med inspirasjon fra Frederica-modellen. Arbeidet vil videreføres i 2013 gjennom ny organisering der en avdeling i hjemmesykepleien vil bli omgjort til rehabiliterings-/ opptreningsavdeling.

Fastlegeordning

Komiteen mener at det er positivt at bydelene tar ulike grep for å sikre innbyggerne fastlegedekning, herunder ansettelse av egne fastleger for å styrke folkehelsearbeidet. Komiteen finner det likevel bekymringsfullt at enkelte bydeler ikke har tilstrekkelig fastlegekapasitet til å sikre alle innbyggere som ønsker det fastlege i egen bydel.

Bydelen har tilstrekkelig fastlegekapasitet. Vi har mer enn 2000 ledige plasser på listene. I løpet av 2012 har en fastlege flyttet praksisen sin til bydelen

Kulturkompetanse

Komiteen viser til en økende tillitskrise mellom enkelte minoritetsgrupper og offentlige velferdstilbud som f. eks barnevernet. For å gjenopprette og styrke tilliten er det viktig at kommunen satser på språk- og kulturkompetanse blant de ansatte. Komiteen ber om byrådet legger frem et notat om hvordan tillitskapende arbeid mellom offentlige tjenester og personer med innvandrerbakgrunn kan tilrettelegges bedre.

Mangfoldsarbeidet står sentralt i Bydel Grünerløkka. Der det er aktuelt brukes tolk for å sikre forståelse. Kulturkompetansen til de ansatte er god etter mange års satsing på området med ulike kurs og seminarer.

Helse

Komiteen viser til at helsestasjonene med samhandlingsreformen får et økt ansvar for premature og nyfødte barn. Hvordan helsestasjonene vil møte denne utfordringen og om de har god nok kompetanse er ikke kommet tydelig nok frem i årsberetningene. Komiteen ber om at kompetanseheving på området sikres slik at premature og nyfødte barn vil få et godt nok tilbud.

Helsestasjonen har to ressurshelsesøstre for premature barn. De er tilbudt kompetanseheving gjennom OUS avd. Nyfødt intensiv og avansert hjemmesykehus. Deres oppgave er å ta hånd om de mest premature barna, samt å videreformidle kunnskap og kompetanse til de andre helsesøstre slik at alle er skolert og kan håndtere premature til en viss grad. Pga. høyt fødselstall og økt pågang av barn med spesielle behov generelt, er det behov for å skolere flere helsesøstre slik at bydelen står bedre rustet til å håndtere utfordringen. Helsestasjonen ser behov for en mer forpliktende samarbeidsavtale mellom OUS og Helseetaten enn den som eksisterer i dag, for å sikre at ressursene er tilpasset behovet.

Sykefravær

Komiteen merker seg at nesten alle bydelene har hatt en liten økning i sykefraværet i 2011. Det er viktig å holde på fokuset på arbeidsmiljø og oppfølgingen av sykmeldte.

Bydel Grünerløkka hadde en reduksjon i sykefraværet fra 2010 til 2011 på 0,4 %poeng. Resultatet for 2012 (01.01.12-30.09.12, ingen rapporter gir oss tall for perioden etter 30.09.12) er et sykefravær på 9,9%. Bydelen har et stort fokus på nærværarbeid og oppfølging av sykemeldte og bruker resultat fra medarbeiderundersøkelsen aktivt i arbeidet med ytterligere utvikling av arbeidsmiljøet.

Vern for eldre

Komiteen viser til det viktige arbeidet som Vern for eldre gjør for byens eldre som blir utsatt for overgrep og som trenger bistand. Komiteen viser til at det er store mørketall for overgrep mot eldre mennesker, og det er derfor viktig at publikum og hjelpeapparatet blir informert om tilbudet til Vern for eldre.

Bydelen informerer om Vern for Eldre både gjennom det kommunale tjenesteapparatet og gjennom oppsøkende sosionomtjeneste.

Unge og rus

Komiteen registrerer en økning i bruk av hasj og cannabis. Prosjektet "Ut av tåka" som ble iverksatt under Utseksjonen høsten 2010 viser gode resultater så langt. Komiteen synes det er viktig at prosjektet i samarbeid med Fylkesmannen og Kompetansesenter Rus - Oslo

(KoRus) fortsetter opplæringen av ansatte i bydelene og etatene slik at flere kan tilbys hasjavvenningsprogrammet.

Tre ansatte i Nav Grünerløkka sosialtjenesten tok opplæringskurs i Hasjavvenningsprogrammet (HAP) i 2012. De tilbyr både voksne og ungdom under 18 år oppfølging gjennom hasjavvenning, og deltar i et byomfattende nettverk for fagpersoner som jobber med HAP. Prosjektet "Ut av tåka" ble avsluttet i desember 2012 og er nå etablert som et varig tilbud ved Uteseksjonen. Det planlegges nye kurs for ansatte i bydelene i 2013.

Tilbud fra BFE

Komiteen merker seg at kapasitetsutnyttelsen i BFEs institusjoner fortsatt går ned. Komiteen merker seg samtidig at antall meldinger til barnevernet er økende, og at bydelene etterlyser fleksible, varierte og tilpassede tilbud i BFE. Komiteen vil derfor påpeke hvor viktig det er at BFE fortsatt har en nær og løpende dialog med bydelene for å kunne utvikle tiltak i tråd med behovet. Komiteen ser imidlertid at stadige endringer i hva slags tilbud bydelene etterspør medfører utfordringer for etaten når det gjelder å etablere nye tilbud.

Bydelen etterspør særlig fosterhjem for barn i aldergruppen 6-14 år. Flere av bydelens barn er i midlertidige plasseringer som beredskapshjem og institusjon i lengre tid grunnet mangel på egnede fosterhjem. I november 2012 ble det avholdt møte med BFEs fosterhjemsgruppe for nettopp å se på denne problemstillingen. Det viser seg også vanskelig å fremskaffe egnet institusjonstiltak for ungdom med alvorlig kriminalitet og rusproblematikk innenfor BFEs egne tiltak. Høst 2012 fikk bydelen kun ett tilbud, da gjennom institusjon langt fra Oslo, og fra privat institusjon BFE har rammeavtale med.

Akutt plasseringer

Komiteen registrerer, fra BUFDIRs oversikter, at bruk av akuttparagrafen i Oslo er betydelig høyere enn i nabolands hovedsteder. Komiteen ber byrådet ta en gjennomgang av bruk av akuttparagrafen.

13 akutt plasseringer i 2012 mot 21 i 2011

Fritidstilbud ungdom

Kultur- og utdanningskomiteen viser til at alle bydeler har fritidsklubber og fritidsklubblignende tiltak. Komiteen ser det som spesielt viktig at det rusfrie tilbudet til ungdom ikke reduseres og mener at det i utgangspunktet bør være åpne fritidstilbud i bydelene i helgene.

Bydel Grünerløkka har skjermet fritidstjenestene for nedskjæringer. I løpet av de siste årene er tjenesten utvidet med eget gateteam. Fritidstilbudene har stort sett åpnet hele uken og det er en rekke arrangementer i ferie og helger.

Fritidstilbud - lavterskel

Komiteen mener det er bra med stor innholdsmessig spredning i aktivitetstilbudet på klubbene i byen og vil rose de mange gode tiltakene som spenner fra media og styling, via dans og musikk til mekking. Komiteen ser samtidig problemene med at enkelte bydeler opererer med en øvre aldersgrense for deltakelse på 16 år. Komiteen mener at det er viktig at også ungdom over ungdomsskolealder kan ha et reelt tilbud i fritidsklubbene, f.eks gjennom egne klubbkvelder for denne målgruppen. Komiteen mener det er viktig å sikre at

fritidsklubber også fungerer som et lavterskeltilbud der ungdom har et sted å være uten at de er nødt å engasjere seg i ytterligere aktiviteter.

X-ray ungdomskulturhus gir et tilbud til ungdommer opp til 25 år og Sinsen kulturhus har også tilbud til ungdom over ungdomsskolealder. Alle bydelens fritidstilbud er lavterskeltilbud som både innholdsmessig og prismessig er tilgjengelig for alle. I 2012 etablerte bydelens fritidstilbud en ny møteplass for ungdom på Schous plass i samarbeid med Deichmanske bibliotek. Målgruppen er ungdom mellom 13 og 20 år, møteplassen har blant annet tilbud om rusfrie konserter og fester for de eldste ungdommene, en rekke kurstilbud og en ungdomskafè.

FLERTALLSMERKNADER VEDRØRENDE BUDSJETT 2012

Samhandlingsreformen

Komiteen mener samhandlingsreformen vil ha store konsekvenser for Oslo kommunes tjenestetilbudsutvikling. Komiteen tror bydelene vil ha mye verdifullt å tilføre av ideer ettersom de har ansvaret for en stor del av primærhelsetjenestene i dag. Komiteen vil oppfordre til tett kontakt mellom byrådsavdeling og bydeler i valg av samhandlingsprosjekter.

Bydelen har fått jevnlig orientering om arbeidet med å etablere Samhandlingsarena Aker. Vi deler komiteens syn vedrørende bydelenes potensial som ideleverandører. Mye av Oslo kommunes kunnskap på feltet sitter i bydelene, og det er kort vei mellom ide og gjennomføring. Bydelene er en viktig arena for utvikling av de beste løsningene.

Folkehelsearbeid

Komiteen viser til at en av de store oppgavene i årene som kommer, blir å drive et aktivt folkehelsearbeid. Det må legges stor vekt på å forebygge livsstilssykdommer.

Bydelen har i løpet av året fulgt opp tiltakene i vår folkehelseplan som bygger på de samme innsatsområdene som i kommunens folkehelseplan 2008-2012. Ny plan vil bli utarbeidet i 2013.

Sosial og rus

Komiteen ser at en del innbyggere er brukere av flere typer sosialtjenester over lengre tid og at det oppstår behov for koordinering av disse. Som byrådet påpeker er det derfor viktig at bydelene benytter individuell plan som verktøy i disse tilfellene. Slik blir den enkeltes behov ivaretatt på best mulig måte.

NAV Grünerløkka sosialtjenesten har arbeidet aktivt i flere år for å øke bruken av individuell plan for brukere av sosialtjenesten. Bydelen har deltatt i et pilotprosjekt for å innføre nett-basert individuell plan, prosjektet ledes av Byrådsavdeling for eldre og sosiale tjenester.

Booppfølging og hjelp til selvhjelp

Komiteen ser positivt på byrådets mål om arbeidsdeltakelse, gode bomiljøer og sosial mobilitet for å bedre livssituasjonen for de innbyggerne som har sosiale utfordringer. Nøkkelordene for å få til dette er hjelp til selvhjelp, særlig gjennom kvalifiserings- og arbeidstiltak. Bydelene skal også tilby booppfølging til beboere i kommunale boliger ved behov.

Tidlig innsats og egenmestring er to av de fire hovedsatsningsområdene i bydelens strategiske plan. Innsats rettet mot nærmiljø og individuell oppfølging når det gjelder deltakelse i arbeidslivet er sentrale virkemidler.

Bydelens kvalifiseringsprogram når måltallene og bydelen driver flere kvalifiseringstiltak både rettet mot unge og personer med psykisk helse- og rusproblemer. Bydelen har forsterket boligkontoret, har booppfølgere og har etablert en bemannet base i en kommunal gård og driver nærmiljøarbeid med denne som utgangspunkt.

Familieleiligheter

Komiteen ønsker å legge til rette for økt bruk av familierettede tiltak. Det innebærer også at barnefamilier som trenger hjelp til bolig, får gode familieleiligheter i trygge bomiljø.

Bydelen fremskaffer egnede familieleiligheter ved behov, og har bl.a. etablert samarbeid med privat entreprenør for leie av familieleiligheter i Løren-området.

Fosterhjem og ettervern

Komiteen viser til behovet for å rekruttere flere fosterhjem, herunder også med minoritetsbakgrunn og til nødvendigheten av at fosterforeldre får god oppfølging. Komiteen ser det også som nødvendig med gode ettervernstiltak for ungdom i alderen 18 – 23 år.

Det er svært vanskelig å rekruttere fosterhjem i aldergruppen 6-14 år. Bydelen samarbeider med andre bydeler i Oslo for bidra til rekruttering av fosterhjem blant fosterhjem bydelen allerede har ansvar for. I september 2012 ble det avholdt ”stormøte” med mange fosterhjem i den hensikt å kunne rekruttere flere. Når barn med minoritetsbakgrunn tas under omsorg, skal det der, som i andre saker, søkes å plassere barn i egen familie. I noen saker har dette latt sge gjøre. Bydelen har organisert alt fosterhjemsarbeidet i eget team med ansatte med høy kompetanse.

Bydelen hadde pr 31.12.12 37 ungdommer i ettervernstiltak mot 35 i 2011; noen er fortsatt i fosterhjem, enkelte har egen bolig, bolig med oppfølgingstiltak i regi av bydelen og privat aktører, familiehjem i regi av BFE samt i eget hjem sammen med foreldre. Bydelens barnevernstjeneste samarbeider tett med ungdomsavdeling i NAV sosial og Kultur og fritidsavdelingen.

Bydelen har etablert et bokollektiv med plass til 4 ungdommer og to medboere. Barnevernstjenesten har 7 leiligheter til disposisjon i lokalt tiltak Døgnkontakten for ungdom med behov for tett oppfølging.

5.2 MERKNADER FRA KOMMUNEREVISJONEN OG KONTROLLUTVALGET

Bydelen har i forbindelse med gjennomgang av interne kontrollrutiner og ved gjennomgang av kontantsalg fått noen kommentarer til dokumentasjon av varemottak og til dokumentasjon og ettersporbarhet av dagsoppgjør. Bydelen har innskjerpet og endret rutinene i henhold til kommentarene.

5.3 ANDRE SPØRSMÅL FRA BYRÅDET / BYSTYRET

Bydelen har ikke mottatt andre spørsmål fra byrådet eller bystyret.